

పరిశీలకులలో యీ కంపెనీ ప్రస్తుతపు మేనేజ్మెంటుక్రింద చాలా లాభకరముగా పనిచేసి వాటాదారులకు తప్పక యెక్కువ లాభమును పంచిపెట్టు ననుటకు యెంతమాత్రము సందియము లేదు. గనుకనే విదేశపాపాకారులు కొందరు యీ మిల్లును 4 1/2 లక్షల రూపాయలకు కొనుటకు యేర్పరుచుకొన్నారు కాని గవర్నమెంటువారు కర్నాటిక్ మిల్స్ వాటాదారులకు 4 లక్షల రూపాయలకు యిచ్చుటకు యొప్పుకొని యున్నారు.

యీ కంపెనీ కర్నాటిక్ మిల్స్ వాటాదారుల లాభమునిమిత్తమే స్తాపింపబడి యిందులోని షేరులు వారికే అమ్మబడుచుండుటవలన యీ కంపెనీకికూడా సదరు 4 లక్షల రూపాయలకే గవర్నమెంటువారు సదరు మిల్లును యిచ్చెదరని సమ్మతము. యీ పరిశ్రమలోని అనుభవజ్ఞులు యీ మిల్లు కట్టడములను యంత్రములను పరిశీలించి అవి సరిగా పున్నవనియు యింకొక 50 వేల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టినయెడల యీ మిల్లు రోజుకు 4 టన్నుల తెల్ల కాగితములను 10 టన్నుల పల్పును తయారు చేయగలవనియు మిల్లు మంచిలాభము యిచ్చుననియు అభిప్రాయపడియున్నారు.

### 3 ఈ కంపెనీ ఆదాయ వ్యయములను తెలుపు అంచనా.

రోజుకు 4 టన్నుల కాగితముల తయారు

ఖర్చు రోజువారీ

పెరుగు	రూ 240-0-0
బాగ్గు	210-0-0
కెమికల్సు	340-0-0
సున్నము	160-0-0
పైజింగుసామానులు	
కూలీల జీతములు	320-0-0
మరమ్మతులు	90-0-0
యెకోన్సర్వరులు వగైరా	80-0-0
జీతములు	
డిప్రెసియేషను	80-0-0
సాదరు	80-0-0

1600-0-0

ఆదాయము రోజువారీ

4 టన్నుల కాగితములు టన్ను 1 కి  
రూ 500 చొప్పున రూ 2000-0-0

2000,00

ఖర్చు 1600-0-0

లాభము 400-0-0

సంవత్సరము పనిచేయు 300 రోజులకు 300 x 400 = రూ 1,20,000

మ.రా.:- ఈ మిల్లుకు పేషరును తయారుచేయు యింకొక యంత్రమును చేర్చినచో రోజు 1-కి 15 టన్నులు కాగితములు తయారుచేయవచ్చును. అప్పుడు సంవత్సరమునకు 4,50,000 రూపాయలు లాభము వచ్చును. ఆ పేషరుచేయు యంత్రము కూడా ఒకలక్ష రూపాయలు లోపుగానే దొరకవచ్చును. దానినికూడా త్వరలోనే ఖరీదుచేసి యీ మిల్లును పూర్తిచేయుటకు సంకల్పించబడినది.

4. యీ కంపెనీలో 50 షేర్లు తీసుకొన్న ప్రతివాడిని డైరెక్టరు అగుటకు హక్కు గలదు. యెక్కు ఆఫీషియో డైరెక్టరులకు 50 షేరులు తీసుకొనవలెనను నియమములేదు. డైరెక్టరులు మీటింగులకు హాజరైనందుకు మీటింగు 1-కి రూ 15-0-0 ప్రతిఫలము యివ్వబడును. రాజమండ్రి కాపురస్తులుగాని డైరెక్టరులకు మీటింగులకు వచ్చుటకై రాకపోకల ఖర్చులు కూడ యివ్వబడును.

5. డైరెక్టరులు 1000 షేరులకు దరఖాస్తులు వచ్చినతరువాత అల్లాట్మెంటు చేయుదురు.

### ప్రి లి మి న రీ ఖర్చులు

6. ప్రిలిమినరీ ఖర్చులు షేరులు పోగుచేసినందుకు కమిషన్ గాక 2000 రూపాయలు అగునని అంచనా వేయబడినది. యీ ఖర్చులు కంపెనీయే భరించును. యీ కంపెనీలో షేరులు పోగుచేయుటకై నియమింపబడిన క్యాన్వాసింగు యేజెంట్లకు 100 కి 2-0-0 చాటకుండా కమిషన్లు యివ్వబడును. రొక్కముకు తప్ప ఇతరవిధముగా షేర్లు ఏమియు ఇయ్యబడలేదు.

### ఖ ర ా రు

మోతే, వైడా అండ్ కంపెనీవారు యీ కంపెనీని స్థాపించుటకై యేర్పాటు చేసినందునను, యీ కంపెనీకి వర్కింగు కాపిటల్ కు పెట్టుబడిక్రింద లక్షరూపాయలవరకు యిచ్చుటకు యొప్పుకొన్నందునను వారికి యీ కంపెనీ రిజర్వురు అయినది మొదలు 15 సంవత్సరకు యీ కంపెనీయొక్క మానేజింగు యేజెంట్లుగా యేర్పాటుచేయుటకు యీ కంపెనీవారికిన్ని మోతే వైడా అండ్ కంపెనీ వారికిన్ని ఖరారు వ్రాసుకొనేటట్లు యేర్పాటు జరిగినది. ఆ ఖరారుయొక్క నకలు ఆర్టికీల్స్ ఆఫ్ యెసోసియేషనులో ఒక భాగములో చేర్చబడినది. యీ కంపెనీ రిజర్వురు అయిన వెంటనే డైరెక్టరులు సదరు ఖరారు ఖాయపరిచెదరు. సదరు ఖరారు ప్రకారము మోతే వైడా అండ్ కంపెనీవారు యీ కంపెనీయొక్క పనులన్నియి మానేజింగు యేజెంట్లుగా నిర్వహించుటకై వారికి ప్రతిఫలముక్రింద కంపెనీకి వచ్చు నికరాదాయములో నూటికి 10 రూపాయల వరకున యివ్వబడును. కంపెనీ యుద్యోగిస్థులకున్న, యేజెంట్లకున్న, కూలీలకున్న, నౌకర్లకున్న, జీతములును, అద్దె మొదలగు యితర చార్జీలన్నీ కంపెనీయే భరించవలెను.

8. అర్టికీల్స్ ఆఫ్ యెసోసియేషను నకలున్న, మానేజింగు యేజెంట్లతో యేర్పరచుకొన్న ఖరారుయొక్క నకలున్న, కంపెనీయొక్క రిజర్వురు ఆఫీసులో చూచుకొనవచ్చును.

ఇందుతో జతపరచిన దరఖాస్తుఫారముమీద డిపాజిట్ తో కూడ యీ కంపెనీ బాంకర్లకు కాని, మానేజింగు యేజెంట్లకు గాని దరఖాస్తులు పంపించుకొనవలెను.

మదరాసు మాక్రెట్ రిపోర్టు

(23-1-29)

ఇరవది X జనూరి 515 ధరలు చ. అ. 22  
 కొరికంపుల్లు—22 X 22 మంగిసనూర్య— (బి) 8-0-0  
 ,, సరాసరిరకము 7-8-0  
 కొరికంపుల్లు—22 X 22 "పూటాడు సైకిలు" (బి) ర 8-1-0  
 తెలుపుముల్లు— 1708 (సెట్) ర 12-7-0 నాన్ గా 9000  
 ర 12-2-0 ఎట్. ఎట్. 78, ర 8-4-0 88/888  
 ర 12-4-0, 1702- ర 11-6-0 9041 (సెట్)  
 ర 11-2-0, 80 (సెట్) ర 8-8-6.

పదునూచేసినతోలు రతి 1-కి ధరలు

గో. వెంకటేశ్వరరావు,  
కార్యదర్శి

జి. కృష్ణమూర్తి,  
చెరుమకా

(స్వకీయవిలేఖరి)

చెరువు.

చైతన్యము.

### ఐరోపియన్ ఆస్టోసియేషన్ సమావేశము

గాంధీమహాత్ముని, కాంగ్రెస్ లాంగ్ ఫర్మ్ జేముగారు ఖండించుట

కలకత్తా, జనవరి 28:—ఐరోపియన్ ఆస్టోసియేషన్ సభలో నిన్న రాత్రి ఉపన్యసించు లాంగ్ ఫర్మ్ జేముగారు రిట్లు చెప్పిరి. ప్రజల మనములందు ఆసమానము లేనియు లే కుండలేదనెనని గాంధీగారు చెప్పిన మాటతో నేను యేకీభ వించుచున్నాను. గాంధీగారిమాటలతోనే చాల ఆర్థమున్నది. కాంగ్రెసు మహాసభ గాంధీగారి రాజీనామా మొప్పుకొనట వలన ఆసభవారి నితరమునందు చాలమందికి న మృత్యు ము చెడియుండవలెను. ఎన్నికేవములు జేసినను, ఎన్ని ఉత్సవములు చేసినను, ఎంతగంభీరముగా నుపన్యసించినను కాంగ్రెస్ లో సభికసంఖ్యాకులగు పార్టీ సాంఘికవర్గము అవలంబించుచురా యని అనేకులు సందేహించుచుండిరి. సంస్కరణప్రచారము వివర్ధించి తోషములను చూపుట యే సరసముగ కదలి. ఇట్టికదలి భారతీయుల కలవాలులేదు.

ఆస్టోసియేషన్ కాన్ఫరెన్స్ లో విశాలభావము లేదు నూతనముగా జేర్చిన ఆస్టోసియేషన్ కాన్ఫరెన్స్ లో విశాలభావము లేదని కాంగ్రెస్ ఫార్మ్ జేముగారు చెప్పిరి. అధ్యక్షుడు

ఇకముందు ఐరోపియన్లు రాజకీయములలో శ్రద్ధ వహించక పోయినయెడల ఐరోపియన్లశ్రేయమునకు భంగము కలుగునని సంఘాధ్యక్షుడగు చార్లెస్ గారు చెప్పిరి. కాన్ఫరెన్స్ లో విశాలభావము లేదనెననియు సరికాదని వారు చెప్పిరి. (శ్రీ ప్రెస్)

### ప్రశంసనీయమగు దానము

భార్యపేర వైద్యవిద్యార్థి వేతనమునకై రు 6000 లు లాహోర్, జనవరి 22:—క్రిస్టియన్ పత్రికా ధర్మకర్త యు, ఇదివరకు లాహోరు క్రైస్తవకళాశాలలో ఆచార్యుడుగా నున్నట్టి దుచిరాం మనీగారు ఇటీవల కాలధర్మము నొందిన తన భార్యపేర లాహోరు వైద్యకళాశాలలో వైద్యము నభ్యసించు విద్యార్థికి విద్యార్థి వేతనముగా 6000 రూపాయలు దానము చేసినారు. (శ్రీ ప్రెస్)

### ఆల్బార్ జుబిలీ ఉత్సవములు

రేపు పూర్ణాహుతి, నేడు బ్రాహ్మణ భోజనములు ఆల్బార్, జనవరి 22:—జుబిలీ ఉత్సవములు అంత ముందినను అతిథులకు సంతోషము గలిగించుటకు కుస్తీలు, జంతువుల పోరాటములు, వనవిహారములు, శాలకములు మున్నగు నవి యింకను జేయబడుచున్నవి. "యాజ్ఞోరు" మైదానము వద్ద కానీ, పూరి, ద్వారక, మైసూరు, గయ మొదలగు దూర ప్రదేశములనుండివచ్చిన యాత్రికులు యింకను సమావేశమగుచున్నారు. పూర్ణాహుతి రేపుజరుగును. నేడు బ్రాహ్మణభోజనములు జరుగనున్నవి. శంకరాచారిగారు ఆల్బార్ మహారాజుగారికి రాజర్థి విరదమునిచ్చుట ప్రజలకు చాల ఉత్సాహము గలుగజేసినది. గోవర్ధన మతాధికారియగు శ్రీ శంకరస్వామిల వారు హిందువుల దృష్టిని ఆల్బార్ కై బరపినారు. (శ్రీ ప్రెస్)

### నోటీసు

మదరాసు స్టాల్ కాజెస్ కోర్టులో దావా నెం 9292/1928 వాది:—పి. యల్. కే. ఆర్. కరుప్పాచెట్టి మరియొకరు. ప్రతివాది:—బి. టి. సి. వ. న. గ. య్య చెట్టి చిట్టసీసనంగయ్య చెట్టిగారికి వర్తకుడు మెకట్రామరాజు, రాజంపేట, కడపజిల్లా. అయ్యా! నాదితనకు ఖర్చులు, వడ్డీ సహా రావలసిన రు 174-0-9 లకు మీమీద దావాచేసి యున్నాను. అదావా గౌరవనీయు లైన 2 వ జడ్జిగారివద్ద హియోరింగు నమిత్తము 31-1-29 లేదీ 11 గంటలకు హాయిదా చేయబడినది. ఆ హాయి మీద నచ్చికోర్టులో హాజరుగాని వత్తుమన ఎత్తుపాట్లగా తీర్పుచెప్పబడును. మొనర్చు టి. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు, ఎస్. కే. వరసింహాచారి, వాదితరపు ఆద్యోకేట్లు.

## వి. యం. యస్. వేకుమహమ్మదు కంపెనీ

సీమకమలములు, నగలు వ్యాపారులు, రాజమండ్రి

5082



## ప్రతాపకస్తూరిమాత్రలు

విక్రీలి ఘంటుగలిగి శుభావసరగా నుండును. శ్రేష్ఠమయిన కస్తూరి, గోరోజనం, కంకమపుత్ర మొదలగు విలువగల వస్తువులతో తయారుచేయబడినది. తాంబూలముతోగాని విడిగాగాని 1-2 మాత్రలపై పుచ్చుకొనిన ఆనందముగా నుండుటయే గాక అజీర్ణము, వాయువు, జలుబు, శైత్యము, జ్వరము, నన్ను పాతము, బాలిశగుణము, చిన్నబిడ్డ గుణము, అగ్నిమాంద్యము, అజీర్ణభేదము, దగ్ధ, ఉబ్బవము, మొదలగు అనేక వ్యాధులను ఖండించుటలో రామభాగమునంటివి. అరోగ్యమును బలమును కలిగించుటలో అత్యుత్తమమయినవి. బిడ్డలు మొదలువృద్ధులవరకు కస్తూరిలేక నిరాటంకముగా పుచ్చుకోవచ్చును. ప్రతిగృహమునకు కలిగియుండుట ముఖ్యము— బజారు మోస్తరువికాదు. అతి సాగ్యమయినవి, కరిగించ దగినవి. 250—300 మాత్రలు గల సీసా 1 కి రు 0—4—0

12 సీసాలు రు 2—8—0 36 సీసాలు రు 6—9—0 పోస్టు ఖర్చులు శ్రేష్ఠము మా వద్ద శ్రేష్ఠమయిన ఆయుర్వేద ఔషధములన్నియు సిద్ధముగానున్నవి. కోరినచో క్యాటలాగు యచితముగా పంపెదము. 3851

పి. కి. వి. ఆంధు కంపెనీ, ఆయుర్వేద సమాజం. వెరిదేవి, నెల్లూరు జిల్లా

### శ్రీ మన్నారాయణ

77

శ్రీ దేవిభూదేవిసమేతుండై, నముద్రమధ్యమున భూభారంబు మోయుచున్న అద్విశేషునితో నలరారుచున్న జగదాధారుండును ఆర్తతాణపరాయణుండును, భక్తజనపోషకుండును నగు, శ్రీమన్నారాయణుని దివ్యరూపంబును విధనుండిలేచి కనువిచ్చి దర్శింతురా మీసకలకార్యములు దిగ్విజయమై సర్వసంపదల తులదూగుచు ముక్తిని పొందగలరు. శ్రీమన్నారాయణ సైజు 28" X 20" వెల రు 2-0-0.

ఇతరవటములు

మురళీకృష్ణ 28" X 20" వెల రు 1-8-0. ఉలూచిఅర్జున 20" X 14" వెల రు 0-12-0 కృష్ణ పిక్చర్ స్టోరు, జగన్నాథపురం, కాకినాడ.

### బెజవాడ

వైస్ చేరుమేకగారికి విందు

జనవరి, 22:—శ్రీరాధాపామెలు సి. కొలందరెడ్డిగారు పురపాలకసంఘమునకు ఉపాధ్యక్షులుగ నెమ్మకొనబడిన పంధ ర్భమున వారిగౌరవార్థము పురపాలకసంఘ భవనమున ఆల్బా హారవిందు 20 వ లేదీ సాయంత్రం జరిగినది. చాలమంది పౌరులు విచ్చేసిరి. ఆల్బాహారముల శారగించిన పిమ్మట సి. రాజగోపాలాచార్యులుగారి అధ్యక్షతక్రింద సభ జరిగినది. చేరుమేక, వైస్ చేరుమేకగారలు కలిసి కట్టగమయెక్క అభివృద్ధి పాటుపడువలసినదియు వారిద్దరు స్నేహముతో మెలం గుటవలన కట్టగమలోనివా రెల్లరు సంతసించుచున్నారనియు ఈస్నేహభావమే వివరవరకుండుట ఆత్మసపరమనియు, అద్దెకల్లి రామశేషయ్య, బొడ్డపాటి వెంకటప్పయ్య, రాజగోపాలాచార్యులుగారలు విపులముగ మాచ్చటించిరి. చేరుమేక, వైస్ చేర్మేకగారలు కట్టబాల్లివృద్ధికై పాటుపడుదుమని వాగాన మొసంగిరి. వందనము అర్పించుటతో సభ ముగించబడినది. (స్వకీయవిలేఖరి)

రాజమహేంద్రవరపట్టణ కాంగ్రెసు సంఘము

27-వ లేదీని సభ జరుగదు

ది 27-1-29 తారీఖన రాజమహేంద్రవరపట్టణ కాంగ్రెసు సంఘసభ జరుగనని ప్రకటించియుంటిమి. అధ్యక్షులగు మి. రా. రా. కందుల సీతరావువస్వామిగారు చెన్నపురి కాన సభకు వెళ్ళులసియుండుటచేతను, 31-2-29 తారీఖన జరుగ నున్న ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమువారు చేయుసూచనలను గమనించిన పిమ్మట కట్టణ కాంగ్రెసుసభ జరిగిన బాగుండునని కొందరు మంత్రులు నూచించుటచేతను 27-1-29 లేదీ సభను ఆపుజేసితిమి. ముందు ఏ లేదీని జరిగేది తిరిగి ప్రతికాముఖున తెలియబరచెదము.

రాజమండ్రి, 22-1-29. } పాలకోడేటి సూర్యప్రకాశరావు ద్రోణరాజు చినకామేశ్వరరావు కార్యదర్శులు. రాజమహేంద్రవరపట్టణ కాంగ్రెసు సంఘము.

రామదాసు నాటిక ప్రదర్శనము తే 17-1-29 గురువారమునాటిరాత్రి నటరాజుశాల క మండలివారు (సికింద్రాబాదు) హైదరాబాదునందలి శ్రీమధియేటనందు రామదాసుశాలక ప్రదర్శనమునుగానించి యుండిరి. శుభ్రదిగ్ధ ఆంధ్రనటకభామలు లగు శ్రీయ్యక ఘంటుల రాధాకృష్ణయ్యగారు (నెల్లూరు) కలీరుపాత్రను ధరించిరి. వీరి యొక్క నటనా కౌశల్యమును, గానకళా ప్రావీణ్యమును ప్రేక్షకుల శాసనదళవలకు జేసివైచెను. హైదరాబాదునందలి ఆంధ్రమిత్రులందలివారు వీరి కొకగొప్ప నువ్వ కళకమును కుత్ర సిద్ధ ఆంధ్రులగు మేజరు నాయుడుగారిద్వారా బహూకరించి యుండిరి. శ్రీ నాయుడుగారు, కలీరు పాత్రల ననేకముల నిడివరలో చూచి యుండినను శ్రీరాధాకృష్ణయ్యగారి కలీరు పాత్రవంటిది యిడివరలో జూచియుండలేదనియు వీరికి మిత్ర మండలివారిద్వారా బంగారు కళకమును బహూకరింకగల ఆన కాశము చిక్కినందులకు చాల సంతోష మెవదనియు వ్యవహగ నుడివి కళకముచే స్వయముగ శ్రీ రాధా కృష్ణయ్యగారిసలంక రింకజేసిరి. (ప్రేక్షకుడు)

### మీకు ఇది ఔసరం

కడకటింటిలో వుండవలసిన స్వార్థిను దాంపత్య పరప సల్లాపయ్యత లీలానినోద విశ్రమములు. 25 పటముల సెట్టు, రు 2—8—0. భావోలుపేనా ఒకటి ఇకము, నారాయణస్వామి అందుకో, 28 బీటు, మదరాసు.

The Asiatic Government Security Life Assurance Co. Ltd., 980 BANGALORE CITY. WANTED.

General and District Agents in all important centres of the Madras Presidency, Travancore & Cochin. Liberal contracts covering definite territory with Head Office connection and with power of appointment of Sub-Agents. Request details for our Remunerative proposition.

V. RANGASAMY Esq., B.A.B.L., F.C.I., General Secretary, Bangalore City. Messrs. P. K. RAU & Sons, Chief Agents, Madras Presidency 33, Mukernallamuthu St., G. T. Madras.

# స్థానిక సంఘముల ఉద్యోగులు నిన్ని కలకు నిలువగూడదు

నూతన ప్రభుత్వ ప్రకటన

మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు 18-12-28 తేదీన యీ క్రింది ప్రకటన గావించియున్నాడు:—16-6-26 తేదీ 2598 నెంబి ప్రకటన నయం చేసినది, 10-9-26 తేదీ 8862 ప్రకటన నయం చేసినది ప్రభుత్వమువారు విధించియుండిన నిబంధనల ప్రకారము మునిసిపల్ కౌన్సిలుల యొక్క యీ లోకల్ బోర్డులయొక్కయు, ఉద్యోగులు కాసన సభకుగాని లేక స్థానికాధికారపదవికిగాని యెన్నిక జరుగునపుడు, తమ వోటుచేయు సభికార మున్నయెడల అట్టి వోటును మాత్రం మొదలుగా తప్ప, యితర విధముల తమ పలుకుబడి నువ యోగింప గూడదు. పై నిబంధనల ప్రకారము నడచు ఉద్యోగులు స్థానిక సంఘములకు యెన్నికకు నిలువకుట నిషేధింపబడలేదు, కాని, యానిబంధనలయొక్క యాదేశము ప్రకారము స్థానిక సంఘముల యుద్యోగులవద్దను అట్టియెన్నికకు నిలువగూడదని ప్రభుత్వమువారు దలచుచున్నాడు. కాబట్టి లోకల్ బోర్డు ప్రెసిడెంటులును, మునిసిపల్ కౌన్సిలు ప్రెసిడెంటులును, తమక్రింది యుద్యోగులను యెన్నికకు నిలువగూడ నిషేధింపబడినదిగా గోరబడుచున్నాడు.

## రుహస్య లక్ష్మీబాయి

గ్రంథకర్త శ్రీయుత బుబును రామజోగారావుగారు ఇదియొక చిన్న ఏకాంతకావ్యము. దీనిలో ఏడు రంగములు కలవు. కథానాయిక భారతదేశచరిత్రలో చాల విఖ్యాతురాలగు విరవలె, ఈ కథ ముద్రపడినది. దీనిని గూర్చి యొక నవలగూడ నిడివరకే ప్రకటించబడెను. ఇందు 24 పేజీలున్నవి. ఇందు పద్యములుగూడ కొద్దిగానున్నవి గద్యయే మెప్పుగా నున్నది. భాష గ్రాంథికము. కైలి మృదులము. దీనినిల నాలు గణాలు. వలయువారిటుల వ్రాయవలెను. శ్రీయుత బుబును రామజోగారావుగారు శ్రీయుత వి. ఎల్. కామ్రేటి. ఏ. గాడు, కణికాచలంపేటి వీధి, ప్రైవేటుప్రెస్, తిరువల్లికేరళ, మదరాసు.

త్వరపడుడు! త్వరపడుడు!  
ఇకను మోసపు పుస్తకములనుకొని మోసపోకుడు!!

## సతీపతికుమారాల రహస్యములు

ఇట్టి గ్రంథ మిదివర కాంగ్రహానలో వెలువడియుండలేదు. ఇందు గృహస్థాశ్రమధర్మము, సతీపతులవ్యవస్థ ప్రేమతో బట్టలగల విధులు, ప్రేమకర్తయు, ప్రేమితులు, పురుషభాతులు, వాని ప్రవర్తనలు, భాతుల పొంతనములు, వాని యొక్క అభిప్రాయము, కర్మకర్మవారసాధ్యములు, వాని లక్షణములు, ఎట్టి సతీపతుల కైట్టి సంతానము గలుగునను విషయము, గర్భవిషయములు, గర్భ ప్రేమ సంతానమునకు విధులు, గర్భవతుల యాశాగ్యపక్షకర, శిశురక్షణ, అత్తగోడం ప్రవర్తనలకు గల కారణములు, వానిని కనిపజేయు నుపాయములు, వారికందవలసిన స్నేహకర్మకర, మున్నగు 280 విషయములతోను, సుందర్యాన సారముగల అఫ్టర్, లెక్చర్లు, 25 తోడు గ్రహ 410 పేజీల పైబడిన నీమకాలికోతోను చక్కని బైండుతో విరాజిల్లుచున్నది. ప్రతిగృహస్థుడు తప్పక చదివెను, శిరవలెను. కొద్దిప్రతులేగలవు. 5182

పుస్తకము 1-3 రు 2-0-0. తపాలా ఖర్చు 7 అణాలు.  
రెండుపుస్తకము తాళేసారికొనువారికి రేపాఖర్చు లేదు.  
మా చిరునామా:—ఆర్యక్ష బుక్ డిపో,

19 శాంతవరాయ మొదలివిధి, విజయవాడ, మద్రాసు

## వ్యాధిహరణము తు 14 రు

చవారు లోగములకు ముఖ్యముగా, నోరుబట్టు, రసనాకారు, పానాశముకారు, కామ్రేయవధుడు, శ్వాసానికి ముగిసండు కొలుకుపుండు, బుగ్గి మొదలగు సర్వవిధ సవాలు లోగములను మాన్పుటయొక్క, చిరకాలమునండి, బిడ్డించిన సవా మేనాచులన కలిగిన సపుంసకత్వమును, కుక్కవోడులను మారించును. కుఖిలోగములకు ఇంతకన్న ప్రక్షేపముగ బొమ్మ ధము లేదు. రులము నెలకు సరిపోవుడు. నెం 8122  
చరకాశ్రమము—నూజపేడు, (కృష్ణ)

# మధ్యరాష్ట్రము

ఒక విందు:—అల్లాడి కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారికి డా|| ఎల్. వెంకన్న దేవర్ గారు విల్లివాకంనందు వారిగృహము నందు ఈ నెల 27 తేదీని సాయంత్రము 8 గంటలకు విందు గడచు.

అఖిలభారత కాంగ్రెసు గ్రంథవిక్రయశాల:— 25 వ తేదీ కుకవారం సాయంత్రం 5 గంటలకు సామంతా శృట, ఆదియవ్వ శాయకనుధి నెం 92 వద్ద. కళంపై గారిచే తెదవబడును.

రాకపోకలు:—ఎ. వె. జి. కాంతోగారి సలిసేటి యుదయమునకు మద్రాసువచ్చెను. వైద్యసాధ అయ్యరు గారును, ఖా. బి. కలివల్లాదిదాగారును గత రాత్రి తిరుమ నావల్లి కేగిరి.

గా|| పర్. ఫిరోజి నేత్యాగారు గతరాత్రి మద్రాసు విడిచి కాలంబో కేగిరి.

భార్యను భర్త కత్తితోపాడిచి చంపుట:— నెంబడివలసలగర్ల నెనసింపుచున్న చాలనర్తక్ అనునొక ఇతికావిదాడు తనభార్య కిన్ను విడిచి మరయొకసితో కాపుట మునెంబునుండున ఆగ్రహాశుడై నన్న నామెన కత్తితో పాడిచి చంపెను. పోలీసు వందాయితీ జరిగెను. భార్య తన భర్తచే చంపబడినదని తీర్పుచెప్పబడెను. భర్తను పోలీసువారు అరెస్టుగానించిరి.

## నైనునుసంఘ బహిష్కరణము

మద్రాసునందు ప్రయత్నములు  
మద్రాసు, జనవరి, 28:—రాబోవు ఫిబ్రవరిమాసమున నైనునుసంఘమువారు మద్రాసునచ్చినపుడు బహిష్కరమును కొనసాగజేయుటకు తగినచర్యలనుగూర్చి యోచించుటకు యీ నెల 28 తేదీ సోమవారమునాడు తమిళ, ఆంగ్లరాష్ట్రముల కాంగ్రెసుసంఘములును, కాంగ్రెసు మునిసిపల్ సంఘసభ్యులు, కాంగ్రెసుకౌన్సిలువారును, బహిష్కరణము నామెందించు తదితరవత్ ప్రతినిధులును కలిసి యొక సభను గావించెదరని తెలియుచున్నది.

నైనునుసంఘ బహిష్కరణమును బ్రవహుగను, కాంతి యుతముగను కొనసాగిండు తోడ్పడబడి శ్రీచాన్ ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారు ఛీల్డ్ కాసనసభ శిశులకు మారుగ మద్రాసులోనే యాండుమని చెల్పుచున్నాడు. (ఆ. ప్రె.)

## ప్రధానమంత్రిగారి పర్యటనము

గా|| డా|| పి. నువ్వరాయనగారు ఫిబ్రవరి 2-వ తేదీన మద్రాసువిడిచి 8-వ తేదీ యుదయమునకు నిడదవోలు చేరెదరు. నిడదవోలు నరసాపురం నూతన రైలుమార్గమును తెరచెదరు. అచ్చటినుండి భీమవరమునకును, అచ్చటనుండి పాలకొల్లు నకును బోయెదరు. అనాటి సాయంత్రాలమున పాలకొల్లు మని సిపలు వాటకువచ్చును కంభాస్థాపన మొన ర్చెదరు. నరసాపురముగూడ దర్శించెదరు. పాలకొల్లునుండి మరల నిడద వోలున కేగెదరు. అచ్చటినుండి గంజాంజిల్లాలో ఇచ్చాపురము న కేగెదరు. అచ్చట బాసం వంతెనతెరచెదరు. అచ్చటినుండి శర్లాకిమిడి కేగెదరు. 6, 7, తేదీలలో పర్యాకిమిడిలోనే యుండురు. పిమ్మట రంభకేగెదరు. 9, 10 తేదీలలో బరంపురం, ఛత్రపురం, శ్రీకాకుళం, మునెసిపాలిటీలను దర్శించెదరు. అచ్చటి విద్యా లయము ల ను గూడ దర్శించెదరు. 11 వ తేదీన విశాఖపట్నం నిజాతనగరములను దర్శించెదరు. విశాఖపట్నంలో విద్యాబయలులను దర్శించెదరు. అంగ్ల విద్యాలయము చువ్వనుగూర్చి అచ్చటి ఆంగ్లశాయకు లతో సంభాషించెదరు. సింహాచలము, భీమనికల్లులును దర్శించి, 14 వ తేదీకి మద్రాసు 80కి వచ్చెదరు.

కంభం తాలూకాలోని అత్తి నగరం గ్రామమునకు చెంది న పెంకటప్పకుంటి అనునట్టి జలాధారమును సరిరచుటకు 1929-30 సంవత్సరములో వ్యయపరచుటగాను 2000 రెండు డల రూపాయలు కాంక్ష కొ అయ్యట్లు తెలియుచున్నది. (ఒకవిలేఖరి)

**BAPALAL'S**  
Jewellery  
216, China Bazaar, Madras  
3556-2

## మధ్యరాష్ట్రముల మంత్రివర్గము

జి. ఆర్. ప్రధానుగారు జాతీయపత్రికనుండి  
చీలిపోవుట

## మంత్రియగుటకు యత్నములు

జాగపూరు, జనవరి 28:—  
మధ్యరాష్ట్రముల కాసనసభ సేను మధ్యాహ్నము సమావేశ మయినపుడు భూమినికల సవరణబట్టము స్థానిక స్వరూపాలన సవరణబట్టము, ఫోలాగారి విశ్వవిద్యాలయ సవరణ బట్టము, బాలింతరాండ్ర సహాయబట్టము ప్రజాభిప్రాయము నిమిత్తము ప్రకటించ తీర్మానించిరి. సభ శాటికి ముగిసెను.  
జి. ఆర్. ప్రధానుగారు ఖపర్దీగారి జాతీయపత్రిక సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నిచ్చి రాఖుశేంద్రరావుగారి దిమా క్రాటికు వత్తుమనందు చేరిరి. జాతీయపత్రికను రావుశేంద్రరావు గారు మంత్రివర్గమును పడగొట్టు యత్నములలో, తిరిగి మంత్రివర్గ మేర్పరచు అవకాశము వచ్చినపుడు ఒకవ సని తమవత్తుమవారికి గూడ యితరుల కొసంగవలంబించినయెను. ఈ నిమిత్తము వత్తున భ్యం లందరితో సంప్రదింపబడెని నిశ్చయించి రనియు నూతన మంత్రివర్గము నైమిషసంఘ సహకారమున 15 గూడ అంగీకరించెనయెను ప్రధానుగారి అభిప్రాయము. 2 న మంత్రివర్గము ముఖ్యదీయులకు ఒసంగ వాగ్దానము జేసిననిగొడ వదంతిగలదు. ఈ వ దం తు లే నిశ్చయము గుచో రావు గారే తిరిగి మంత్రివర్గము సేర్పరచవచ్చును. కాని యెవరగుడు లో యొకను చెప్పవలెను. క్రొత్తమంత్రి నిలు నైమను సహకారమున కంగీకరించవలెనను మరకు గవర్నరుగారు లోచనరని గూడ తెలిసినవారనుకొనుచున్నాడు.

## ప్రధానుగారి స్వార్థపరత్వమును కపర్దీగారు ఖండించుట

జాతీయపత్రికాయకుడగు కపర్దీగా ని (ఫీ ప్రెసు క్రే టినిధి సంబంధింపగా ప్రధానుగారి రాజీనామాగూర్చి అట్లు చెలిపిరి.—“ప్రధానుగారి రాజీనామా గాంకంకను చేరలేదు. జాతీయపత్రికాయలో చేరనివారికి మంత్రివర్గవి వాగ్దానము చేయబడినదనుట పర్యాబద్ధము. ఆ విషయము వత్తునభ్యలో నిర్ణయం పబడవలె ను. ప్రధానుగారికి వత్తుమనందు చేసినచో తమ కెక్కుడు లాభముండునని దలంచి యాపత్తును విడిచిపెట్టియుండురు. ఈ వత్తుమనాడు నైమను కవిమను సహకారమునకు యెంతమాత్ర మంగీకరించలేదు. సేను స్వప్రముగ అనేకసార్లు సేనావిమయము ప్రకటించిననుగూడ మాతృమగూర్చి అసత్యములు ప్రకటించబడుచు న్నవి. మాలో కుట్రలులేవు. సభ్యులవర్గముగూడ తత్వైక్యతను దేశభివృద్ధిని వదలి స్వలాభము నెక్కుడుగ జూడరు. ప్రధానుగారు యితరులపై మోసిన నింకలు తమకే చెందును.” (ఫీ ప్రెస్.)

## ఖపర్దీగారు మంత్రివర్గము సేర్పరచురా?

గవర్నరుగారు ఆహ్వానించుట  
జాగపూరు, జనవరి 28:—గవర్నరు పర్ మాంటేరు బట్టరుగారు బి. జి. కపర్దీ, జాతీయపత్రిక శాయకుని మంత్రివర్గము ఏర్పాటుజేయుటనుగూర్చి చర్చించ తమ భవనమున కా హ్వానింపినట్లు తెలియుచున్నది. సేనానియంత్రాలము 6-80 గం. మాట్లాడెదరు. (ఫీ ప్రెస్)

POST BOX 33  
TRADE MARK  
మకములముగారు సరియైనది సవరం  
బంధూరులో కట్టబడి నది కమలము కారెక్  
4 మెట్ల 10 రూ వరకు,  
అడయిపెరిడుకో, 425 న గ్రామములనుదరాను.





## ప్రశంస.

అయాచితముగా పొందిన ఉత్తరమును యీ క్రింద పొందువరకు చుంటిమి. ఆది అంతట అదియే సంగతుల విశదీకరించును.

మలయన్ గవర్నమెంటు. ఎమిగ్రేషన్ డిపార్టుమెంటు,  
కాకటన్. డి. ఇండియా 25-11-28.  
న్యూ ఎజెర్టన్ ఉల్ట్రా మిల్స్ కంపెనీ,  
ధారివాల్, (పంజాబు).

ఆర్యులారా,

1913 సం॥ మే నెల మీ వద్ద కొనిన ధారివాల్ దుస్తులలో 2 స్వీట్స్ లో కొట్టు యిప్పటివరకు చక్కగా మున్నటబట్టియు, యివి నిన్న మొన్నో కొన్నట్లుగా రంగుపోకుండ కొత్తవిగా కనుపించుటచూడ, మీరు ప్రకటించునట్లుగా "ధారివాల్ వేర్ చాలకాలమువరకు మున్నును" అను సంగతి దృఢపడినది. ఇట్టి సంగతి వ్రాయుటకు మిగుల ఆనందము కలిగించెను.

నేను యిట్టివస్తువులను కొని దృఢముగా సంతృప్తి నొందినందుకు మీరు మీ వస్తువులగురించి గర్వించుటలో ఎట్టి ఆక్షేపణయునుండదు. వీలన కేప్ కామర్స్ మొదలు సింహువరకు కరాచినుండి కలకత్తావరకు వ్యాపారముమీద ప్రయాణమొనర్చితిని. మీ ధారివాల్ దుస్తులధరించుటవల్ల ఎండలు, చలి నన్ను ఏమాత్రం బాధింపలేకపోయినవి.

మాచే తయారగువాటిలో:-

ఫాసల్స్  
టీవీట్స్  
ఓవర్ కోటింగులు  
బ్లాంకెట్లు

ట్రావెలింగ్ రగ్సు  
స్వీటర్స్  
జెర్సీలు  
అల్లిక నూలు వగైరాలు కలవు.

(సం) ఏ. కరుణన్.

సాంపిలు కావలసిన సప్లయి చేయబడును. మీకు యింతవరకు మా నూతన కేటలాగుచేరనియెడల మీ కోరికమీద ఉచితముగా పంపబడును.

మెయిల్ ఆర్డర్లన్నియు ప్యాకింకు ఉచితము.

మెయిల్ ఆర్డరు డిపార్టుమెంటు నెం. 121 కి వ్రాయుడు.

**THE NEW EGERTON**  
**WOLLEN MILLS COMPANY**  
(Branch of the British India Corporation Ltd.,)  
**DHARIWAL PUNJAB.**

## బొంబాయి సిస్టర్నియవిధానము

సెటిల్మెంటు కూడదు. సిస్టరు వృద్ధిచేసిన తావులలో అధికసిస్టరు వసూలుచేయరాదు. సమగ్రమగు విచారణ జరుపవలెను

కేల్ కార్ గారి రాయబారము

(అసోసియేటెడ్ ప్రెస్)

బొంబాయి, జనవరి 22 :- బేసిక్ తాలూకా వ్యవసాయదారుల వత్తును కేల్ కార్ గారి నాయకత్వమున కొందరు బొంబాయి నగరపురపాలకవర్గము అధికసిస్టరు నిర్ణయమునుగురించి తెలుపుకొనిరి. అధికసిస్టరుల వేసిన తావులలో ఆ

అధికసిస్టరుల వసూలుచేయరాదనియు ఈ సమస్యను సమగ్రముగా విచారించవలసినదనియు వారుచెప్పిరి. రెజిస్ట్రార్ ఆఫ్స్ మెంటు చేయునప్పుడు వ్యవసాయము వలన వచ్చులాభములు మాత్రమే పరిగణించబడుననియుండ బేసిక్ తాలూకాలో నట్లు జరిగియుండలేదు. ఇతర తాలూకాలోవలె నిచ్చుట వివాదాస్పదమని దుబారాఖచ్చు త్రాగుడు మొదలగునవి పరిగణించబడెను. వ్యవసాయములనవచ్చు నికర ఆదాయము మాత్రమే పరిగణించబడునలెనని వీరు తెల్పిరి. ఫలసాయము ధర వృద్ధియైనదని కొందరు చెప్పువాదమునకు జబాబుగా వ్యవసాయ ఖర్చులుగూడ వివరముగా వృద్ధియైవని వీరు తెల్పుచున్నారు. కూర, ఎరువులు, పనిమట్ల వీరిని చాలా హెచ్చినాయనది. ఇదివరకే వ్యవసాయము నాశిల్లుచున్నదనియు, సిస్టరులూడ వృద్ధిచేసినయెడల వ్యవసాయమునకు తీరని నష్టము వాటిల్లునని వారు మనవిచేయుచున్నారు.

కలకత్తా కాంగ్రెసు ప్రదర్శనము 21 వ తేదిన మాయబడినది.

చెంగల్పట్టు సమ్మెకట్టు

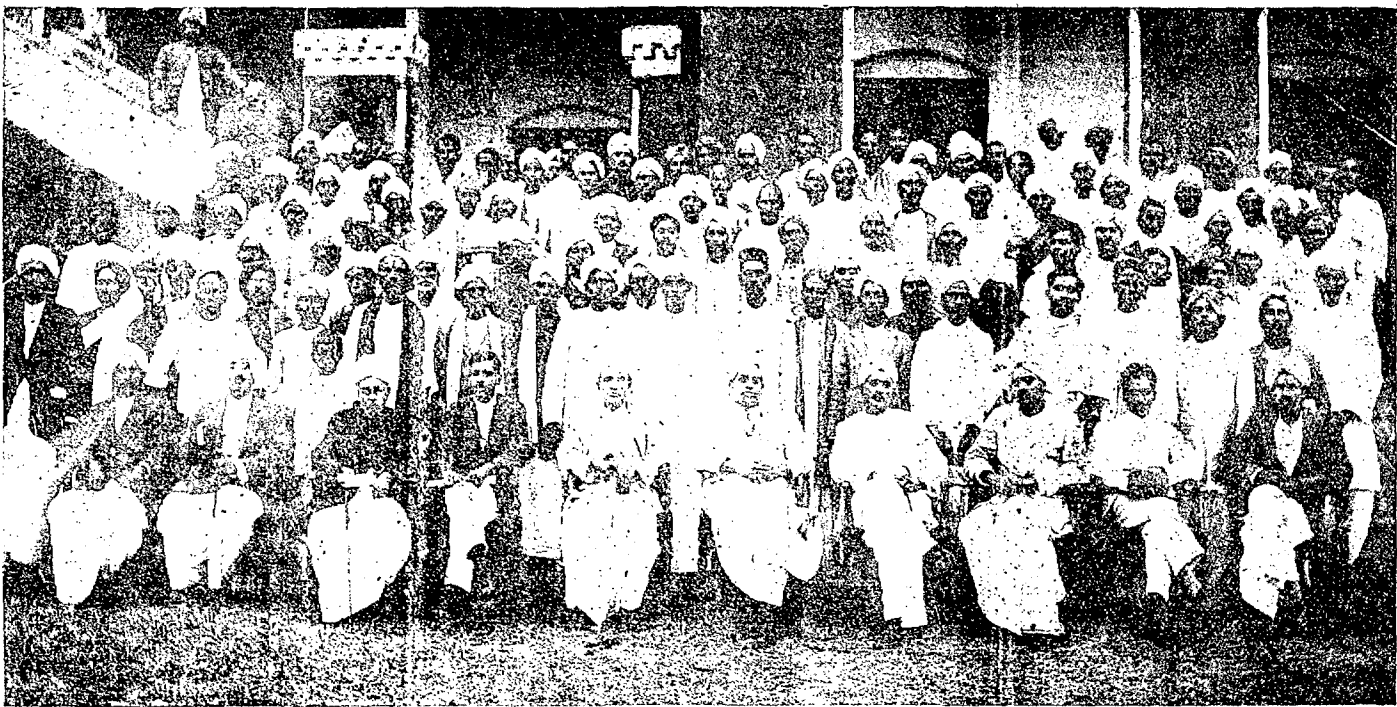
చెంగల్పట్టు రైల్వే జంక్షనునంద బొంబాయిమెయిలు నందు టిఫావేయి ఆర్. ఎం. ఎస్. పనివాండ్లు జీతము చాలదనియు, పనివాండ్లు తక్కువగా ఉన్నారనియు జెప్పి 21 తేదీ నుండి సమ్మెగట్టిరి.

**సు రా జ్ మల్**

సి. మా. క. మ. లి. ము. లు

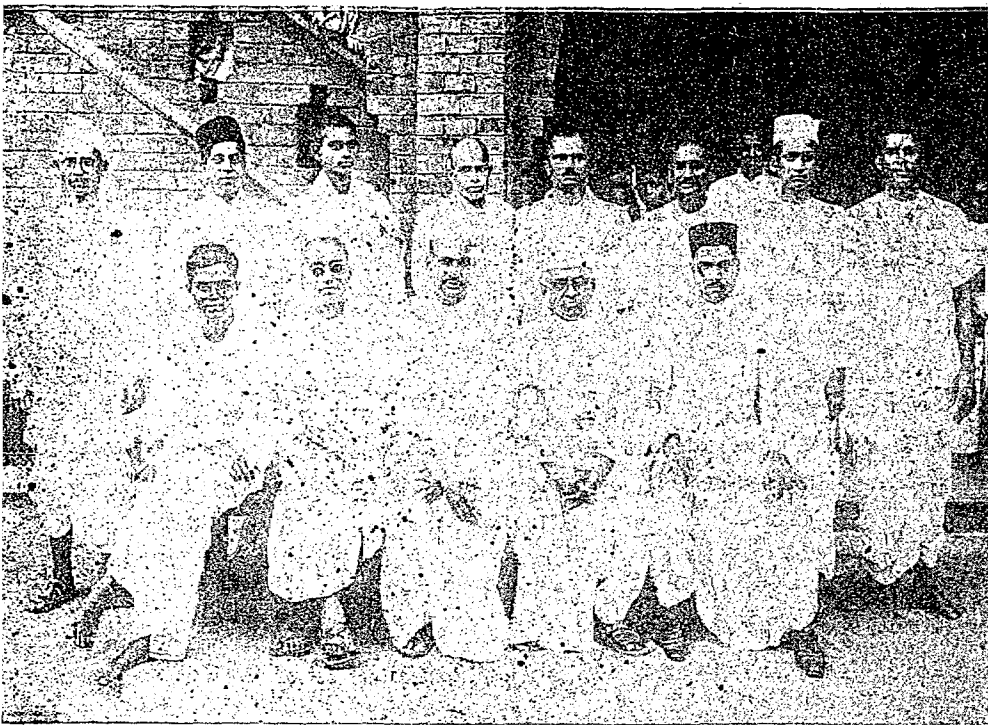
4353

313, యస్సెనేడు, మద్రాసు.



బంగోలునందు జరిగిన నాల్గవ అటవీ పంచాయతీల మహాసభ

దక్షిణ ఇండియా హిందీ ప్రచారము



హిందీ ప్రచారము నలుపవచ్చి జమన్లాలు బజాజ్ గారు హిందూ హైస్కూలునందు పర్యవేక్షించిరి. వారు మధ్యను కూర్చొనియున్నారు. ఛెరొకవైపున సి. రాజగోపాలచారి, శ్రీనివాసయ్యంగార్లు కూర్చొనియున్నారు.

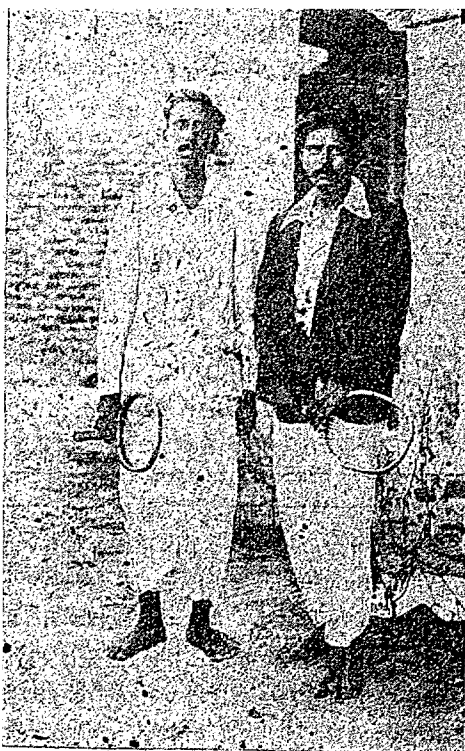
[[ప్ర. భా. బీ.]]

బెజవాడ తెన్ని సు పందెములు



సి. రామస్వామిగారు (మదరాసు)

మిశ్రమడబుల్సునందు కమలామిననుగారితో గలిసి గెలుపొందినవారు



యం. బాలచంద్రరావు  
కే. బ్రహ్మానందరావుగార్లు

పురుషుల డబుల్సునందు నారాయణమూర్తి రామస్వామిగార్లు నోడించి ప్రథమబహుమతి బడసినవారు.



సి. గోపాలమినను ఎం. ఎల్. సి. గారి కుమార్తె బెజవాడయందు జరిగిన తెన్ని సు పందెము లందు మిశ్రమడ డబుల్సులో గెలుపొందెను. శ్రీ దాసు శ్రీధరరావు వంతులుగా రీమెకు, బెజవాడ పందెములందు పాల్గొనిన ప్రథమ భారత స్త్రీ యగు టచ్ ప్రత్యేకముగ నొక బహుమతి నొసంగిరి.

(ఫోటో—పి. శుందరరామయ్య.)

హిందూ విశ్వవిద్యాలయమునకు  
రు 50 వేలు విరాళము

గీతా ప్రచారమునకు

కలకత్తా, జనవరి 21:—గీతాపఠనమును ప్రోత్సహించుటకును, దేశములో గీతయందు పోటీపరిక్షను జరుపుటకును జగుబోకిమార్ బిర్లాగారు 50 వేల రూపాయలు విరాళముగా నిచ్చెను. దాత తానుయిచ్చినదిగాక దేశములో రీలక్షల రూపాయలు దీనికై వసూలగునని తలచుచున్నారు.

రామేశ్వరదాసు బిర్లాగారు 10 వేలుయిచ్చుట

నిమ్నజాతుల ఉపయోగార్థమై బస్తోక్ట్ దేవాలయములను కట్టించుటకు శ్రీయుత రామేశ్వరదాసు బిర్లాగారు పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారి వరంగా రు 10 వేలు దాన ముచేసినారు. బుధవారము నాడు శ్రీయుత పండిత మాలవ్యాగారు కారివెట్లమరు.

(ప్ర. భా. బీ.)

కర్నాటక రాష్ట్ర రాజకీయసభ మేమాసమానండు తెల్లమునకు 50 మైళ్లదూరమున సాండ్టితాలాకాయందు జరుపుటకు తెల్లముజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘమువారు నిశ్చయించిరి.

కన్య కమలా మిననుగారు బి. ఏ.

# 10-వ ఆంధ్రాయురేద్య

## వైద్యసమైక్యము

మచిలీపట్టణములో 21 వ తేది జరుగుట

అధ్యక్షులగు ఆయుర్యదాచార్య యశ. మాధవమూసన్ వారి

## ప్రారంభోపన్యాసము

శ్లో॥ యోగేన చిత్తశుద్ధి పతేన వాచాం  
మఖచి కేరీరస్య చ వైద్యశేన  
యో పాకరోత్తం ప్రవరం మనీషాం  
వతంజలిం ప్రాంజలి రావతోన్మి॥

శ్లో॥ ఉద్ధృతమాయా రాక్షసాం విద్యా మాతా మహతీర్తే  
యస్యం సంజీవనమార్యం | గోపాలాచార్య మన్యవామ్॥  
ఆంధ్రమహాశయాలార, ఆయుర్యదవిద్యదైవ్యులారా  
అనాదియై బ్రహ్మజేవునిచే సృష్టించబడినది, భారద్వాజ, ఆత్రే  
య, ధన్వంతర్యాదులచే ప్రకాశితమై, సర్వాంగసంశోభిత మై  
త్రిశక్తితో బ్రహ్మాంధీయులకు సహజము ఆయురారోగ్యముల  
నొసంగునదియగు ఆయుర్యదము సభివృద్ధి చేయు నుపాయ  
ముల సక్ష్మింపబడుట యీ సమైక్య సమవేశమైనది.

వివిధ విద్యా వికారములును, నిర్దుష్ట జ్ఞానసంపన్నులను  
ఆయుర్యద పారంగతులను, ఈ మహాత్మాచార్యులు నెరవేర్చు  
సమర్థులగు మహాశయ లిచ్చుట నశేష లండగా అల్పజ్ఞుడ  
నగు నన్ను యీ సభ క ధ్యక్షునిగ నుండు మని కోరుట  
యందుగల మీ ప్రేమకు నే నంతయు కృతజ్ఞుడను. ఈ సభా  
కార్యభారమును వహించుటకు నేనసమర్థుడనైనను మీయందర  
తోడ్పాటుచేత, కార్యక్రమము జయప్రదము కాగలన దైర్య  
ముతో నే నివదని నంగీకరించితిని.

అతిపారాజీకముగను, చాక్రికముగను గలన కెక్కిన  
యీ వట్టలును నే డీభ జరుగుట చాల అసందభాయక  
ము, ఆయుర్యదాచార్యులను, ఆంధ్రులకేగక అభిభారము  
నకు ఆయుర్యదాచార్యులను చే పూజ్యత సంజిహియి, నాకు  
ఆయుర్యదవిజ్ఞానము నొసంగి నాయభివృద్ధి కారకులైనట్టియు  
మద్దగునట్టియు, ఆయుర్యద మార్గాంధి, భివృద్ధి, వైద్య  
రత్న పండిత, డి. గోపాలాచార్యులవారి జన్మస్థాన మగుటచే  
నా కీ ప్రదేశమున అత్యంతభక్తి కలదు. ఇట్టివనిత్ర ప్రదేశమున  
సభాధ్యక్షుల వహించగలుగుట నా పూర్వకృతప్రణామని  
సమ్మతమైనది.

### స్వర్గియుల స్మరణ

ఆయుర్య దాంగ వైద్యకాస్త్ర వికారముల దాక్షుల,  
శే. డి. కాస్త్రీ, యమ్. డి. గారికిని, అతిథితో, అనేకముగ  
నన్ను యాచుకముల నెల్ల తనసమర్థతతో తొలగించి ఆయు  
ర్యదగజయనాచరముగ, చెన్నుభరియందు గవర్నమెంటు  
ఇండియన్ మెడికల్ స్కూలు స్థాపనకు కారకులైనట్టి కీర్తి  
శేషులైన రాజా రామరామయణంగారికిని గలిగిన యశామరణ  
మునకు చింతిల్చు, వారీయాత్ముల కంటి నొసంగునాకయని  
పరాత్ముని ప్రార్థించుచున్నాడను.

కాలవశమున డీనిదే నందిన యాయుర్యదమును మరల  
జుదరింపనంది పెక్కువర్షముల నుండి చేయుచున్న ఆందోళ  
నాభిరతుగ ఇప్పుడు ఇక్కడ చేరిన విజ్ఞానపంథముల నందరి  
ని జూడ, రోగిపీడితులైన ప్రజల బాధానివారణకై ఆయుర్య  
దాదగ్రహణముతో, హిమాయత ప్రాంతమున చేరిన, భారద్వాజ  
అంగీరసాది మహర్షుల సమావేశమున, రసనిర్ణయార్థమైన ఆత్రే  
యధర్మకా ప్యాది మహర్షి సమావేశమున జ్ఞప్తికివచ్చి నాకానం  
దము కలగ జేయుచున్నది. వారీల మనము విజ్ఞానపంథము  
లను కాకున్నను వారీచే నిర్ణీతమైన సిద్ధాంతములను తెలిసి  
కొనుటకును తదభివృద్ధికి మార్గముల సక్ష్మింపబడుటకును మనవిచ్చు  
ట కూడితిమి.

### ఆయుర్యదము

“ఆయుః, జీవః” అను రెండు పదములు కలిసి ఆయు  
ర్యదమని యేర్పడినది.

శ్లో॥ ఆయుర్ని తా 2 హింసాభ్యే ర్నిదానశమనం తథా  
విద్యతే యత్ర విద్యభ్యాః స ఆయుర్యద ఉచ్యతే॥

ఆయువు, దాని హింసాభిరము, వ్యాధులయొక్క  
కారణములు, చికిత్సలు, యెందుకలవో అది ఆయుర్యద మన  
బడును.

శ్లో॥ అనేన పురషో యస్మా దాయుర్యదంతి కేత్తి చ  
తస్మాద్భూతై రేవ ఆయుర్యదః ప్రకీర్తితః॥

జీవచే జనులు ఆయుర్యదమున, తత్ జ్ఞానమును తెలి  
సికొనగలరే అది ఆయుర్యద మనిపించుకొనుచున్నది.

ఈ యాయుర్యదము సహజ మనకు కలదు, కాలా  
కార్యద్యంగ బోధకములగు శ్రుతులు నిదర్శనములు. ఆయుర్యద  
మునకు, “స్వస్థస్యరక్షణం, ఆయుర్య రోగ(వశమనమ్)” అరో  
గ్యమందుని ఆరోగ్యమును కాపాడుట, రోగములనుండి తీవుల  
కాపాడుట, యను రెండు ముఖ్యకర్యములు కలవు.

ఇతర వైద్యకాస్త్రములు రోగ చికిత్సలతో ప్రారంభించబ  
డియున్నవి. మన కాస్త్రము ములులగాక స్వస్థస్థిత ప్రాధాన్య  
ముగ ప్రారంభించబడియుండుట దాని యుత్కృష్టత కల్గితి  
యగుచున్నది. పూజ్యములగు ఆర్యవిద్వల కునికవత్సన భారత  
పుణ్యధామియందు, నిమ్మములను, చకోపకాక వరాయ  
ణులను, అలి మేధావుల నగు మహర్షులు, ఆర్యురొగమునా  
ర్యము తమ పరస్పరమును భాగ పోసినట్లు, “విష్ణుభూతా య  
దారోగాః ప్రాదుర్యుతాః కేరీరీణామ్ తపోపవాసాధ్యయన  
బ్రహ్మచర్య ప్రతాయామం తథా భూతేషునా క్రోశం పుర  
స్కృత్య మ వార్ష యః” “ఆధ తే కరణం క్రోశం  
దప్యకుర్వానవచుషాః సవత్సరి కేహసాయం యథాన దమర  
త్రభుః॥

అను చరకవచనమును బట్టియు;  
“భగవాన్ కారీర మానసాగంతు వ్యాధిభిర్యదజేదసా  
భిమాతోపద్రుతాకా స నాధానవ్యధాధ. నిష్కచేష్టయానాన్  
విశోభకశ్చ మానవా నభి సమీక్ష్య నః మనసి పీడాభవతి,  
తేషుల నుప్రైజితాం రోగివశమనాధ ఆర్యశక్త ప్రాణయా  
త్రార్థం ఆయుర్యదం త్రోతు మిచ్ఛామః॥” అని నుక్రుత  
వాక్యముల బట్టియు తెలియుచున్నది. మన ఆయుర్యదమున  
శేషల వైద్యవిషయములే కాక, “భిక్షుగ ప్యాతురాకా స  
ర్వాకా స్యనుతానన యత్నవాకా ఆపాధేభ్యోహి సంత్రే  
జిచ్ఛకేర్తి మనుత్రుమ్”॥

“నాత్మాధ్యం నాపికామార్థ మథ భూతదయాంశుతి॥  
యోవర్తతే చికిత్సాయాం స సర్వమపినర్తతే” “కుర్యతేయ  
తు వ్యర్థం | చికిత్సా పణ్యనికయం॥ తే హిత్వా కాంచనం  
రాశిం, పాంతురాక మపాసతే”॥

రోగులను తమ పుక్రులవలె రక్షించుచు, బాధలనుండి  
తప్పించుననియు తమకొరతగాని పుక్కుల నపేక్షించిగాని  
చికిత్స నాచరించక శేషము భూతదయకొరకే చికిత్సించ వలె  
ననియు, ఎవడు చికిత్సను వృత్తికొరకు మాత్రమే శేషవిషయ  
వదలి ననుసరించునో, అట్టివాడు బుగారురాశి విడనాడి మ  
ట్టిదిబ్బ నాక్రమించినట్లు లుండును. ఈ మొదలగు గరకవాక్య  
మును బట్టియు,

“హింసా నేమాన్యధా కామన్ పెత్తవ్యం వరహస్యతే॥  
సంభిన్నా 22 లాక వ్యాధిది మభివ్యా ద్యగ్నికర్మయన్॥  
పాపం కర్మేతి దక్షిణాకాయ వాజ్ఞానం నైత్యతే॥  
అన్యత్వివ్యాధికో ార్థా ననవతే తకే కిరః |  
అత్మవత్సరతల స శ్రేయసి కీలపిపీతికన్॥  
ఉపకార (ప్రధానస్యా) దకార పరేశ్వరా॥

జీవహింస దొంగతనము అన్యధాకామము కొందెములు  
చెప్పుట, దూషించుట, అబద్ధమాడుట, అసందర్భముగ మాట  
లాడుట, ద్రోహించి, అసహనము, కాస్త్రమునందు విశదజ్ఞా  
నము, అను నీ పాపకర్మములను త్యజించవలె ననియు, జీవనో  
పాధి లేనివాని, రోగిపీడితులను, కత్తెనుసార మువచరింక  
వలెననియు పుక్కులను చీమలు మొదలగు అల్పశుక్రువులను  
కూడ తనవలె యెల్లప్పుడు భావించవలె ననియు, ఆపకారము  
చేయు క్రతువునకు కూడ నుపకారమునే చేయవలయు నని  
యు, నీమొదలగు వాగ్ధట వాక్యములను బట్టియు, మన ఆయు  
ర్యదము శేషల వైద్యక విషయములే కాక, మానవుల ప్రప  
ర్తనను చక్కచేయు పెక్కు సహచారధర్మములను కూడ  
బోధించుచున్నది. ఇట్టి మహాదారభావగుంభిత మగు ఆయు  
ర్యదము, కాయ, బాల, గ్రహ, హోర్షాంగ, కల్య, విష, రసా  
యన, వాచికరణము లనది అస్తాంగసంశోభితమై యున్నది.

### రుగ్నినిశ్చయము

ఆయుర్యదమున రోగ పరిక్షోపాయములు పూర్తిగలే  
వని కొందరు తలచుచున్నారు. వారికి యాకాస్త్ర పరిచయము  
లేకపోవుటచే అటుల తలచవలసి వచ్చినది నాయభిప్రాయ  
ము. ఏలయున యాకాస్త్రమునందు “రోగమాదా పరిక్షేతతో  
నంతరమానధమ్” అని చెప్పబడినట్లు మొదలు రోగమును పరి  
క్షించి తదుపరి తదనుకూలముగ చికిత్సించవలె నని చెప్పబడి  
రోగపరిక్షిత ప్రథమస్థానము నిచ్చినట్లు తెలియుచున్నది.  
ఈరోగపరిక్షునుగూర్చి కొంత వివరింపదను.

రుగ్నిశ్చయమునకు రోగిపరిక్ష, రోగపరిక్ష యను నీ  
రెండును వాక్యములు. రోగియందు పరిక్షణీయ విషయము  
లు కారీకములు, ఆర్యియములు అని మరల రెండువిధములు.

1. కారీకములు:—దోషములు (వార, పిత్ర, క్లేమ్మ  
ములు.)

ధాతువులు:—రస, రక్త, మాంస, మేదస్సు, అస్థి, వజ్ర  
కుక్రుములు.

మలము:—పురిషము, మూత్రము, స్వేదము మున్న  
గునవి మరియు కలములైన  
కారీక అవయవములు:—

(X) బాహ్యములు (కరచరణాదులు)  
(ఖ) అంతరములు (పుష్పన, హృదయాదులు.)

2. ఆర్యియములు:—(ఆత్మ, ఇంద్రియములు మనస్సు)  
వైచిత్ర్యబడిన కారీక ఆర్యియభావముల ప్రాకృత వైకృత  
విశేషములను స్వాస్థ్య అస్వాస్థ్యస్థానము “సమదోష స్స  
మాగ్నిశ్చ సమధాతు మల క్షియః” ప్రసన్నా శ్లేష్మంద్రియ మనా  
స్వస్థ ఇత్యభిధీయతే॥” అను కుక్రుత వాక్యములను తెలిసి  
కొనవలెను.

ఆస్థ్యుడు జగువాని రోగమున, నిదాన, పూర్వరూప,  
యాక, ఉపశేయ సంప్రాప్తులనెడి అయిదుభావములచే చక్కగ  
పరిక్షించి తెలిసికొనవలెను. ఈ యిదుభావములతోను ముఖ్య  
మైనది సంప్రాప్తి.

ఈరోగి, రోగపరిక్షలు రెండును “సంక్షేపియైః ప్ర  
శ్నేన చ” అని చెప్పబడినట్లు “శ్రోత్ర, త్వక్, చక్షురీష్ట్య  
సూరములను పంచజ్ఞానోద్రీయ విషయములను, విశుట, స్పృ  
శించుట, చూచుట, రుచిచూచుట, వాసనచూచుట, ప్రశ్నిం  
చుట యను పినిమిద యాధాకపడియున్నది.

### సంప్రాప్తి

ఆయుర్యదతత్త్వము ననుసరించి దోషవిశ్లేషి ప్రారం  
భించినప్పటినుండియు రోగము పూర్తిగ కలుగునరకును కేరీర  
మున కలుగు వైత పరిశామము సంప్రాప్తి యనబడును.

ఈ సంప్రాప్తియందు:—(1) పంచాయము, (2) ప్రకో  
పము, (3) ప్రసరము, (4) స్థానసంక్రయము, (5) వ్యక్తిభావ  
ము, (6) భేదము అనెడి ఆరు అవస్థలు కలవు. పినిని  
ప్రత్యేకముగ పూర్తిగ వివరించునెడల, గ్రంథము విస్తరముగు  
నను భితిచే కుక్రుతముగ వివరించెను.

పంచాయము:—దోషము రోగకారణములచే క్షుప్తాన  
మునందు వృద్ధిబొందుట.

ప్రకోపము:—అభివృద్ధిని పొందిన దోషము క్షుప్తాన  
మున నిండి, ఇతర స్థలములకు పోవుటకు తగిన ఉద్రేకముతో  
కూడి ఉండుట.

ప్రసరము:—దోషము ప్రకోపానస్థానంతరము కేరీర  
ముందున్న ఇతరభావములకు ప్రసరించుట.

స్థానసంక్రయము:—ఇతరస్థానములకు ప్రసరించిన దో  
షము ఒక ప్రత్యేకస్థానము నాక్రమించి నిలుచుట.

వ్యక్తిభావము:—దోషము యిటుల ప్రత్యేక స్థానము  
నాక్రమించిన తరువాత అచట ఆ రోగస్వరూపమును  
బాపించుట

భేదము:—వైతకారము వ్యక్తమైన దోషము వక్య  
మై భిన్నమగుట.

ఇందుకు ఉదాహరణముగ వర్ష కాలమున కలిగిన వాత  
ప్రాకృత జ్వరసంప్రాప్తి గ్రహించుచు.

దోషపంచయము:—గ్రీష్మములుపునందు కాలస్వభా  
వముచే వాతము సంపయ మగుట.

దోషప్రకోపము:—యాక, లఘు శీతవహార్థములను  
సేవించుట, వ్యాయామము, వేగధారణము, వర్ష కాలమున కేరీర  
మునకు సహనా శీతసంయోగము కలుగుట, మున్నగు కారణ  
ములవలన వాతము రోష్మమున ప్రకోపించుట.

ప్రసరము:—ఇటు ప్రకోపించిన దోషము రసధాతు  
వునకును రద్ధ్వారా సర్వలేరమునకును వ్యాపించుట.

స్థానసంక్రయము:—కరువార దోషము అగ్ని స్థానము  
ను రసమును ఆక్రమించి రసపా ప్రోతస్థులను స్వేదపా  
ప్రోతస్థులను ఆక్రమించి నిలుచుట.

వ్యక్తిభావము:—జ్వరము కలుగుట.

భేదము:—జ్వరమునందలిదోషము వక్య మగునపుడు  
మలములతో బయటకు వెడలుట.

ఇటు రుగ్నిశ్చయమునందు రోగరోగి పరిక్షలనుజేయు  
చు అనుస్థాన పరిక్షలు దూర్వ దేశ బల కాల అనలూభావ  
ములను సంప్రాప్తియందలి పంచయప్రకోపాది అసహభేదము  
లను చక్కగ విమర్శించి రోగనిర్ధారణము జేయవలసి యుండు  
ను. ఇది వనపదతి. విషయ మిట్లుండ, విషయము నెడంగక  
యిందు రుగ్నిశ్చయప్రకారము మంచిది కాదని చెప్పువారల  
వాక్యములు ఆయుక్తము లనక రద్దను.

ఇందియగాక కల్యంత్రమున నానికాచ్చేదమునకు జె  
ప్పబడిన చికిత్స, అస్థిభంగమునకు జెప్పబడిన కల్యాయనము,  
నేత్రరోగములలో జెప్పబడిన లింగనాళిచికిత్స అగదతంత్ర  
మున విషమునకు జెప్పబడిన వేగములు మున్నగు వానిని ా  
చినచో ఆయుర్యదమునకు బద్ధవిరోధి యైనను దాని మాహా  
త్మ్యమును కొనియాడక మానదు.

ఇటుల చెప్పుటచే ఇది శేషము గ్రంథమే కాని అవ  
రణమందు లేదని కలంపరాదు.

ఈ చికిత్సలు దేశములందడకవిధములగు అనుభవమునం  
దు కలవు. నికతావర్తములకు చెప్పబడిన శేఖనక్రియ, లింగ  
నాళిరోగమును కల్యాణప్రయోగముచే చికిత్సించుట, అస్థిభం  
గమునకు జెప్పబడిన కపాటకేయనము ముఖ్యమున ముఖ్యార్థ  
దేశమున ప్రచారమునందు కలవు.



అంతర్విద్య కర్మము, పాదాంగులీనిరాజేధము మున్నగు నాకేములు ఆంధ్రదేశమున కలవని నాకు తెలియదు. కలకత్తానుండి నుత్తరార్ధ సదీపన భావ్యకర్తలగు శ్రీమద్రాధానంద చక్రవర్తి యనువాడు ఆయుర్వేద శిల్పంబు ప్రతునందలి పెక్కు చిత్రములను ప్రస్తుతము చేయుచున్నారని తెలియుచున్నది.

ఆంధ్రదేశము-ఆయుర్వేదము

ఆయుర్వేదము సంప్రదాయము విశిష్టమైనది. ముగళ చాళుక్యుల నుండి దేశములో ఆంధ్రదేశము ఒకటి యని చెప్పబడుచున్నది. ఈ దేశమున మూలకాస్త్రైద్యమును రక్షణద్యమును సమానముగ గలవు. రసావధములను జేయుటలూ ఆయుర్వేదమునకు సమర్థులు.

శ్రీ శ్రీ శ్రీమద్రాధానంద గోపాలాచార్యులవారి యధ్యక్షతక్రింద బెజవాడలో జరిగిన ప్రథమ ఆయుర్వేదసమ్మేళనము నాకు పాఠశాల వికలదు. అక్కడినుండి నేటివరకు ఆంధ్ర వైద్యశాస్త్రములు కలుగు నాడవక పది సమ్మేళనముల జరుప గలిగిరి. తత్ఫలితముగ ఆంధ్రవైద్యమండలిని ఏర్పఱచుచున్నది. వైద్యకవిత్వమును, విద్యవైద్యమును, పిమ్మట సామాన్యమున సేకరించి తత్ఫలితములను జనప్రయోజనమున వినియోగము చేయుటలూ, శ్రీధన్వంతరి యీ సమ్మేళనమును వినియోగము చేసియున్నది.

శరీరదేశము-ఆయుర్వేదము

మేము అధ్యయనము నగుటలన నాదేశపు వైద్య కరిసితులను కొన్నిటిని మాకు తెలిపెదను.

ఆదేశమున జనించిన వారల కందరక్షణ సంస్కృతిగల ఆస్థాంగవృద్ధులను ఆంధ్రులు ప్రేమితులములుగ నుండును. వైద్యులు కాకున్నను సంస్కృత విద్యాభ్యాసము చేయువాడు ఆస్థాంగవృద్ధులను మూర్తిస్థాపనమునకు పానపక్షము మొదటి శాస్త్రాధ్యయనమున నైనను చదివినది. ఇక వైద్యుడనిన ఆస్థాంగవృద్ధులను పూర్తిగ చదివినాడని చేతగ చేప్ప నవలయును. అందు ఆంధ్ర వైద్యమున ఆస్థాంగవృద్ధుల వైద్యమందును, వైద్యక చరిత్రాను బాములందును ద్రవ్యగణములను కీలకాదిను నులను చక్కని ప్రతిపాదనని తెలియును.

మరియు నులు ఆయుర్వేదమునకు ఎనిమిది కుటుంబములకు చెరిపిన రుద్రులను వైద్యులై యున్నారు. వీరిపూర్వము, పూర్వరూపాస్తానములను దోడ్కొనికొని ఒక్కొక్క ఆంగునను చదివెట్లయ్యుచుండిరి. అట్టివాడు ఎనిమిదిమంది యగుటచే వారిని ఆయుర్వేదమున పిలుచుచుండిరి.

ఆదేశమున ముద్రాసద్ధిములగు చిత్రములూ కొన్నిటిని మాకు చూపెదను.

అందు భార, పిలిచ్చి, నవరక్తి, శిశివస్తి, పియ, తలపాతిచ్చి, అనానది ముఖములు.

ధార

ఇందు ద్రవద్రవ్యమును ధారాస్థానియందుంచి సాటి మధ్యమున నుండి రంధ్రములమున నొకపైరి ప్రలాదేశిని కానినందా ద్రవమును రోగి వడంబియుండునపుడు దుగ్ధస్థానమున పడునటుల చేయబడును.

ఇది ముఖ్యముగ ఉష్ణాద పక్షపదాలందు శింశున నక్షణ, చాపా శిశివదులందు సర్వ శరీరమునకును చేయబడుచున్నది.

ఉత్తరరణములు:—ధారాద్రోణి, ధారాస్థాని, ధారాస్థానిగ్రాహకము, (సర్వాంగధారయందు ముగ్గురు పరిచారకులు) ద్రవద్రవ్యము ఇది కావలెను.

ఉత్తరరణములు:—ఇవల ముఖమున చిత్రపటమున నున్నటుల రోగిధారాద్రోణిపై పడుంబియుండగా ఎత్తుగ నుంచబడిన ధారాస్థానినుండి ద్రవము రగస్తానమున ధారాబహునటుల జేయబడును.

ప్రథమద్రవ్యములు:—ప్రధానముగ ఊరము, తక్రము, కంజికము, తైలము, స్తన్యము, నారికేళోదకము, హంసోదకము, వివిధకమాయములు.

వీనిని దోమము, రోగము, వీనికి తగినటుల శిశువులకు నాని రుగ్మోమధునలనుజేర్చి సంస్కరించిగాని ఉపయోగించి యామున.

శ్రీకము:—ప్రము, ఉష్ణము, చాపము, ఆర్థము, భేదము మొదలైన శిశిరోగములందు శ్రేష్ఠము.

తక్రము:—తక్రమును దీర్ఘ కాలవస్య శిశిరోగములందు, బంధుకలదాదులు, అభివ్యంధము, అభిమంధము, కర్ణత్యేదము వీనియందు శిశివ్యులను మాత్రము చేసెదరు.

కాంజికము:—దీనికి శరీరమునకు మాత్రము పయోగించబడును. ఇది కంజిచ, స్తబ్ధ, తంబు, తూనీ, ప్రతూనీ, గృహిణీ వాతములందు అల్పవ్యయముగ నుపయోగించబడును.

తైలము:—ధాన్యోపి, పక్షిపద, పంథివాతము ఉచితముగా పిసియుండు సర్వశరీరమునకు నుపయోగించబడును.

స్తన్యము:—ప్రధానముగ పిత్తివాతము, శిశిరోగము శిశిరోగములందు మూలైవనానియందు శ్రేష్ఠము. పిత్తివాతము సంస్కారము, ప్రలాపము, దంతబంధము, తంబొప్పి అధిక నానాము తీవ్రస్వరము లాని ఉండునపుడు స్తన్యమును కను

బొమ్ములకు పైన లలాటమున కర్ణములములవరకు ఆరకుండు నటుల కొంచెము కొంచెముగ పోయెను శిశిమధ్యమున సీమంతరేఖ (Sagittal Suture) ప్రసృంగంధము వీని ననుసరించి తొడంగుముల వెడల్పున ముచ్చలగుటవరకును వెండు కలను కత్తిరించి లలాటమున పోయబడిన పాలను తద్వారా పోవునటుల చేయవలయును. స్తన్యము అధికముగ దోర్జినచో శిశువునకు అంతకును జేయుట ఉత్తమును.

నారికేళోదకము:—ముఖ్యముగ ఉష్మైత, గంజాదా, బల్లమందు వీని విషయములందును, మదాశ్మయము దావాభిమాదులందును మంచిది.

హంసోదకము:—మిక్కిలి చల్లని హంసోదకమును తాపమునం దువయ్యెను.

కమాయములు:—దోమనుగుణముగను రోగానుగుణముగను మండును.

కాలము:—నారికేళోదకము.

(సామాన్యముగ పదిగంటలకు తోపుగ ముగించెదరు.)

నియమములు:—ఈ చిత్రమును చేయిరోజులలో (పది ఉదయమునను ముగిసికొనక \* గంధర్వాస్తాని కమాయము నివ్వవలయును.

స్నానము:—ప్రతిదినమును చిత్రముగాగానే స్నానము చేయవలయును. ఇందులకు సామాన్యముగ బొమ్మలనుచే సంస్కరించబడిన నీటి నుపయోగించెదరు.

\* గంధర్వాస్తానికమాయము:—ఆముదపుజేత, కలకరానగ, చిత్రములము, శొంఠి, కరకాండ, గలిజేత, దూలగొండి, నేలతాడి వీనిని సమభాగములుగ గ్రహించి కమాయ పశుభావననుబోలి కాచి కొద్దవేదము ననుసరించి తైలముగాని మైధనవలయునుగాని ఆముదముగాని కలిపి ఉపయోగించవలయును!

శరీరస్సనకు ఉదకము

వాతాశుబంధమునందు—బలూ, ఒకములములు వీనితో కాచిన ఉదకము.

పిత్తాశుబంధమునందు—అమలకీ, చందనము, ఉశీరము, ముస్తా, కచోదము వీనితో కాచిననీరు.

కఫాశుబంధమునందు:—తిఫలూ, హరికీ, ఏరండములము కరంజములము వీనితో కాచిననీరు.

శరీరమునకు ఉదకము

వాతాశుబంధమునందు:—ఏరండ తక్రకృత్తితోదకము. పిత్తాశుబంధమునందు:—తీర్థవృత్తితో, పసపాక, ఉశీరము వీనితో కాచిననీరు.

కఫాశుబంధమునందు:—గోధుమస్తా, ఊక, రాస్తాదులు వీనితో కాచిననీరు.

(చర్యరోగము—ఖదిరము, నింబత్వక్, వీనితో కాచిననీరు.)

వీనిని తగినటుల నుపయోగించవలయును. స్నానానంతరము తుల్యప్రపంచములపేయనానము చేయవలయును.

తక్రము విధిలన్నియు వాగ్గుట మూర్తిస్థానమున స్నేహ విద్యభ్యాసమున చేప్పబడిన \* ఉష్ణోదక చారీ స్నాద్భివ్యాచారి తు.పా.శి.యి. ఇత్యాది శ్లోకమున జెప్పబడిన టుండును.

పిల్లిచ్చుల్

ఇందు సామాన్యముగ (తక్రక యమక త్రిపుతము) స్నేహములను నేలముగ గాని, బొమ్మలలో సంస్కరించిగాని ప్రయోగించురు.

ఇది ముఖ్యముగ బృంహణము. రొత్తయి, ప్రంభ, సంకోచ, అనానాత, పక్షిపదములందు శ్రేష్ఠము.

ఉత్తరరణములు:—ధారాద్రోణి, నలుగురు పరిచారకులు, గుడ్డలు కావలెను.

నిధానము:—ఒకరోగికి దినమునకు సామాన్యముగ 30. తక్ 40 బొమ్మల తైలము కావలయును. ఆ తైలముతో అభ్యంగనముచేసిన రోగిని ధారాద్రోణిపై కరుండబెట్టి ఆ మిగిలిన తైలమును తలమీదరేవు తక్రమున శరీరముమీద పోయించుట వలయును. శరీరమునుండి ద్రోణిమీదికి కారిన తైలములూ గడ్డలనుంచి శరీరముమీద పిండుచు ముచ్చపుగ సంవాహనము చేయవలయును.

దీని నాయా రోగముల ననుసరించి ఏకాంగముగ గాని సర్వాంగముగ గాని చేయవలయును.

అనారవిహారస్నానాదులు ధారయించుటలై నేయుండును.

నవరక్తిలి (పిండవేదము)

ఇది అంతరాయమును, బహిరాయమును, మాంసము, పక్షువాతము, గుల్మము, శూల, అనానాతము, వాతరక్తము, శ్రోష్టు:శీర్షము, ఖల్వివాతము, కబ్జవాతము ఇత్యాది వారోగములందును, కృశించినవారికి బృంహణమునకు శ్రేష్ఠము.

ఉత్తరరణములు:—ధారాద్రోణి, ఒక ప్రథమ బలూ కమాయమును ఒక ప్రథమములలో కలిపి ఆందు రెండు కుడవముల ననుసరియ్యమును (మిక్కిలభావ్య భేదము) పోసి భాగుగా

ఉడికించి దానితో కట్టబడిన వినిమిదిములము, ఒక పెద్దగిన్నె ఒక పల్లెము అయినగురు పరిచారకులు కావలెను.

(మరల ఒకప్రథమ బలూ నాము ఒక ప్రథమముల వీనిని గ్రహించి వైవిచిత్తమున గిన్నెలో పోసి పొయ్యి మీదనుంచి ఒకపరిచారకుడు నాలుగుములములకు ఆకాచములలో పెట్టి వెచ్చజేయుచు స్నేదమును జేయువారికి ముచ్చుచు కల్లనైన మూలములను మరల కమాయమున నుంచి వెచ్చజేయుచుండవలయును.)

విధానము:—ధాన్యంతర తైలముతో, ఊరబలూ తైలములతోగాని, రోగి శరీరమున కభ్యంగముచేసి ధారాద్రోణిపై వరుండబెట్టి రోగియొక్క ఉష్మైతమునకు రెండు వైపులను యాద్దముల అపొకామునును రెండువైపులను వరియద్దమును ముత్తము నలుగురు పరిచారకులందీ కమాయమున వెచ్చజేయబడిన మూలములతో సుఖోష్ణముగ నుండుటుల కాపుచు, శరీరముమీద తేలికగ గడ్డమండవలయును. అమాలుండు జేడితక్రగనే ఆ మూలములను పశ్చిమండుంచి వెచ్చజేయబడిన మూలములను తీసికొని స్నేదము చేయుచుండవలయును. మూలములను కాచువాడు పశ్చిమండుంచి మూలములను మరల వెచ్చజేయును. ఈ విధముగ రోగిబలము ననుసరించి అరగంటనుండి ఒకటిన్నర గంటవరకును చేయవచ్చును.

ఆరోగిని నిశ్చయములు ధారయించుటలై నంకును. వైజ్ఞానిక మూడు చిత్రములందును రోగి వరుండియుండును.

శిరోవస్తి

ఇది ఆస్థాంగవృద్ధులకు మూర్తిస్థానమున జెప్పబడినటులనే జరుపబడుచున్నది. ఇది ఉష్మైతము వికారములందును ముఖ్యముగ అర్ధిత వారమునందును ఉత్తము. అర్ధితవారమున కార్యాస్తాస్థానిక తైలము నుపయోగించెదరు. ఇందు రోగి కూర్చుండును.

పియ

దీనికూడ శిశివస్తి యుపయోగించబడు వ్యాధులందీ యుపయోగించెదరు.

ఉత్తరరణములు:—కాలము అంగుళముల పరుగుము కల ముందముల వస్త్రము, స్నేహము యివి కావలెను.

విధానము:—తొమ్మిద వెంటుకలను కత్తిరించి సర్వశరీరమును తైలముతో అభ్యంగముచేసి తరువరీ వైన చెప్పబడిన గుడ్డల గ్రహించి యుక్తస్నేహములతో తడిసి తలకు వైభాగమున జేసి తైలము లలాటము దాటి క్రిందికి రాకుండునటుల ఒక గుడ్డల వర్తివలె జేసి తలముట్టుచు చుట్టుపరయును. ఇందు కూడ రోగి కూర్చుండియు యుండును.

అనారాయణ:—ధారయందు వలెనే చేయవలెను.

తలవ్రాదిచ్చల్ (ఒక విధమైన లేపము)

ఇది అజీహాకము, అమ్మమ్మపిత్తము, రక్తజ్వర శోషము, దాహ శిశివస్తి అనూపి కాడి రోగములు, రోమ వికారములు, చిత్తభ్రమ, ఉష్ణాదము, అపస్మాగము వీని యందు మంచిది.

ఉత్తరరణములు:—లేద ద్రవ్య కల్పము, తగిన తైలము ఒక పరిచారకుడును గావలెను.

కల్పమునకు

వాతమునందు—నలుగులములు, బలములత్వక్, గోధుమలు, మాంసము మొదలైనవి.

పిత్తమునందు—అమలకీ, చందనము, ఉశీరము, ఘృతము, నవనీతము, మొదలైనవి.

కఫమునందు:—రాస్తాదిగము, ఏలూడి, గణము.

క్రిమిరోగమునందు:—గురసాడి, అర్కాడి గణములు, తండుల చుట్టము, కాంజికము, తక్రము మున్నగునవి శ్రేష్ఠములు.

విధానము:—రోగికి తలవెండుకలను కత్తిరించి, తైలముతో అభ్యంగముచేసి దోమనుగుణముగ వైద్రవ్యములను తగిన ద్రవద్రవ్యములతో కలిపి ఉడికించి మిగిలిన ఆ ద్రవ్యములతో నే నూరి ముద్దచేసి కనుబొమలు, చెవులు, ముచ్చలగుంట, వీనికి వైభాగములందు తలకంతకును వాగ్గుట మూర్తిస్థానమున చేప్పబడిన ప్రకారము శిశువులకుచేసి ముదముగ పట్టుజేయవలెను. స్నానాదులు పూర్వోక్తవిధముగ చే యుండును.

ఈ విధానములను యివల బహు క్లుప్తముగ చెప్పియుంటిని. ఈ విషయముల గూర్చి ప్రత్యేక గ్రంథములు వ్రాయబడియున్నవి.

ఈ విధముగ నే చలదేశములందును శలగ్రంథములనునటుల చిత్రా విధానములను ప్రచారమున గలవు. అట్టివానిని బాగ్రత్తగ జూచి తెలిసికొని “యత్సర్వభూతానామపానీత్యం హంసో యధాతీరమిహంబు మిత్రమ్” అనునటుల మంచి విషయములను గ్రహించుటలెను.

ఇంతవరకు ఆయుర్వేదమున మూర్తిర విషయములనే కములు కలవని తెలిసికొంటిమి. పెక్కు చారాములచే ఊటిం చియున్న ఆయుర్వేదమును అభివృద్ధి చేయవలసియున్నది. అందుకు కారణము లేమన;



యన్వికా దేశ హిందూజాతిః తజ్జం తస్మాద్వధం హితం అనునటుల ఏ దేశమున జరిగినవారికి, ఆ దేశపు జాతివధులు హితవధులు. అటులనే మనదేశపు శివోపశ్చి కులము మన ప్రకృతుల ననుసరించి వ్రాయబడిన ఆయుర్వేద విధానములను అనుసరించుట భారతీయులకు ఆరోగ్యహేతువై యున్నది.

ఆయుర్వేద ప్రక్రియలు ఇతర విధానములందలి ప్రక్రియల నెల్ల మిక్కిలి పెద్దవియు, జలగలవియు, వసుయంత్రముల సహాయముకలలేకయే సామాన్యముగ క్రమియించు నగుదేహిదేహియంత్రముల నెడకోర్కు రోగి భుజి, గిన్నెలు, ఖియ్యములమొదలైన వానితో తన దేశమున రసవలెనే పుట్టి పెరుగుచుండు ఏకధులతో, కల్పముతో, కమాయముతో మాత్రమే స్వల్పజలలకే తేలికగ తయారుచేసి అన్ని వ్యాధులకును చికిత్సచేయవచ్చును. మరియు మన దేశీయప్రకృతులకు నియమితకాలము ముగ్ధన సహకారుల జేసి తయారుచేయబడిన జాతివధులతో చాల గుంపంతములుగ నుండగలవు. దేశమునం దంతమారుగలిగినను, పట్టణములందు కొందరుతప్ప మిగిలినవారును, ప్రామాదులందు జనులందఱును ఆయుర్వేదవైద్యముమీదనే యాధారపడియున్నారు. ఈవిధానములను నుపయోగము లేకున్నచో అధికజనులు ఆయుర్వేదవైద్యములనే యేల యుపయోగించెదరా? కనుక నందు మంచి విధానములు కలవని నిశ్చయమగుచున్నది. కాబట్టి యిట్టిదాని నుద్ధరించుట యావశ్యకమై యున్నది.

మనదేశీయైతర్య లక్షణములు పూర్తిగ నశించినవి. ఇప్పుడు మన యాయుర్వేదము జీర్ణావస్థయందున్నది. ఈకళను ఉద్ధరించుట మనవిధియైయున్నది. దీని నుపేక్షించిన మనము చాల దుస్థితి నందవలసియుండును. కాబట్టి యాకళను ముఖ్యముగ నుద్ధరించవలయును.

అభివృద్ధి ప్రయత్నములు

కాలవశమున జీర్ణావస్థ నచ్చిన ఆయుర్వేదము నభివృద్ధి పరచుటకు, దర్బాంగ, బోధా మున్నగు సంస్థానాధీశ్వరులైన మహారాజుల సహాయమున, కీర్తిశేఖరులు, సదాపురణి మొలనను, శంకరాచార్యులు, వండిత గోపాలాచార్యులు మున్నగు మహావీరులచే సాపేక్షపడిన నిఖిలభారత ఆయుర్వేద మహాసంఘము తదనుబంధములందుమున, వండిత గోపాలాచార్యులవారి యనంతరము ఆయుర్వేదప్రచారమున వారి స్థానము నుండుకొని చిన ఉభయవైద్య ప్రక్రియలకు దాక్తురు శ్రీఅచంట లక్ష్మీపతి గారు బి. ఏ. యమ్. బి. సి. యమ్. మున్నగువాడు చేసినయముఖ్య ప్రయత్నములవలనను, కావనపర్వత తోడ్పాటులవలనను, కీర్తిశేఖరుల రాజా రామరాయణగారి నిరుపమాన దేశీయ వైద్యాభివృద్ధిముఖలనను జేసిన వైద్యసంఘ మేర్పరచబడెను. అందు శ్రీ ఉస్మాకా సాహెబ్ గారు అధ్యక్షులుగను, కె. పి. జి. శ్రీనివాసమూర్తిగారు కార్యదర్శిగను దాక్తురు లక్ష్మీపతిగారు మొదలైనవారు సభ్యులుగనుండిరి. వారిరిపూర్వము ఫలితముగ ప్రస్తుతము మదరాసునం దొక దేశీయవైద్య పాఠశాల స్థాపింపబడి ఉభయవైద్యవిద్యాంశు లగు కె. పి. జి. శ్రీనివాసమూర్తి బి. ఏ. బి. ఎల్., యమ్ బి. సి. యమ్. గారు ప్రిన్సిపాలుగ నియమింపబడిరి. ఇందు ఆయుర్వేద కాఖయంజనములను విద్యార్థులే యధికముగ గలుగు. అందును ఆంగ్లము మొదలు. ఆచ్చట ఆయుర్వేదమున, తివసబుధముగ నాలోపతీయ విషయములను లక్ష్యలక్షణసమన్వితముగ బోధింపబడుచున్నది.

ఇట్టికార్యమున గవర్న మెంటువారు స్వీకరించినట్లుంటు ఆయుర్వేదాభివృద్ధికి మిక్కిలి చేయూతయని నా యభిప్రాయము. దేశీయులందఱును ఈసమయముననే ఆయుర్వేదప్రకృతమునకు తగుదోహదముపంగి యథాక్రమమున పెంపొందించుటకు తగు యత్నముల జేయవలెను.

ఆయుర్వేదము—సంస్కరణము

ఆయుర్వేదము కొన్నియుగములనాడు వ్రాయబడినది కనుక, ఈకాలమునకు తగినటుల సంస్కరించవలయునని కొందరును, మహర్షులు సర్వకాల సర్వావస్థలకు తగినటుల వ్రాసిరిగాన సంస్కరింపరాదని మరికొందరును నుడువుచున్నారా. ఆయుర్వేద మూలసూత్రములకును, సిద్ధాంతములకును వివిధములు కాన్పట్టిన ఆవిశ్లేషములు నగు విషయములను బాగాగ విచారించి ఇతరవైద్యశాస్త్రములనుండి గ్రహించుట తప్పు కానేరదు.

“పరంత్ర యశః పరంత్ర లేవ్యబహిష్కరణః” అను నటులను “నచైవ వ్యాప్తిమితిరా మాయుర్వేదస్యవారం తస్మాద్వధమత్ర శక్యదభియోగమన్వికా గచ్ఛేత్, ఏతద్భూత్యం ఏవంభూత్యం వృత్తస్థానం అననునాయతా పరేభ్యో ప్యాగమయిత్యం కృతోన్మహి తాలో బుద్ధిమతా మచార్యః శత్రుశ్చా బుద్ధిమతాం, అతశ్చాభిసమిత్య బుద్ధిమతా అమత్రస్యాపి ధన్యం యశస్య నాయవ్యం హస్తిం లోక్యం అభ్యుపదిశతోవః శ్రోతవ్యమపిధాతవ్యమ్” అనెడి చుక వాక్యములవలన మన పూర్వులు కేవల మాయుర్వేదవిధానమునే గాక ఇతర దేశములందలి విధానములను గూడ తెలిసికొని అందుండి యావశ్యకము లగువానిని గ్రహించినటులు ఆశాస్య లిక్త, పారశికవపు, యవని, చీనబుధము, పిరంగిరోగము,

ఇత్యాదులు మన ముఖ్యగ్రంథములం దుదహరింపబడుటలతో తెలియుచున్నవి. అటులనే ప్రస్తుతము శారద ప్రకృత్య భాన మశారకు అశాటమి Anatomy చదువుట, శిల్పకృత విజ్ఞానముశారకు సర్జరీ (Surgery) ని చదువుటయు చాల ముచిత. ఈ విధముగ విజ్ఞానమును వృద్ధి చేసికొనుటకు ఆయుర్వేదమునకు భంగకరము కా నేడు.

అభివృద్ధికి ఉపాయములు

ఇక ఆయుర్వేదమును అభివృద్ధి చేయుటకు కొన్ని యుపాయముల జెప్పి నాయాపన్యాసమును ఉపసంహరించెదను.

(1) గవర్న మెంటువారి యొక్కయు మహారాజుల యొక్కయు దేశీయులయొక్కయు సహాయమున, వైద్యకళాశాలలను ఆదర్శప్రాయములుగ నుండునటుల సర్వోత్కరములు తోడను ఏర్పరచి అందు ఆయుర్వేదమును తదనుబంధముగ ఇతర వైద్యశాస్త్రములలోని యవసర భాగములను లక్ష్య లక్షణ సమన్వితముగ బోధించి మంచి వైద్యులను తయారు చేయుట.

2. చికిత్సకాలలన ఏర్పరచి, శాస్త్రప్రకారము చికిత్సలను చేసి తత్ఫలితములను వైద్య లండరకును తెలియునటుల ప్రకటించుట.

3. జాతివధ నిర్మాణ కాలలన ఏర్పరచి గొప్పచుండులను శాస్త్రీయులుగ, నమ్మకముగ తయారు చేసి మిశ్రమై వెలవకు విశ్లేషించుట.

4. గ్రంథాలయములను, సమ్మేళనములను, పత్రికలను ఏర్పరచి సంక్షిప్త విషయములకు, తెలిసికొనుటకును, నూతనవిషయములను విమర్శించుటకును అవకాశములను గలిగించుట.

5. పరిశోధనల చేయుట.

పరిశోధనల సలపులకు వైస నుదహరింపబడిన వాటితో కూడ ఆయుర్వేదగ్రంథములు సంస్కృతముందు కలవు. కావున దేశీయ భాషలలోనికి ఆ గ్రంథమును పరివర్త ముచేయుట, ఏకాధి జాతివధ ప్రదర్శకకాలలను స్థాపించుట మున్నగువి ఆవిశ్లేషములు.

ఉపసంహరణము

ఇటుల నాకు తోచినంతవరకు, ఆయుర్వేదాభివృద్ధికి చేయదగిన ప్రయత్నములను తెలిపితిని. జ్ఞానవిద్యావృద్ధులగు మీరందఱు మీని గమనించి, ఇంకను తక్షణముల నొసంగుచు, మితోడ్పాటుతో యీ పథము జయప్రథముగా గావించి రాబోవు సంవత్సరమునకు కార్యకమమున నిర్ణయించి ఆయుర్వేదాభివృద్ధికి, కార్యరంగమున ముఖుడగునాక.

శ్రీ 1 నమామి ధన్వంతరి మాదిదేవం  
సురాశురైర్వందితపాదపద్మమ్  
లోకే జరాదగ్ధయమృత్యుశాశం  
ధాతార మిశం విః ధావధీహమ్॥  
‘భీమబాం సాధుస్తృహం, భద్ర మగమ శాలిహమ్  
అభ్యుక్తకర్మణాం భద్రం భద్రం భద్రాభిలాషీహమ్’

రైతాంగము

తిరువల్లి క్షేత్రము-మదరాసు

1929 జనవరిలో శ్రీమాన్ బి. టి. నరసింహాచారిగారి సంపాదకత్వముక్రింద వెలువడిన నాలుగవసంచికను కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. (1) పరవతి సంఘములు ఋణముల శ్రాత్రవద్ధి (వైటుకొన్నిసంఖ్యలను గా॥ జేమవపు రామదాసు పంతులు గారు) (2) మందబుచ్చు (క్రియత బి. టి. ఎం. రాఘవాచార్యులుగారు బి. ఏ. బి. ఎల్. డి. ఇ. అవ్వకేటు) (3) గాగియలకు మరలవలెనా (క్రియత కస్తూరి లక్ష్మీ నరసింహారావుగారు, బి. ఏ. బి. ఎల్. అవ్వకేటు) (4) పాడివకు పులు-పాలగణములు (క్రియత యేజెళ్ల శ్రీరాములు చాదరి గారు) (5) ఎరువును తయారీచేయుట (క్రియత వరుచూరు నుండర వరదులుగారు) (6) వ్యవసాయపు రాయలు కవిమన నూదన (చెన్నైపురి ప్రభుత్వమువారి కార్యక్రమము) (7) తేరు నెగవటం ఎ. ఆర్. శ్రీనివాసరావుగారు (8) కావనపర్వత రైతుల నిషయములను గూర్చిన వ్యాసము లీ సంచికయందు కలవు. మొత్తము 28 పేజీలున్నవి. నాలు చందారు 2-4-0. వలయువారు వైసి తెలుపబడిన ఆదేశముకు వ్రాయవలెను.

ద్రాక్ష పళ్లు

సమాజముగు భేదిమందు

ఎండిన ద్రాక్షపళ్లును గాని కిసిమిసి పళ్లును గాని నిమ్మ పండు కనములో 24 గంటలు నాననిచ్చిన పిమ్మట ఉదయముననే పరగడుపున ఒక పేటులున్నూ ఒక పేటుల పిట్ట కిచ్చినచో విశేషమగును. ఇది సహజమున శ్రేష్ఠమునగు భేదియందు. కాదుగూరలు వాడిపోయినచో వానిని ఒక గంట నేపు చప్పిళ్లలో మంచి యంచులెను. అప్పట్లో నిమ్మపండు రసమును గూడ కలుపవలెను. అటుల చేసినచో నది తాళా కూరగును.

మచిలీపట్టణము

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆంధ్రజాతీయకళాశాల, కాన్పిల్ నమావేశము

జనవరి 21:—ఆంధ్రజాతీయ విద్యాభివృద్ధిసమితి సమావేశములో మొన్న సాయంత్రము ఘనము 4 గంటల కళాశాల భవనముందు జరిగెను.

రాయబహదూర్, సెటిలి హనుమంతరావు పంతులు గారు అధ్యక్షత వహించిరి. శ్రీమదుమాది పీఠభద్రవ్యవంతులు గారి యుపహదస ననుసరించి, శ్రీయుత మోబిమర్రి లక్ష్మీనారాయణగారు, కాన్పిల్ కన్ను పాలక సంఘమునకును, కార్యదర్శిగ నెన్నుకొనబడిరి.

మ. రా. శ్రీ గంగరాజు పంతులుగారు విసంవర్ధమున తమ కార్యదర్శి పదవికి రాజీనామా దాఖలు చేసినది తెలుప మని, శ్రీలక్ష్మీనారాయణగారిని, శ్రీ చి. శ్రీనివాసరావు గారు కొరియందీరి. కాని, అధ్యక్షులు ఆడియెంసరముయొ, ప్రతిపాదించిన తరువాతమును యెవరను ప్రతిపాదించుచు, అట్టి ప్రశ్నలకు నిమిత్తము లేదనియు నెలవిచ్చిరి.

పిమ్మట హిందూవిశ్వవిద్యాలయములో కళాశాలను ఏర్పరచుచేయుట యుచితమేమో విచారించుటకు అనుజ్ఞ నియమించి యొక తీర్మానము ప్రవేశపెట్టిరి.

కాని అధ్యక్షులును శ్రీ చిట్టా నుందరరామయ్య గారును, ఆవిషయమునుగూర్చి ప్రత్యేకమున పాలక సంఘమువారును, విచారణసంఘమువారును అభిప్రాయ మొసగుట ఆవశ్యకమని తెలిపిరి. ఆందువలన అట్టి అభిప్రాయమును సూచించుచు ఒక తీర్మానము చేయబడినది. తదనంత శ్రీ చి. నుందరరామయ్యగారు ఏకగ్రీవముగ, కళాశాల బ్రష్టిలో నొకరు గ నెన్నుకొనబడిరి. స్వత్యేయలగు శ్రీ శోభలై వాసుమంతరావులకులు గారికి న్యాయకవిప్రమును నిర్మించుటవలన తగు సలహా యివ్వవలసినదిగ పాలక సంఘమువారిని కోరుచు ముం యొక తీర్మానము చేయబడెను.

దేశభక్త కొండ వెంకటరెడ్డిపంతులుగారు, పిమ్మట విచారణ సంఘము వారి తత్వమున, సంఘము వారు తమ రిపోర్టును దాఖలు చేయుటకు శీఘ్రమని మాసాంతమువరకు వ్యవధి నిమ్మరి కోరవలెనని కాన్పిలువారు అట్లే యనుమతించిరి.

శ్రీ గంగరాజుగారు, లోగడ కళాశాల కర్మాగారము నకు సర్కారువాడు ఇచ్చిన రు 1000 గ్రాంటు మొత్తమును నూరురు ఒక నెలకోటలకు తమిషునే యుంచుకొని కళాశాలకు జమకట్టవలెనని పాలక సంఘమువారు అడిగినప్పుడెల్ల డెబ్బులేదనియు గ్రాంటు రాలేదనియు చెప్పుచువచ్చిన అక్రమ ప్రచరనకు వారిపై తగుచర్య తీసికొనవలసినదని ముంయొక తీర్మానము ప్రవేశపెట్టబడెను.

కాని తీర్మానము రూపుద్రవ్యకారము ప్రస్తుతసమావేశ మందు విచారించ వలెదనియు ప్రత్యేక సమావేశము చేసినప్పుడుగాని ఆ విషయము చర్చింపరాదనియు అధ్యక్షులు నిర్ణయించినందున నిలుపుచేయబడెను.

పరాకిమిడి

(స్వకీయవిలేఖరి)

శ్రీ గవర్నరుగారి రాక:— ఫిబ్రవరి మొదటి వారములో దయచేయుదు రనియు, అట్లును శ్రీమారాజావారిచే జేయబడుచున్న రైల్వే లైను తెరచుమా మొదటి బండి వారే స్వయముగా వదిలి 15 వైపు పోవుదు రనియు తెలియుచున్నది.

సూర్యకృత్యము:—ప్రకృతము చేయబడుచున్న నూతన రైల్వే లైనులో ఉన్న తోడ్పాటులగు పాల్ అను బంగాళీయు ఐదులు పాలసింగి బంగారంలో యుండగా తుంటులు గొల్లెము జేసి నివ్వబడిచిరట. ఎట్లైతరకు ప్రాణములతో లైలు పడిన స అపాయనీతిలో యున్నారట.

మ్యాన్సినిలిటీ:—నిరాడంబరముల శ్రీ దామోదర పాధీ మహాశయులవారు మా పత్రికా చెర్రెక్స్ వదలి పొంగినది మొదలు చక్కగా కార్యముల నిర్వహించుచున్నారట.

నిరుద్యోగ సమస్యనివారణ

వెంగరాష్ట్రము నందు నిరుద్యోగ సమస్య నివారణకై శ్రమకృత్యమువారికొక వృత్తివిద్యాలయమును కలకత్తాకు చేరువగ స్థాపింపనున్నారు. ఆచ్చట పనులమీద శాస్త్రీయుక్తమున పద్ధతి వ్యవసాయము జీరినంతము మున్నగు విద్యులన్నియు, మధ్యతరగతియవలెనను నేర్పవచ్చు. ప్రవాసంధు లేనియైన ధన సహాయ మొసంగిన ఆసంస్థ ప్రతినిధులు తరీఖలక జర్జమనందు చేర్చుకొనబడుదురట. ప్రభుత్వమువారు 100 విగ్గాలభూమి యొసంగిరి. కార్మిక్లనునూతను తగు సహాయము చేయుచు న్నారట.

(చీర మాడ)

1



1929 సం॥ జనవరి నెల 23-వ తేదీ

బుధవారము

## కాంగ్రెసు: మాంఛెస్టరు గార్డియను

మాంఛెస్టరు

మాంఛెస్టరు గార్డియను పత్రికలో లిబరలు పక్షపత్రికలుగూడ కాంగ్రెసు తీర్మానముపట్ల తలల కంకించుచున్నవి. ఇట్టి తీర్మానములు వట్టి బూటక మని తలంచుచున్నవి. వీని నింతత్వంలో నఫలపరుప నవసరము లేదని తలచుచున్నవి. కాని ఇట్టికాల యావనవలన, హిందూదేశమున కన్న ఇంగ్లండుకే ఎక్కువనష్టము గలదని యీపత్రికలు గ్రహించుట యవసరము. స్వాతంత్ర్యాభిలాష హిందూదేశమున బ్రదుకుకొలదియై, ఇంగ్లండు భారతీయులకోర్కెలను నిరోధింప జాలదు. తరుణసమయము డాటిన పిమ్మట, అధినివేశస్వాతంత్ర్యమును ప్రేమించువారి సంఖ్య యత్యల్పముగను. బ్రిటీషు సంబంధమువలన ప్రయోజనము లేదని భావము వ్యాప్తిగాంచును. అట్టిభావ మిదివరకే త్వరితముగ వ్యాపించుచున్నది. ఈకారణముచేతనే, గాంధీ మహాత్ముడు అతిప్రయత్నముమీద ఒకసంవత్సరము గడు విచ్చుటకు కాంగ్రెసు మహాసభచే సంగీకరింపజేసెను. మహాత్మునివచనములు బూటకములు గావు. కేవలము బెడరింపుకొర కిటుల గావించి యుండలేదు. ఇంగ్లండు ఇండియాన నఖ్యము బలపడుటకే, ఉభయదేశముల షేమమును మది నెంచియే, మహాత్ము డిట్టితీర్మాన మును ప్రతిపాదించెను. కాంగ్రెసు అంత్యసందేశము గావించిన నవ్వు పుట్టు నని మాంఛెస్టరు గార్డియనుపత్రిక చెలుపుచున్నది. దీనిని సాధించుటకు హిందూదేశమునకు శక్తి లేదని యీపత్రికతలంపు.

హిందూదేశమున భిన్నాభిప్రాయములు ప్రబలి యున్న వని యీ పత్రిక భావించుటయ గాక, నాయకులచుట్ట నైషమ్యములు గలవని తలంచుచున్నది. శ్రీనివాసయ్యగారికి నాయకత్వముపై గల ప్రేమచే, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యప్రశ్న పైకి వచ్చినదనియు, విద్యార్థులను తృప్తిపరచుటకు వంగదేశనాయకులు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము నాశింపవలసి వచ్చె ననియు, నేకగుప్తగారు గూడ నిందు చేతనే సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యముపై తమకు నమ్మకము గల దని చెలువపలసివచ్చె ననియు, మహాత్ముడియప్రముఖులు కొందరింకను ప్రాతవాసనలను విడువజాలక సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము గోరుచున్నారనియు, మాంఛెస్టరుగార్డియనుపత్రిక చెలిపి సంతృప్తిపడుచున్నది. కాని ప్రజల దృక్పథమునందు గలుగుచున్న మార్పులను గమనింపక, నాయకులకు స్వార్థచింతలను ఆరోపించుటతో ప్రాద్దుబుచ్చుటవలన మాంఛెస్టరు గార్డియనుపత్రిక హైంవలసమనెను గ్రహించజాలదు. ప్రజలలో బెరుగుదన్న భావాలిశయమును గుర్తింపజాలదు. నాయకులయిన ప్రజాభిలాషులనే వ్యక్తపరుపగలరు. పజలదృష్టిని కనిపెట్టి దానిని వెల్లడి చేయు

గలరు. ఆనంగతిని బ్రిటీషు పత్రికలు గ్రహింపకుండుట శోచనీయము. స్వార్థప్రేరేపకమున యభిప్రాయమును నాయకు లొకవేళ ప్రతిపాదించినను, అది వ్యాపింపజాలదు. ప్రజలు దాని నిస్సారతను కనుగొనక మానరు.

పండిత జవహర్లాల్ నెహ్రూగారి సిద్ధాంతములుభూస్వాములను భయపెట్టుచున్నవనియు, మౌళికతాలీగారి సంబోధనము హిందువులను భయపెట్టుచున్నదనియు చెలిపి, దేశమున అంతర్వైషమ్యములు మరింత ప్రబలమగు నని, యీపత్రిక ఆశపడుచున్నది. కాని స్వాతంత్ర్యసందేశముముందర, తాత్కాలికవైషమ్యములు ముచువలె కరగిపోవు ననుటకు నందియములేదు. ఇట్టి సందర్భముల నన్నిటిని లెక్కపెట్టి, హిందూదేశమునకు స్వేచ్ఛను ప్రసాదించకుండా కాలయాపన జేయవచ్చు నని భావించుటకన్నను ప్రమాదము వేరుండదు. గాంధీ మహాత్మునికి ప్రజలలో పలుకుబడి తగ్గినదని మాంఛెస్టరు గార్డియను తలంచుచు, కాంగ్రెసు తీర్మానమును లక్ష్యపెట్టనక్కర లేదని తెలుపుట విచిత్రము. మహాత్ముడే యిప్పటికిని ప్రజలమనములను ప్రేరేపింప గలుగుచున్నాడు. వీరు నాయకత్వభారమును వహించుచో, ఎల్లరును శిరసావహించెద రనుటకు నందియము లేదు. ప్రస్తుత సందర్భసమయమున, మహాత్మునికన్నను సమర్థులగు నాయకు లింకొకరు లేరని, ప్రజలు నమ్ముచున్నారు. విద్యార్థికులు వేరు మార్గము దొక్కినను, వారు గూడ మహాత్ముడే శరణుడని భావించుట, సంభవించుచున్నది. మాంఛెస్టరు గార్డియను సూచించిన అడ్డంకులన్నియు, త్వరలో దొలగిపోవును. ఇట్టివానిపై నాధారపడక, ఇంగ్లండు కాంగ్రెసు తీర్మానమును సాధ్యమగు నంతత్వంలో నఫలపరచుట వివేకము. తెగువరకు విగించుపద్ధతి శ్రేయస్కరము గాజాలదు.

గాంధీమహాత్ముని అంత్యసందేశమును పార్లమెంటునభ యామోదింప దని, మాంఛెస్టరు గార్డియనుపత్రికకు నమ్మకమే. కాంగ్రెసు సభ అనహయోద్యమమును పునరుద్ధరింపవలసి వచ్చు ననియు, రాజోపు ఎన్నికలలో కాంగ్రెసు ఎక్కుము జయము గాంచుటకుగాను విశేష ప్రచారము జరుగుననియు, అందుచే సైమను కమిషనువారు తమ సిఫార్సుల గావించక ముందు ఈ సందర్భములను గుర్తింపవలయు ననియు, ఈ పత్రిక ఎచ్చరించుచున్నది. కాననసభలో కాంగ్రెసు పక్ష మధిక సంఖ్యలతో ప్రవేశించుచో, సూతనసంస్కరణములు కొనసాగ వని యీపత్రికకు నిశ్చయమే. అందుచే, మహాత్ముడు కోరినవరము నీయకజోయినను, పార్లమెంటు సభ స్వల్ప సంస్కరణముల నిచ్చుటవలన ఉపద్రవము గలదని, మాంఛెస్టరు గార్డియను ఎచ్చరించుచున్నది. అందుచే సైమను కమిషనువారు కొంచెము అభివృద్ధిసూచకములగు సంస్కరణములను ప్రసాదించవలెననిదే, యీ పత్రిక గోరుచున్నది. కాని న్యరాజ్యము దప్ప తక్కుంగల సంస్కరణములతో, హిందూదేశము సం దేశమువారును తృప్తిపడరని బ్రిటీషుపత్రికలు గుర్తించుట లాభకరము. అతుకులసంస్కరణములతో హిందూదేశమున కికమీద బని యుండదు. స్వల్పబాధ్యతను జూపి, నిరంకుశాధికారము నింకను కొనసాగించుటకు, భారతీయులు నమ్మింప

జాలరు. మాంఛెస్టరు గార్డియను పత్రిక ఆకున కందని పోకను పొందని సంస్కరణము గోరుచున్నది. ప్రస్తుత పరిస్థితులు నిలిచి యుండుచో, బర్మోలి బుదయించునని యీ పత్రికకు భీతి గలదు. మహాత్ముడు గోరినంతదూరము పోవుట మాత్ర మిష్టములేదు. కాని మహాత్ముని హితవును ఇంగ్లండు ఆలకింపనిచో, దేశము సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమును దప్ప మధ్యమార్గమును ఆమోదింపజాలదు. అనుకూలనమాధానమున కవకాశము దప్పిన పిదప, చింతించి ప్రయోజనముండదు. మహాత్ముడు ఉభయదేశములషేమ మూలోచించి చక్కనిమార్గమును బోధించెను. ఇట్టియవకాశమును విడనాడుట గొప్పపొరబాటుగును. మహాత్ముడు గోరినంత త్వరితముగ ముందుకుబోకున్నను, ఇంగ్లండు తన బాధ్యతను చిరకాలము నిలుపుకొన వీలు లేదని, మాంఛెస్టరు గార్డియను గూడ భావించుచున్నది. ఎంతకాలమో ఈ పక్షిక చెలువదయ్యెను. భారతీయులలో పరాధీనపట్ల అనహనము పెచ్చు పెరుగుచున్న దని, ఈపత్రిక గుర్తించు చున్నది. కాని దీని నింకను పెరుగనిచ్చుట న్యాయమా? కన్య ర్వేటిపులేగాక, లిబరలు లేబరుపక్షములవారుగూడ హిందూదేశపు శక్తిహీనత నాధారము జేసికొని, కాలయాపన జేయగోరుచున్నారు. ఇట్టివారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చి కాంగ్రెసుతీర్మానమును నఫలపరుపవలయుననిన, కలకత్తా కాంగ్రెసు సభ విధించిన కార్యక్రమమును నిర్వహించుట దప్ప వేరుమార్గము గానరాదు. వాదప్రతివాదముల వలన గాని, సిద్ధాంతరాధ్ధాంతములవలనగాని, హిందూదేశపు యభిలాషలు నఫలము గాజాలవు. కార్యదీక్షయే ప్రధాన సాధనము. ప్రజాశక్తి బలపడుచో, పార్లమెంటు సభలో నన్నిపక్షముల వారును హైందవ స్వాతంత్ర్యసమన్వ విషయమున కాలయాపన నలుపుట లాభకరముగాదని, వారంతట వారే గ్రహింతురు. వెంటనే భారతీయుల యభిలాషలను నఫలపరచెదరు, అందుచే బ్రిటీషువారి నందియముల బాపుట భారతీయుల కర్తవ్యమగుచున్నది.

### ఆంధ్ర పేషరు మిల్సు కంపెనీ

రాజమహేంద్రవరమునందు క్రొత్తగ స్థాపింపబడిన ఆంధ్ర పేషరుమిల్సు కంపెనీవారి ఉద్దేశ్యములను, నిబంధనలను పాఠకులు పరికించి యుందురు. ఈ కంపెనీ సూతనముగ స్థాపింపబడినను, కర్నాటిక్కు పేషరుమిల్సు కంపెనీ వాటాదార్ల లాభము కొరకే నెలకొల్పబడెను. కర్నాటిక్కు పేషరుమిల్సులు విదేశీయులకు హస్తగతము కాకుండుటకును, దేశీయపరిశ్రమ అంతరింపకుండా జేయుటకును, మోతే నారాయణరావుగారు, పైడా శ్రీరామకృష్ణయ్యగారు, డి. బి. కొమ్మిరెడ్డి సూర్యనారాయణమూర్తి నాయుడుగారు మున్నగు విశాలహృదయులగు ధనికులు క్రొత్త కంపెనీని స్థాపించి, కర్నాటిక్కు పేషరుమిల్సులోని వాటాదారులకు సూచనపాపాయిల వాటాను అరువది రూపాయిలకే యిచ్చుటకు నమ్మించిరి. అందుచే, ఈ వాటాదార్లు తమ కంపెనీని పునరుద్ధరించుట కిమూల్యావకాశము లభించుచున్నది. ప్రభుత్వము వారికి కర్నాటిక్కు పేషరుమిల్సు లీయవలసిన



నాల్గులక్షల బాకీని మూడవ ఫిబ్రవరి తేదీలోపల చెల్లింపవలయును. ఈ లోపల క్రొత్తకంపెనీలో వాటాలు పూర్తియగునగాని ప్రయోజనముండదు. రాజమహేంద్రవరమున జరిగిన కంపెనీ సభలో, ఆరుమాసములవరకు గడువలయు నని కోర బడెను. కాని కొంతమొత్తమునయినను చెల్లించిన గాని, ప్రభుత్వమువారు తగిన సావకాశము నిచ్చెద రని తోచదు. రెండు లక్షలవాటా లిదివరకే చేకూరె నని, పైడా శ్రీరామకృష్ణయ్యగారిచ్చిన తంతివార్తను నిన్నటిదినము ప్రచురించి యుంటిమి. ఇది మిగుల ప్రోత్సాహకరముగ నున్నది. మిగిలిన వాటాలుగూడ త్వరలో నమకూరునని నమ్మెదము. ఏధనికొడయినను, కర్నాటిక్కు మిల్సుబాకీని, ఇచ్చి వైచి, మిల్లులను స్వాధీనపరచికొన గలదు. కాని, ప్రజలీనంపవలన గలుగు లాభము బడయుటకు గాను, క్రొత్తకంపెనీ స్థాపింపబడినది. ఇయ్యది కర్నాటిక్కు పేపరుమిల్లుల మారుపాపమే గాని వేరు గాదు. ప్రభుత్వదృక్పథమువలన, ఇట్టి ఏర్పా టు జేయుట యవసరమయ్యెను. ఆంధ్రులకు మోతే, పైడా, కొమ్మిరెడ్డి కుటుంబములవారి వ్యవహార సామర్థ్యముపై విశ్వాసము గల దనుటకు నంది యములేదు. వీరు నూతనపరిశ్రమను గట్టెక్కించెద రని నమ్మవచ్చును. ఇంతకు పూర్వము కర్నా టిక్కు పేపరుమిల్లులు టీణగతి జూపినందులకు పెక్కుకారణములు గలవు. వాని నీనమయమున వివరింప నవసరము లేదు. అవి యెల్లరకు దెలిసియే యున్నవి. మదరాసు శాసనసభలో మాయరు గారు కర్నాటిక్కు పేపరుమిల్లుల గూర్చి తెలిపిన యాక్షేపణలు నిరాధారములు. భారతీయులలో నిట్టిసంస్థను నిర్వహింపగలవారు లేకపోలేదు. ఆంధ్ర దేశమునందెల్ల నీ ప్రతిష్ఠాపన అ సామాన్యమై యొప్పుచున్నది. భారతదేశమునకు గావలసిన కాగితముల నీదేశమునందే తయారుజేయవలసిన యవ సర మొత్తేని గలదు. దీనికి తగినసామగ్రి యంతయు రాజమహేంద్రవరముదగ్గర లభింప గలదు. ఇట్టి యవకాశమును విడనాడుట పాపియగునా? ఆంధ్రు లీ ప్రతిష్ఠాపనను నేతీరున నయినను నిలువబెట్టి, కీర్తిగాంచుట శ్రేయస్కరము. మోతే నారాయణ రావుగారి సత్ప్రయత్నముల కెల్లరును తోడ్పడి, కాగితపు పరిశ్రమను రక్షింపగోరెదము. ఆంధ్ర పేపరుమిల్లులు విజయము బడయుగాక!

#### బహిష్కారము

అస్సాములో పైమను కమిషను బహిష్కారము విజయము గాంచెనని, అస్సాం నాయకులగు బర్దోలిగారు దెలుపుచున్నారు. పితృభూములలో కమిషనువారి కెట్టినత్కారమును గవర్నరు గారు గౌరవాలకజోయిరి. ముగ్గురు మాత్రమే సాక్ష్య టుచ్చిరట. వీరిలో నొకరు సెక్రటేరియటులో గుహస్తాపని జేయుచున్నారు. వీరు నిమ్నజాతుల తరఫున సాక్ష్యమిచ్చిరి. రెండవవారు ప్రభుత్వనియ మిత్రులగు మహమ్మదీయసభ్యులు. మూడవవారు మంత్రివదవిని నిర్వహించిన దత్తు అనువారు. మిల్లంగులో కమిషనువారి కేపని లేకపోవుటచే, వీరు నాగా కొండలకు వెడలవలసివచ్చెను. అక్కడ కొండజాతివాండ్లు నాట్యవదర్శనము గావించిరి. బహిష్కారమును జరుపవలయు నని బహిష్కార

సంఘమువారు బర్మా ప్రజలకు పంపిన తంతివార్త లు పోస్టుకఫీసులో నాపివేయబడినటుల దెలియు చున్నది. ఈతీరున బహిష్కారప్రచారము జరుగ కుండ జేయబడినను, ప్రజల హృదయములు బహిష్కారమువంక కే దిరుగుచున్నవి. సహకారమును పురికొల్పుట కెంత బ్రయత్నము చేసినను, అవి కొనసాగుటలేదు.

#### ఇరాక్ సందిగ్ధస్థితి

ఇరాక్ ముత్రులు రాజనామా నిచ్చుటచే, అక్కడ సందిగ్ధస్థితి యుదయించినది. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము వెంటనే కావలయు నని వీరు కోరు చున్నారు. ప్రస్తుతస్థితిలో షరిఫాలనబాధ్యతను వహించుటకు వీరంగీకరించుటలేదు. బ్రిటీషువారు మాత్రము, ఇరాక్ కింకను ఆర్థికస్వాతంత్ర్యమును, దేశరక్షణాధికారమును ప్రసాదించుటకు వీలులేదని తెలుపుచున్నారు. బ్రిటీషు సైనికవ్యయమును గాని బ్రిటీషు డిన్నతోడ్యోగుల వ్యయమును గాని భరించుట వీరి కిష్టములేదు. ఇరాక్ ప్రజల స్వాతంత్ర్య వాంఛ సముచితమే యయినను, తొందరపడుట పాడిగాదనియు, బ్రిటీషువారు తమబాధ్యతలను విడనాడ జాలరనియు, బాగ్దాదు ట్రెంసుపత్రిక మం దలించుచున్నది. మామూలు ఇంప్రీయలిట్టు సిద్ధాంతములు ఇరాక్ దేశములోను ప్రతిపాదించబడుట నహజము. ఇట్టిసమయమున నానారాష్ట్రసంఘము వారు జోక్యము కలుగజేసికొని, మాండేటు దేశ ముల విషయమున తమకు గల బాధ్యతను నిర్వహింప నవసరము గలదు. ముం దేమి జరుగునో చూడవలయును.

#### పార్లమెంటునభ : నిరుద్యోగము

నిన్నటిదినము ప్రారంభమయిన పార్లమెంటు సభలో, నర్ రాబర్టు హోరనుగా రడిగిన ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, ఆర్థికసమస్యను తా మింకను విచారింపవలసియున్నారమనియు, ఈ సమస్య చాల ముఖ్యమయినను ఇంతకాలమునుండియు దీనిని పరి శోధింపలేదనియు, బ్రిటీషు ప్రధానమంత్రిగారు పలికిరి. దీనియర్థమేమి? కన్నరెవ్విప్రు ప్రభుత్వమువారు నిరుద్యోగసమస్యను సాధింపలేకబోయి రనియేగద. ప్రస్తుత పార్లమెంటునభలో ఇంగ్లీషుభాషలుపై పం తెన గట్టుటగూర్చి యోచింపబడును. ఇది మిగుల వ్యయపయానసాధ్య మని తెలిసినవిషయమే. దీనిని ప్రారంభించుచో, పలువురకు పని గలుగునని ప్రభు త్వమువారు రాశపడుచున్నటుల దోచుచున్నది కాని, ఈతీరున ఆకనములో మేడల గట్టుటవలన ప్రయోజన ముండదు. ఆర్థికసమస్య విషయమున కన్న రెవ్విప్రు ప్రభుత్వము వారు తమ య స మర్థతను జూపియుట నిశ్చయము. వీరికట్ల బ్రిటీషు ప్రజలకు తిరిగి విశ్వాసము జనించునని తోచదు. కట్ల కడపటిప్రయత్నములవలన ప్రయోజన ముండదు.

#### కార్వరేషనునభ : బీదలు

మద్రాసు నగరమున బీద లనుభవించు కష్ట ములకు మితి గనుపింపదు. పలువురకు నివసించుట కిండ్లులేక వీధులలో నివసించుచున్నారు. అక్కడనే పరుండుట, అక్కడనే అన్నము దినుట, జరుగు చున్నది. వీరికష్టములు ఎట్టివారి హృదయముల నయినను కరగింపకమానవు. మిగిలిన నగరముల కన్న చెన్ననగర మీ విషయమున మిగుల వెనుక

బడియున్నది. నిన్నటి కార్వరేషను సభలో ఈ విషయము విచారింపబడెను. బీదలకు గృహవసతి నేర్పరచు విషయము చర్చింపబడెను. కొంత చర్చ జరిగినవిమ్మట, అయిదులక్షల గ్రాంటును ఎనిమిది సంవత్సరములవరకు ప్రసాదించవలయు నని ప్రభు త్వమువారిని గోరుటకు తీర్మానింపబడెను. ఇట్టి సహాయము లభించుచో, గృహవసతుల నేర్పరచు టకు వెంటనే పని ప్రారంభింప నిశ్చయింపబడెను. కాని ప్రభుత్వమువారు వీరి కోర్కెల నంగీకరించె దరా యను ప్రశ్న గలదు. అంగీకరింపనియెడల, చేయదగిన కార్య మేమి?

#### సార్వభౌముని ఆరోగ్యము

జార్జిసార్వభౌముని ఆరోగ్యము క్రమక్రమ ముగ కుదుటబడుచున్న దని వినుట కెంతయు సంతసించెదము. దేహము పూర్తిగ స్వస్థతగాంతె నని చెప్పటకింకను సమయము రాలేదు. బలహీనత యింకను గలదు. కాని, జ్వర మూగిపోయినది. ఆకలి ఏర్పడినది. నాడి తృప్తికరముగ నున్నది. బలము గలుగుటకై వైద్యులు సముద్రపుగాలి తగులుట మం చిదని భావించుచున్నారు. అందుచే సార్వభౌముని బాగ్దాదుకు గొంపోవుట మంచి దని వీరు సలహా నిచ్చిరి. లండనునుండి ఈ ప్రదేశమునకు రోడ్డుపై పయనము జరుగును. సముద్రపు బొడ్డుననే నివాస మున కొక భవనము దీసికొనబడినది. సముద్ర పు గాలివలనను, స్థలమును మార్పుపలనను, జార్జి సార్వభౌములు శీఘ్రకాలములో స్వస్థత గాంచెద రని నమ్మెదము.

#### ప్రీవీ కౌన్సిలు : హిందూదేశము

ప్రీవీ కౌన్సిలునందు హిందూదేశపు అప్పీల్స్ సంఖ్య పెరుగుచున్నది. అందుచే ఇరువురు న్యాయాధిపతుల సభికముగ నియమింపవలయుననియు, ఇంకొక ప్రభు వునుగూడ నియమింపవలయు ననియు, క్రొత్తచట్ట ము గోరుచున్నది. సారమూరు ప్రభువుగా రివిష యమై ప్రభువుల సభలో ముచ్చటించుచు, ఇంగ్లం డులో అప్పీలేటు కోర్టు నుంచుటకన్న దీనిని హిం దూదేశమునందే స్థాపింపవలయునని ఎచ్చరించిరి. ఇటుల జరుగవలయు నని, భారతీయనాయకులు చాలకాలము క్రిందటినుండియు గోరుచుండిరి. నెహ్రూ రిపోర్టుగూడ ఇట్టి ఏర్పాటు నామోదిం చెను. ఇందువలన ఖర్చు తగ్గుటయు, భారతీయ లకు న్యాయస్థానసౌకర్యము లభించుటయు, సిద్ధి చును. ఇంగ్లండులోని ప్రీవీకౌన్సిలుకు హిందూ దేశముపై అప్పీలేటు అధికారము సంతత్వరలో తొలగించిన సంతమేలు.

#### లాహోరు సిపాయిలు

లాహోరు సిపాయిల సత్యాగ్రహము తుదకు ఫలించినది. వీరి విన్నపములను పంజాబు గవర్నరు గా రాలికించి, వీరికోర్కెలను విచారించుటకు వాగ్దానము జేసిరి. నాయకులగు అనుప్ సింగు గారిని జామీనుమీద వదలిరి. వీరిపై మోపబడిన కేసును ఎత్తివైచుట యవసరము. అనుప్ సింగుగారిని బైటికి రానిచ్చుటవలన, ఎట్టి యుపద్రవము వాటిల్ల లేదు. నాయకులను నిర్బంధించుటవలన, ప్రజలలో సంతృప్తి గలుగజాలదు. వారిని జామీనుమీద విడుదల జేయుటచే, సిపాయిలను వారు శాంతింప జేయగలిగిరి. సమాధానపద్ధతియే లాభకర మని తెల్లమగుచున్నది.

## 127

# పదియవ ఆంధ్ర ఆయుర్వేద సమ్మేళనము

తీర్మానములు

పరిపాలకవర్గమునకు ఎన్నికలు

మచిలీపట్నం, జనవరి 22:—పదియవ ఆంధ్ర ఆయుర్వేద సమ్మేళన మిమ్ములము 2 గంటలకు, ఆయుర్వేదాచార్య మాధవమనసుగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై కొన్ని తీర్మానముల చర్చించిరి.

పాశ్చాత్యవైద్యమున తరిఫియతు

(1) పాశ్చాత్య వైద్యములో పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు, డిగ్రీ నొసంగినటుల ఆయుర్వేద వైద్యులకు పాశ్చాత్య వైద్యములో పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు డిగ్రీ నొసంగుటకు ప్రభుత్వము వారిని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

భిషగ్వర ఎం. వి. సుబ్బారావుగారు పై తీర్మానమును ప్రతిపాదించగా డాక్టరు ఎస్. కేశవాచార్యులుగారు ఆమోదించుచు తామి విషయమై ఆంధ్రప్రదేశ్ ద్వారా చాలసరకు చర్చించితిమని మదివిడి. డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీకవిగారు తీర్మానము నికను బలపరచుచు ఆచార్యులములోనే తీర్మానము అవరణలోనికి వచ్చునని ఆశించిరి. సమగ్ర తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

పానుగల్లు రాజాగారి మరణమునకు విచారము

మద్రాసు రాజధానిలో ఆయుర్వేద సమదర్శనమునకు సర్వత్రయత్నములనుజేసి, ప్రభుత్వదేశీయ వైద్యవిద్యాలయము స్థాపించి కీర్తిశేషమైన పానుగల్లు రాజాగారు సర్వస్వమై యీ కీ సభవారు చింతించుచు వారి కుటుంబమునకు వ్యాధి పూర్వకముగ సానుభూతిని వెల్లబెచ్చుచున్నారు. ఆధ్యత్వ శ్రీ ప్రతిపాదనను గావించుచు, ఆయుర్వేదమునకు ప్రభుత్వము వారేపూర్తిమైనను ఆదరణ జూపుటగాని, దేశీయవైద్యపాఠశాలను స్థాపించుటగాని, పానుగల్లు రాజాగారి కారణమని యు, వారి నిరంతర కృషివలన, దేశీయవైద్యవర్గములకు ఏదో యొక మాత్రపు ఆదరణవలన ప్రభించెననియు నుడివిరి. సభ్యులందరూ సగౌరవముగ తేదినలించి, తీర్మానము నంగీకరించిరి.

ఇతరకీర్తిశేషములు

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీకవిగారి క్రింది ప్రతిపాదనమును గావించగా ఏకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడెను. (2) కేశవవరము మనలను విడనాడి సర్వస్వమైన ఈక్రింది మహానీయుల ఆశ్చర్యకాంచిన గజగజేయగండలకు యాసభవారు ధన్యతరిని ప్రారించుచున్నారు. (1) డాక్టరు కే. డి. కామ్రాగారు, (2) లాలా లక్ష్మణరావుగారు (3) దుర్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు (4) హక్కిం ఆబ్దుల్ ఖాన్ గారు (5) కొమ్మూరి పట్టాభిరామయ్యగారు, (6) నిడమర్రె లక్ష్మీనారాయణగారు (7) పొత్తూరి సత్యనారాయణమూర్తి; డా. ఇ. సుబ్బయ్య గారు.

దేశీయ వైద్యప్రచారము

ఈ క్రింది తీర్మానములు ఆధ్యక్షునిచే ప్రతిపాదించబడి అంగీకరింపబడెను.

(4) దేశీయ వైద్య ప్రతిభను ప్రతిగ్రామవాసులకును తెలియజేయుటగాను ప్రతికాలమున ప్రదర్శనపూర్వకముగ పుష్కాపములద్వారా వెల్లడింపజేయుటకు ఆగిన ఏర్పాట్లను గావించుటకును వీటిని నెరవేర్చుటకు ఈ సభవారు వైద్యులను హెచ్చరించుచున్నారు.

పేరునందు మార్పు

(5) ఆంధ్ర ఆయుర్వేద సమ్మేళనముయొక్క పేరు ఆంధ్ర ఆయుర్వేద యూనాని వైద్యసమ్మేళనమని యుండవలెను.

సాంవత్సర నివేదికము

(6) ఆంధ్ర ఆయుర్వేదముండలి మంత్రియగు ద్వితీయావ్యం వేంకటేశ్వర్లుగారు 1927-28 సం॥ నివేదికమును చదివిరి. ప్రతివాద భియంకరకృష్ణమాచార్యులుగారు (ఆంధ్రాయుర్వేద శాస్త్రము మంత్రి) సదరు విద్యాపీఠముయొక్క 6, 7 సం॥ కార్యనివేదికమును చదివిరి. పిదప ఒక సభ్యుని ప్రతిపాదనపై సదరు నివేదికముల అంగీకరింపబడెను.

ఉత్తరములకు యోగ్యతాపత్రములు

పిమ్మట ఆంధ్ర ఆయుర్వేద విద్యాపీఠ వరీక్షులయందు ఉత్తరమైన వారికి యోగ్యతాపత్రము లొసంగబడెను. విద్యాపీఠ వరీక్షులయందు ఉత్తములుగ నుత్తరమైన వారిలో నిరర్హకుల చెరియొక సభ్యులతోను ఒకసంగమని నిజయసారధిగారు ప్రకటించిరి.

నూతన కార్యనిర్వాహక వర్గము

డాక్టరు, ఆచంట లక్ష్మీకవిగారు, నూతన వర్గమునకు పరిపాలక వర్గ నిర్వాహము నుపసాదించుచు, ఈ విషయమున



క్రైస్తవ యువతీ సంఘమునందు (పూనమల్లి హైరోడు) ఆదివారమునాడు వినోదముల ప్రదర్శన మునందు పాల్గొనినవారు. (ఎ. రత్నం.)

చాల విభేదములు వ్యాపించి యున్నందుకు విచారమును జెలిపిరి. వైద్యులలో గూడ, తరగతుల కలభేద మొకటి వ్యాపించి పోట్లాడుకొనుచున్నారు. యువకులగువారు తాము పరిపాలక వర్గమున ప్రవేశించుట కెక్కువ యుత్సాహమును, పెద్దలను విరమించుకొన గోరుచున్నారు. అయినను భారమంతయు వారికి పడలుట మంచిదికాదని వారు దోచుచున్నది. వారికి గూడ పరిపాలకవర్గమున స్థానమొసగి కొంత తరిఫియతు నొసగవలెను. యువకుల యుత్సాహమునకు పూర్తిగా నడ్డునగుల రాదు. అట్టి ఆభిప్రాయముతో నేనీ ప్రతిపాదనను గావించుచున్నానని వేరుగాదు. ఇదివరకున్న పరిపాలకవర్గమునందు ఈ క్రిందిమాధ్యమలో మాత్రమే, నూతన వర్గమునకు తిరిగి ఎక్కుకొనవలెనని గోరుచున్నాను

- (1) కార్యదర్శి ప్రతివాదభియంకర కృష్ణమాచార్యులుగారు.
- (2) ప్రతిపాదనకులు:—జేటూరి శంకరకామ్రాగారు.
- (3) మంత్రి:—వల్లూరి సుబ్బారావుగారు.

నోరీ రామకామ్రాగారు పై ప్రతిపాదనను బలపరచుచు, గతవత్సరమున మంత్రిగనుండిన ద్వితీయావ్యం వేంకటేశ్వర్లుగారు మండలి కొనర్చిన సేవను ప్రశంసించి కృతజ్ఞతను జెలిపిరి.

విద్యాకా కేవలకామ్రాగారు ప్రతిపాదనను గురించి మాటలాడుచు, మండలి కిదివర కెంతయో సేవజేసిన వేంకటేశ్వర్లుగారిని మంత్రిపదవియందే యుంచి క్రొత్తవారిని సహాయ మంత్రిగ నియమించుట మంచిదని నూచించిరి.

ద్వితీయావ్యం వేంకటేశ్వర్లుగారు లక్ష్మీకవి గారి ప్రతిపాదనను బలపరచిరి. పిమ్మట ప్రతిపాదన అంగీకరింపబడెను.

పిమ్మట స్థాయిసంఘసభ్యు లెన్నుకొనబడిరి. నడింకల్ లక్ష్మీనరసింహారావుగారు కోశాధికారిగ నెన్నుకొనబడిరి.

నియమావళికి సవరణలు

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదముండలి నియమావళిలో సవరణలు గావించుట నియమింపబడిన ఉపసంఘమువారి నివేదికమును, నూచనలను పిమ్మట చర్చింపబడి ఆధికసంఖ్యాకులచే, అన్నియు నంగీకరింపబడెను.

సమాప్తి

ఆధ్యక్షులు సభను ముగించుచు, ఆయుర్వేదము నన్ని ప్రాంతములందును ప్రచారమొనర్చుటకు, కృషిజేయుట ప్రతి ఆయుర్వేద శాస్త్రజ్ఞునికి ప్రభుత్వధర్మమని నుడివిరి. వ్యాధినిదానము ను గురించి విశేషమును ప్రావీణ్యమును సంపాదించుట వై న. నే, ఆయుర్వేద శాస్త్రాభివృద్ధి ఆధారపడియున్నదని నుడివిరి. త్రిధాతువులయొక్కయు, త్రిదోషములయొక్కయు పరిజ్ఞానమికాలమున చాలతక్కువగ నున్నది. ఈ విజ్ఞానము నభివృద్ధి పరుపనిది, ఆయుర్వేద శాస్త్రాభివృద్ధి దుస్సాధ్యము. ఆయుర్వేద ప్రచారమునకు సాధ్యమైన ప్రదేశమునందెల్ల ఆయుర్వేద పాఠశాల నేర్పరపవలెను. లక్ష్యులక్షు నిధమును, సాధనసంపత్తియు వాగుగ నున్నచో, ఇట్టి పాఠశాలల నేర్పరపవలెను గాని, అట్టి సహాయములేని పాఠశాలలు ఎక్కువ ప్రయోజనకరము గాజాలవు. ఆధ్యక్షుడు ముగించుచు, ఆయుర్వేదముండలివారు వివిధ విరాళముల సమూహజేసి ప్రత్యేకముగ నొక నిధి నేర్పరపవలెనని యు, ప్రతిసభ్యుడును తన ఆదమునబట్టి ప్రతిహాసమును విరాళము నొసగవలెననియు హెచ్చరించిరి.



ఇనాయతుల్లా ఖానుగారు

మూడురోజులు అమీరుగా నుండిన ఆఫ్ఘన నాయకుడు అమనుల్లాగారి అన్న.

ఆయుర్వేదవైద్యులయందు ఇంకను తరఫుర సోహార్ద్రమును, అన్యోన్యభావమును పెంపొందించుకొనవలెనని హెచ్చరించిరి. వారిలో వారు బిరుదు భేదములను పురస్కరించుకొని తాముక ప్రత్యేక తరగతివార మను క్రొత్త కలభేదమును ప్రతిపాదనను నిరుత్సాహ పరుచవలెను. ఆయుర్వేద తత్వమును గురించి మాటలాడుచు సదకు తత్వముపై గోహాపమును చిత్రించుటకంటె ధన్యంతరియొక్క అమృత కలకం పెట్టు నెడల నెక్కువ సమచితమని నుడివిరి. ఈ మహాసభయందేర్పరపబడిన ఏకగ్రీవ స్థానము దేశీయవైద్యమునందును దెక్కువ ప్రయోజనము గలుగు చిహ్నములు గన్పించుచున్నవి నుడివిరి. ఆయుర్వేదపరివర్తన! శాస్త్రజ్ఞుల నిట్టి సమావేశములయందు సమావేశపరచి, ఆయుర్వేద శాస్త్రమునకు సంబంధించిన మఖ్యాతములను చర్చించు నిదానముల నొనర్చుకద్దరిని ప్రశంసించిరి. ఆధ్యక్షులు ముగించుచు తన సీ మహాసభ కధ్యక్షులుగ నొప్పుకొని గవ్వరచిన ఆభిమానమునకు హృదయపూర్వకముగ కృతజ్ఞతను జెలిపిరి.

రాబోవు సంవత్సరము మహాసభను పెన్మత్త బాపిరాజుగారు పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాకు ఆహ్వానించిరి.

దుర్గిరాలవర్గ రైలుమార్గము

మొన్నరాత్రి భారతీయబడి, రాకపోకలు జరుగుటకు విలుగా నున్నదనియు, గాయములు పొందినవారిలో అండర్ గార్డు తప్ప తక్కినవారందరూ ఆప్పరినుండి చికిత్సపొంది శిరుదల గానింపబడిరనియు, అండర్ గార్డుయొక్క ఎడమకాలు చికిత్సపొంది, కుడికాలు విరిగిపోయినందున, యింకను చికిత్సబొందుచున్నాడనియు, ఎం.ఎస్. ఎం. రైల్వేజిల్లా ట్రాక్టింగు మూడరెంటుగారినుండి తిరిగివేరినది. (అ. వె.)

# విదేశవార్తలు

## సర్వభౌముని ఆరోగ్యము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

సముద్రతీరమందున్న స్థలమునకు గొంపోవుట

లండన్, జనవరి 28:—అయిదుగురు వైద్యులు ఆరోగ్యమును నిర్ణయించుచు ఇట్లు ప్రకటించిరి. రాత్రి తొందర పడియు లేకుండును. శీతోష్ణస్థితి మామూలుగ యున్నది. ఇట్లు చాలాకాలముండి కనిపించుచున్నది. శాడివరిస్థితులు కృత్రికముగనే యున్నవి, ఊపిరి తీర్చుట గాయము మానుచున్నది. చాలా కరక చిన్న జ్వరమునవి, ఆకలితీర్చినది. ఆహారము కావలసినంత పోవుచున్నది. జీవగాత్రుండ గట్టి యాహారమునుగూడ దీనికొనుచున్నాడు. బలముచేరుచున్నది కండబట్టుటలేదు. అందువలన జరుపు ఎక్కువగాలేదు. రాజాగారిని పశువైద్యులైన గొంపోవునయ్యనుచున్నదని తెలుసుచున్నాము. అయ్యది ఆరోగ్యమునకు లాభకరముగ నుండును. బోగ్నారు పట్టుచున శ్రేణుడగునని ఎప్పుడు పోవునది తెలియదు. క్రొవ్యలు భవనములో నుండురు. అధమును ఒకవారమువరకు రాజాగారిని కడల్చుట. ఫిబ్రవరి ప్రారంభమున రోడ్డుమీదుగ బోగ్నారు శ్రేణువును.

## పార్లమెంటు సమావేశము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, జనవరి 28:—నిన్న పార్లమెంటు ఆఖరు సమావేశము జరిగెను. ఇంగ్లీషుభాషలు మీదుగ రైలును ప్రేయము విషయమై విచారించుటయందు అన్ని పక్షముల నాయకుల సహాయము ప్రసేషించుచున్నాడననియు 1924 మార్చి 24 నాడు ప్రయత్నము చేసెదననియు బాల్మిక్లెయిగారు కామన్సువరగా నుడివరి.

రైలు ప్రయత్నము భాగ్యశేయుటనుగూర్చి కర్నూలు జడ్జి ట్రైబ్యూనల్ గారు అవిషయమై ఇంతవరకు పరిశీలులందు మాన్యైతియులేదు. దీక్షించుటలో మాట్లాడినప్పటికిని ఇప్పటికిని మాన్యైతియు గాన్పించలేదు.

స్వాంగుపానమున ఎప్పుడు మరలింతునది తెప్పలేనని పర్ ల్యాండ్ గార్డు ఈవన్నగారిని, స్వాంగుపానమునకు బట్టి యందుననిరి. కాని అదనముగా బంపిన పటాములలో మాడింటిని ఈషయిక కాలమైన పదవ తోసివేసెదమనిరి.

ఆర్థిక సమస్య నెట్లు బాల్మిక్లెయిగారు సాధించెదనని పర్ రాబర్టుహార్డుగారు అవిషయమునే ఆలోచించవలసి యున్నది. ఆర్థిక విషయమే జారికి ప్రాధాన్యము. కొన్ని సంవత్సరములనుండి దానిని పరిశీలించనే తేదని పర్ రాబర్టు హార్డుగారికి బాల్మిక్లెయిగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

## ప్రభువులసభ - ప్రివీ కౌన్సిలు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

ఇద్దరు భారతీయులను ప్రివీ కౌన్సిలుకు

నియమించుట

లండన్, జనవరి 28:—ఇదివరలో కామన్సు సభలో ఆహ్వానించిన ప్రివీ కౌన్సిలు అసీలు అధికార చట్టమును ప్రభువుల సభవారు ఆహ్వానించిరి. ఈ చట్టము ప్రకారము ప్రివీ కౌన్సిలుకు వచ్చు ఇండియన్ అసీల్లను విచారించుటకు అదనముగ ఇంకొక ఇద్దరిని ప్రివీ కౌన్సిలుకు భారతీయులను నియమించ వలసియున్నది. ఇంకొక లాభాభోద్యోగిని గూడ నియమించవలసియున్నది. ఇతనినే "లార్డర్" అనెదరు.

ఫార్మరు ప్రభువు

ఇండియన్ అసీల్ల జాబిలు కమిటీకి ఎక్కువగా వచ్చుచున్నదియు చాలా భయమును దనియు నుడివరి. భారతదేశ అసీల్ల విషయమై ప్రివీ కౌన్సిలు సాధారణముగ అసీలు కోర్టువలె తయారుగా దనిరి. ఈ విషయమై ఇంకొక అసీలు కోర్టు అవసరమునో ఇండియాలోనే ఇతర దౌమియను లందుందు కోర్టులంటిదానిని నెలకొల్పవలెననిరి.

ప్రివీ కౌన్సిలుకు ఇండియన్ అసీల్ల రాకుండ కర్తవ్యమై నన్న ఇంతవరకు తీర్మాన అయినవాటిని నిరాకరించి విలువను పొచ్చించవలెనని బక్స్టర్ ప్రభువు గోరుచున్నాడు.

# గవేరియార్

పురాతన తాళపత్ర గ్రంథరాజములనుండి యీ ఔషధరాజము సిద్ధముచేయబడినది. ఇందలి వనమూలికలు భస్మములు అమూల్యములు. ఆయుర్వారోగ్య ప్రదములు రస విష గంధకములు ఈ పరమాషధమునకు ప్రత్యక్ష విరోధులు. ఔషధతా పత్రములు వేసవేలువచ్చినవి! దీనికిసాటి యిదియే! గవేరియార్ (బట్టంటు) తెలుపు, ఎఱుపు, పసుపు, మొదలగు సాగరోగములకు (లుకోరియా) ప్రీకునుమవ్యాధులకు బహిష్కారముందు వచ్చునోప్పలకు అది, యిది, యననేల సమస్త సుఖరోగములకు ఈ గవేరియార్ క్యూర్:—అనలైనదురాయి. ఇచ్చాపధ్యము. వివరములకు నేడే వ్రాయుడు. వెల సీసా 1కి రు 3-0-0

చర్మవ్యాధులను యాపుమాపు

5185

రాధాకృష్ణ తామరమందు

0-6-0

ఖర్చులు ప్రత్యేకము

V. S. SASTRY & Sons.,

Druggists and Chemists, Opticians, Tenali, (Gunutr Dt



ఏ జెంటు కావలెను

ఆంధ్ర జిల్లా లన్నిటికి

ఎక్కువ సదుపాయమైన షరతులు గలవు.

వివరములకు వ్రాయుడు.

ఏ. కాళేశ్వరరావు,

ప్రెసిడెంటు,

ఆంధ్ర అఫీసు ఆఫ్

ఇండియా ఈక్విటబుల్ ఇనూరెన్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్. (కలకత్తా)

నెం. 123

బె జి వా డ.

# వనోషధిశబ్దానిఘంటువు.

మూలకాయొక్క 85000 సంస్కృతశబ్దములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. క్యాలిగ్రాఫిక్లెయిగారు వెల రు 3-4-0 ల భస్మప్రదీపిక ఇందు సమస్తభాషములు కుడిచేసి భస్మములుచేయు యానాని ఆయుర్వేదవిధానములుగలవు. రు 1-కి రు 500 శిష్యులుగల భస్మముగూడ గలవు. క్యాలిగ్రాఫిక్లెయిగారు వెల రు 2-0-0 రెడ్డి పోదరులు, రాయవరము. గోదావరి.

## పరశురామ ప్రీతి

1000 భవనములు నాశనమగుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, జనవరి 28:—గిరుజిల్లా తాతాయీలో అగ్నిప్రమాదముచే నేయి కొంతలు పరశురామప్రీతి అయినవి. పెక్కుమంది చనిపోయిరి. అందువలె మంచి కొంతలు లేకుండ పోయిరి.

## రైలు ప్రమాదము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, జనవరి 28:—న్యూయార్క్ లో రైలు మోటారుబస్సు డిక్లొనుటచే అధమును అమందు తుపానులో చీకటి ముడుమై యుండగా తలసించిన ఆవాంతరమున 17 గురు చని పోయి యుండురు. ఎండలో తరగాక్రూరైరి.

క్రేటు బ్రిటిషులో కృత్రిమ వట్టువరిశ్రమ బ్రహ్మాండముగ నభివృద్ధి గాంచుచున్నది. ఆమెరికా తరువాత ఇంగ్లాండ్ ఈ పరిశ్రమలో అగ్రస్థానము నలంకరించుచున్నది. రంగులో నునేతలను బాలబాగున్నది. రకము గూడ చాల ప్రాశస్త్యముగ నున్నది.

## ఆఫ్ పరిస్థితులు

(బీము సర్వీసు)

లండన్, జనవరి 28:—తాను తలపెట్టిన సంస్కరణములను మానుకొనుచున్నాడననియు ఇదివరకు ప్రత్యేకపెట్టినవాటిని తీసివేసెదననియు తన రాజ్యమును పొందిన వ్యక్తిని తొలగించుటకు తెగలవారందరును తనకు తోడ్పడవలెనని ఆమాన్లుగారు అందరకును తెలుపన బంచిపెట్టుచున్నారు.

## తెలిగ్రాఫుపత్రిక వ్రాతలు

(బీము సర్వీసు)

లండన్, జనవరి 28:—అమాన్లు రాజాగారి పరిస్థితులు ప్రతిబూలముగ ఏర్పడుచున్నవి. బలము తగ్గిపోవుచున్నది. రిక్కిలో రిపియాలో పారిపోవ నున్నాడు. తన రాజ్యమును సంపాదించుకొను ప్రయత్నములను మానుకొనుచున్నాడు. ఒక వారములోపుగ విప్లవ సైన్యము హతమగునట్లు గన్పించుచున్నందున అనగా విప్లవపయస్వయులు తిరిగిపోవునగాన కాబూజులోనే బ్రిటిషు రాయబారియుండవచ్చునని పర్ గిల్బర్టు హౌప్రిగూరనుచున్నాడు. ఆఫ్రికీలు, మామంట్సు, పిక్వార్టీలు కలిసి ఆ మానుల్లా గారికి తోడ్పడినగాని అమాన్లుగారు జయించలేరు. ఇండియాలో మోటారులను కొనుటకు అమాన్లుగారు ఇండియాకు మనుష్యులను బంపిరట. ఆఫ్లము విప్లవము బ్రిటిషు ఇంసీయలిజమువలన గల్గె నని పకతాలాగారు నెరట.



రాజవేద్య పి. పూర్ణయ్య,  
గంటలమ్మచెట్టుకడ్డ, గుంటూరు.

# భారతజాతీయ కాంగ్రెసు

## స్వాతంత్ర్యోద్యమము

కలకత్తాలో జరిగిన భారతజాతీయ కాంగ్రెసును గూర్చిగాని పకలకత్తా సమావేశమును గూర్చిగాని అంత తీవ్రముగ నాలోచించవలసిన అవశ్యకత లేదు. ఈ రెండు పథకములనుండియు గూడ సైమన్ సంఘమునకు తోడ్పడువారు బహిష్కరింపబడిరి. వారు అహింసాత్మకముగా తలపెట్టెడిరి. కలకత్తాలో సమావేశమైన ప్రతినిధులు భారతజాతీయ అధినివేశ సామ్రాజ్యము లేక సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము యను విషయమును గూర్చి మాత్రమే చర్చించుకొనిరి. గత సంవత్సరపు కాంగ్రెసు (మద్రాసు కాంగ్రెసు) సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునకై తీర్మానించెను. కాని నే ప్రజా సంఘమువారు మితివాదుల యంగీకారమును పొందుటకై అధినివేశ సామ్రాజ్యమునే యాదర్శముగ నూచించిరి. ఇది తొందరపడి రుచింపలేదు. సంపూర్ణస్వాతంత్ర్య వాదులకును, అధినివేశ సామ్రాజ్యవాదులకును మధ్య వాదము జరిగెను. ఈ రెండుకక్షలవారికి నైకమత్యము కుదుర్చుటకు గాంధీగారు ఆహ్వానింపబడిరి. వీరు వచ్చి బ్రిటీషు పార్లమెంటు పికపంత్ సర్వము గడుపుటకు నెహ్రూనివేదికను ఆమోదించి దానిని స్వామ్యములాగున మార్గపూర్వము 1930 సంవత్సరమునండి భారత దేశము సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమును పొందుటకు అసహాయోద్యమమును కాననోల్లంఘనమును ప్రారంభించును.

ఇట్టి కడవటితీరును చూచి నవ్య నాపుకొనబడు సాధ్యము కాకన్నది. కాని ఇందుకెట్టి బలమున ఆధారములు కలవో కొంచె మాలోచించుట యవసరము. భారత దేశము సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమునకై గోరుచున్నదను బెదిరింపులే ఇంగ్లండును బెదిరించుట అవివేకము రాజకీయవాదుల వనియోయున్నది. విదేశమునకు వ్యతిరేకముగ అందోళన సల్పుటలో ఆరివాడత్యమునకు అగ్రస్థాన మొకగడుచుండును. భారత రాజకీయ నాయకులలో ప్రముఖులగు వరిగణించబడగోరి కొందరు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమునకై కావలసినదనుచున్నారు. వీరు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమే యాదర్శముగా ప్రకటించుట యిష్టము రాజప్రవాహముగ వరిగణించబడలేదు. యవకలు రషియాదేశపు రాజకీయపథముల నవలంబించి పలుకుబడిగలిగియున్నారు. భారతదేశపు కష్టప్రాయపు కార్మికపక్షములయొక్క సాంఘిక ప్రతినిధులుగూడ పలుకుబడి గలిగియున్నారు. ఇట్లా ము అధికారమునకై పునర్యధినివేశమునకై కొంద మహమ్మదీయ అరివాదులును కలరు. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారి తొక్కరికే అధికమగు ప్రాముఖ్యము నొసగకుండుట కిష్టము లేనటువంటియు పేరు కెక్కినట్టియు వెరివెకారపు ఎస్. త్రినివాస అయ్యంగారి దురాశయే కాకన్నచో సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యక్రమ యంత ప్రాముఖ్యమునకు వచ్చియేయండదు. వంగరాష్ట్రమునందు చిత్తబ్రహ్మ గల విద్యార్థుల ప్రాముఖ్యమునకు ఆరాప్రవాహముల సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యవాదులు కావలసి వచ్చెను ఎట్టి మార్పులకును ఇష్టపడని నేకగుప్తగారును స్వాతంత్ర్యవాది కావలసివచ్చెను. వికమత్యము కొరమూత్ర మాత్రము అధినివేశ సామ్రాజ్యమునకై వనిచేసెదనని చెప్పెను. అరియావనుడు, అరిసాహస ముగలవాడును అగు శుభాస్ చంద్రబోస్ గారు పండిత సమ్మరించలేదు. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారి శక్తిసామర్థ్యములు కలిగిన కుమారుడు జవహర్లాల్ నెహ్రూగారు ముఖ్యముగా సాంఘిక (కమ్యూనిస్టు) భావప్రేరితరమ్యను సోవియటువధుల నవలంబించి కోరుచుండెను. కాని శక్తిసామర్థ్యములతోనైనను, ప్రజావిశ్వాసమును బడయుటతోనైనను త్రినివాసయ్యంగారు మోతీలాల్ నెహ్రూగారికి పరిపూర్ణము కాబాలరు. వంగరాష్ట్రపు చిత్త బ్రహ్మ నాయకత్వమునకు తదితర రాష్ట్రములు చాలకాలముక్రింది నుండియే విసుగుజెందియున్నవి. జవహర్లాల్ నెహ్రూగారి సాంఘిక ఆదర్శములను భారతీయ తెల్పుబడిచారులను, భూస్వాములను భయకంపిత గాత్రులగుచున్నారు. అఖిల మహమ్మదీయ దేశములయొక్క వికృత గోరు చు నున్న పాక తాతీ గారి యభిలాషల న ప్రతిహించుచు నిమాన సమంధము అనుమానములు జనించుచున్నవి. ప్రపంచమునందుగల వివిధదేశముల సమదాయమునకును మేలకలుగుటకు ఒకవ్యక్తికిగల బాధ్యతకు భంగముకలుగనివడతీసి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యోద్యమమును గోరుటయే గాంధీగారివ్యక్తి యభిప్రాయమై యున్నది. ఆరినికి పూర్వమునుండియుగల ఆత్మవిగ్రహమును ఆరిదివ్యక్తికి గలిగియున్నను అట్టికై నిరతలలో గలగజేయగలనను ఆత్మవిశ్వాసమునుమాత్ర మాతీపుడు తోల్పియెను. ఈ కారణమున నాడు ఇకముందు రాజకీయనాయకుడుగ నుండుట సంభవించునెరుదు. అకడి కారణముచేతనే మితివాదుల కనుగుణముగ సంపరించిన ఆత్మర్యము కలుగదు.

గాంధీగారి అంత్యపంచేమయొక్క మరతులను పారమెంటువారు తృణీకరింతురనుట సత్యమే. గాంధీ గారితో నుమాన్మదీయ నాయకులలో వలపు రంగీకరింపకండుటయు

సంభవించెను. భారతజాతీయ కాంగ్రెసు అసహాయోద్యమమును వస్తులను నిరాకరించుటయు ప్రారంభించవచ్చును ఈ మాన్మము ననుసరించుటకు భారతదేశ సామ్రాజ్య ఎన్నికలలో కాంగ్రెసువారు ప్రజలకు చిత్తబ్రహ్మము కలిగించవచ్చును. సైమన్ సంఘమువారు తమ శిష్యాత్వము గావించుకొని నిశ్చయక కష్టమొప్పుదును. విరుద్ధాభిప్రాయములుగల, కాననసభలు నూరినాధికారముల నుపయోగించి దేశమునందు దరాజకము కలుగజేయవచ్చును. కాని భారతీయులకు ఇప్పుడుకొంచె మధికారము నొసగినను ప్రమాదము వాటిలకలదు రాష్ట్రీయవరిపాలనములోను, ఆరికవిషయములపై నిజముగ అధికారము భారతీయుల కాసంగినచో అంతప్రమాదము కలుగ నెరుదు. ల్యాండుర వెన్యూపోలీసు, వ్యవసాయము, విద్యమున్నగు విషయములపై భారతదేశమున నిరంతరభాధికారమే అధికారము కలిగియున్నచో ఆరునెలలక్రిందట బాక్స్లోలో కలిగినకష్టములే కలుగవచ్చును. గాంధీగారు చెప్పినంతటి ప్రమాదమున మన బాధ్యతను మనము భారతీయులకు అప్పగించబాలము. కాని యిప్పటియధికారమునుగూడ మనము ముందు వహించియుండుటవలన లాభము గలుగ నెరుదు. మార్వాగుకవిషయ నాదియెదుట నిట్టివల నొక భారతీయ కళాకాల ప్రెస్సిఫాలాగానున్న నొకయూరోపియను సాక్ష్యమొకరు ఇచ్చుచు భారతీయవిద్యార్థులు స్వదేశాభిమానులై యూరోపియను అధ్యక్షుని అధికారమునకు లొంగియుండుటకు ఇష్టము లేనివారై యున్నారు. కావున భారతీయ కళాకాలలలో అధ్యక్షునిగ యూరోపియను నియమింపగూడదని యు చెప్పెను. ఈకళాకాలావిషయమున చెప్పినదిదేశవిషయమున గూడ సత్యముగనున్నది. విదేశీప్రభుత్వముయొడల సేవ్యాభావము జనించుటవలన అధికారలయందు గౌరవము కల్గి పోవుచుండుట తలపించుచున్నది. (నాంచెప్టర్ గార్డియన్)

## ఎలెక్టుకోవను అందు నన్ను కాలెండరు

24, అప్పరుధేము స్ట్రీటు, లండను, ఇ. సి. 4  
ఇది కార్యతమైనది. మాదు దళసరి అట్టుకుక్కులమిద ఒక ముక్కను నాలుగు నెలలవంతున 12 నెలలపేర్లు ముక్కకు రెండు రేడిలవంతున 16 ముక్కలమిద 31 రేడిల అంకెలును యింగ్లీషులో ముడిపబడిన రేడి ముక్కను ప్రతిదినమున నెల ముక్కను నెలకొకసారియును త్రిప్పికెట్టుచుండలెను. దళసరి రేఖపై మంచి రంగులతో నిది చక్కగా ముడిపబడినది.

కొత్తగా కనిపెట్టిన జర్మనీ గవేరియా క్యాపుయెల్లు.  
భయంకరమయిన నెగ రోగములను ప్రపంచములో అంతరింప జేయుటకు సిద్ధపరచబడినది. ఎంత కాలము నుండి కాపురమున్న రోగముయినను 9 బ్యూబుతో ఆరోగ్యవంతులుగా జేసి యొక్కవంతులు గలిగించి రక్తము కుద్ధిపరచును. మూత్రసారమునుండి నెలవంతు ప్రపంచ నిలిపివేయును. మంట కల్గిపోవును. స్త్రీలకు గర్భముబడి తెలుపు విస్తారముగా పడుట మూత్రసంబంధమున యితర బాధ్యములుగాని, బర్మా గవేరియా అనుభరించలేని నెగరోగములు భూయమగుచున్నవి. సందేహించువారారోగ్యవంతులు కాలెరు. విస్తారపాక్ష లనసరము.  
80 క్యాపుయెల్లు ఒకమరియుండు 49  
పెట్టె రు. 2-8-0, 3 పెట్టెలు రు. 6-12-0

**Dr. A. S. MURTY COY.,**  
Chicacole City, Ganjam Dt

సీసా 1-కి, **కుసుమ** సీ.సి. చార్జి రు. 2-0-0 తరు.

ఈమందు గవేరియా అను నెగరోగమును 24 గంటలలో నివారించి మూత్రవ్యర్థము నుండి నెలవంతు ప్రావమును మూత్రము విడుచునపుడు గలగు మరుకు, పోటు, మొదలగు బాధలను నెలవనే నిలిపివేయును. స్త్రీలకు గలగు వివిధమయిన కుసుమవ్యాధులయినను ఆత్మర్యముగా కుదుర్చును. 1172

**ఆనందకుటీరము,** 3, బైరాగిమఠం వీధి, 1766 మదరాసు

**Best Plants & Fresh Seeds !!**  
Salem Mango Grafts Rs.80 per 100 Guavy and Pomegranates Rs. 6 per dozen. Pomaleo Orange and Lime Rs. 9 per dozen Roses & best coloured Crotons Rs. 6 per doz. English Vegetable & Flower Seeds, 20 Sample pkts. Rs. 2 each per 10 Sample pkts. Rs. 1-4 each INDIAN VEGETABLE SEEDS BIG PKTS. 20 Rs. 2 Apply for 1928 English & Telugu Catalogue to:-  
**S. K. I. ABDUL RAHIMAN, Nursery, Salem 4994**

# భారత శాసనసభ

## ప్రజారక్షణచట్టము తిరిగివచ్చును

కార్మికతగవులచట్టముగూర్చి సందేహమే దీర్చి, జనవరి 22:—ఇండియా ప్రభుత్వమువారు యానెల జరుగనున్న కేంద్రశాసనసభ నుండి తిరిగి ప్రవేశపెట్టెడి మూచన లగపడుచున్నవి. చట్టము యేరిగి ప్రవేశపెట్టబడునో తెలియదు. కాని కమ్యూనిస్టు పక్షమునకు చెందిన భారతీయులుగూడ అందు చేర్చబడుదురనియు, అందరివిషయమున ప్రభుత్వమువారికి చేరు కాగిరములు అన్నింటిని శ్వాసమువారు కవిజీవారే పరిశీలింతురుగాని, కనావ్యముగ శ్వాసవిచారణ గూడ జరుగదు. ఈ చట్టము సందలి వివరములన్నింటిని పథ్యము బాగుగ చర్చించుటకై ప్రభుత్వమువారు కార్మికతగవుల చట్టమును ప్రవేశపెట్టదలచుకొనలేదు.

సర్ బార్బరీసీగాజు, ఇండియా ప్రభుత్వ వాణిజ్యపథ్యము బొంబాయి, కలకత్తానగరములకు బోవుటగూడ యీ చట్టమువారా కార్మికతగవులలో కమ్యూనిస్టులబాధ తొలగించుట కెట్టిమాగ్గుముగూడో స్థానికప్రభుత్వములలో గలసి ఆలోచింపకేయని అనుకొనుచున్నార.

శాసనసభ ప్రారంభదినమునముందు వై ప్రాయిగారి ఉచ శ్వాసము అర్థగంటకాలముండును. పిదప ఎస్. ఆర్. దాను లజపతిరాయిగార్ల మరణములకై సంతాపము తెలుపు తీర్మానములుండును. పిమ్మట కొన్ని కవిజీవభ్యుల ఎన్నికలుజరుగును. ఆఫ్ గనిస్తాన రాజవంశీయులను రంగూనాలో నీర్వంధించుటను గూర్చి అనేకతక్షలు వచ్చుచున్నవి. (ఫ్రీ ప్రెస్సు.)

కలకత్తా యందు క్లయపు జనక నారమిల్లు కార్మికలను మై 21 వ రేడితో అంతరించినందున 7000 మంది తనివాండ్రు పనిలో చేరిరి.

## క్రమేణా మాకాతా దారుల సంఖ్య వేనకు వేలుగా వృద్ధియగుటకు గల

## ముఖ్య కారణముల గమనింపుడు!

1. వారి ఇష్టము మేరకు సకాలమునందు నగలను అందముగా రయాచుచేసి యిచ్చుట,
2. నవచ్చుమైన కానుకలను, నీమపెండిని యుపయోగించుట,
3. వారికాలమును వృధాపుచ్చక వచ్చినదే వారిపనిని లేకణమే గమనించుట,
4. ధనవంతులు, బీదవారను వ్యత్యాసము లేకపోవుట,
5. నగల విషయములో ప్రజలకు సహాయము చేయుటయే ముఖ్యోద్దేశముగా నుండుట,
6. న్యాయమైన ధరలు, నాణ్యమైన వస్తువులను మున్నగునవియే,

**ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ,**  
నగలవర్తకులు, 1842  
125, చైనాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు.

సీరముగా యావనము, పురుషత్వము నిలబడునట్లే నయ్యెటకు మా

**సహస్రపుటి అక్షర భస్మము**  
నూనీనింపుడు త్రియ, సప్తసంకర్తము మొదలగు వ్యాధులను నయమొనర్చును. కు 1-కి రు. 50/-  
వివరములకు శేటలాగు చూడుడు.  
అలంకరిగమా ఫార్మశీ,  
26, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

## చెన్నపురి బజారు ధరలు

1929 నంబు జనవరి 23-వ తేది బుధవారము

### 1. ధాన్యములు

బియ్యములు

కుసుమ లెహరిది ,, క 42/౪౦వి ద	18 ౦ ౦	18 8 ౦
నెల్లూరిది ,, డిల్లో ,,	18 8 ౦	14 8 ౦
ఫిల్లి ,, డిల్లో ,,	15 8 ౦	17 8 ౦
కాగుల ర. 164 బస్తా 1-కి	11 ౦ ౦	12 ౦ ౦
శువ్వల ,,	21 ౦ ౦	24 ౦ ౦

### 2. ధాన్యమువస్తువులు

కొంగులు బస్తా 1-కి ర 205	16 ౦ ౦	17 ౦ ౦
నెల్లూరిది ,, డిల్లో ,,	15 ౦ ౦	17 ౦ ౦
నెల్లూరిది ,, డిల్లో ,,	16 ౦ ౦	17 8 ౦
వినుములు ,, డిల్లో ,,	15 8 ౦	17 8 ౦
ఉలములు ,, ర 195	10 8 ౦	11 8 ౦

### 3. నూనెవస్తువులు

శువ్వలనూనె కా 1-కి	145 ౦ ౦	150 ౦ ౦
నెల్లూరి మ 1-కి	14 ౦ ౦	21 ౦ ౦
శేరునెనగవత్త కా 1-కి	47 ౦ ౦	48-౦-౦
శేరునెనగనూనె గానుగ కా 1-కి ర 110 వినుకనూనె 100		
అమడము కా 1-కి	104 ౦ ౦	106 ౦ ౦

### చిల్లరవస్తువులు

చాయకనుపు కా 1-కి	101 ౦ ౦	108 ౦ ౦
కూరకనుపు ,,	65 ౦ ౦	70 ౦ ౦
బిరకకాయలు (గుంటూరుది) కా 1-కి	66 ౦ ౦	70 ౦
దనియాల ,, కా 1-కి	60 ౦ ౦	67 ౦ ౦
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముసుగు 1-కి ర 40, 50		
బెల్లము కా 1-కి	28 8 ౦	49 ౦ ౦
అస్కాచక్కెర బస్తా 1-కి	26 9 ౦	26 12 ౦
బిరకనూనె కా 1-కి	85 ౦ ౦	70 ౦ ౦

### 4. ధాన్యము

వట్టాకం కా 1-కి	82 ౦ ౦	84 ౦ ౦
చదరం	24 ౦ ౦	85 ౦ ౦
రవ్వండు	80 ౦ ౦	85 ౦ ౦

### 5. నూలు

నం 20 బెన్ని సింహం యాటి	8 2 ౦	
నం 6 ,, కట్టారి	5 8 ౦	
నం 24 ,, లాకి	6 ౦ ౦	
నం 40 బామ్మరు 10 పా	11 8 ౦	
నం 44 సాంబో	6 1 ౦	
నం 40 రాడి	10 8 ౦	
నం 4 బెన్ని మసీదు	4 12 8	

### 6. దూది

శంబానెట్టు బారం 1-కి	356 ౦ ౦	
----------------------	---------	--

### 7. లోహములు

కండి 100 కులం 1-కి	60 8 ౦	62 8 ౦
బంగారుకులం 1-కి	21 ౦ ౦	21 2 ౦
వనక 1-కి	18 6 9	
ఇర్రడి కా 1-కి	242 ౦ ౦	245 ౦ ౦
కా 1 కా 1-కి	295 ౦ ౦	800 ౦ ౦

### 8. పప్పులు

అరి మిల్ స్వీట్లరండు అరిమరండు సింహం		
నీసా 1-డిగ్రీలు 200 కి ర	58 ౦ ౦	

నీలిరవ 1 రం	1 10 6	
14 రకులు	1 10 ౦	
28 రకులు	1 9 ౦	
56 రకులు	1 8 8	
1 అందర	1 8 ౦	

శేర్మలు పొమ్మనొక్కలెట్ అనగా (టర్ని-రెడ్డు)	4 ౦	
కాగో 3 కి	1 ౦ ౦	
వనక 4 కి	1 ౦ ౦	



ఆతడు, ఏడ్వెను, ఏడ్వెను, ఏడ్వెను.

ఏలనక, పాపము, అచిన్నబిడ్డ, సరియైన ఆహారములేక, ఆకలితో చనిపోవుచున్నాడు. ఆతనితండ్రికేమియు తెలియదు. ఆతడు తాను శ్రేష్ఠమని గ్రహించినదానినే బిడ్డకిచ్చెను. కాని ఆతడాబిడ్డకు రాళ్ళ నీచ్చిన పాగుండెడిది.

ఈవిధముగా మీబిడ్డల నపాయముల పోలూనర్చుచు, చేతితోతాక బడక డబుల్ డబ్బులలో నీలుచేసి పంపబడు, పరిశుభ్రమైనట్టియు, శుభ కరమైనట్టియు 'గ్లాక్సో' వాడుడు.



Glaxo

ఆల్ఫ్రెడ్ యంగ్ అండు కో, లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.)

రసాలపెట్ట నం, 40 మదరాసు.

3700

## బందేమాతరం రాజద్రోహపు

### కేసు విచారణ

సామ్రాజ్యత్యజ్ఞను అంతముచేయవలెను ప్రజలను మాడలగొట్టు పద్ధతులు నేరములుకావు

లాహోర్, జూలై 21:—“బందేమాతరం” పత్రికాసహాయ సంపాదకుడు రాజద్రోహమున పురికొల్పు ఉపన్యాసము గావించినందులక ఇండియా పీనలుకోడు 124 సెక్షను ప్రకారము అరెస్టుచేయబడెను. వారికేసు అడివనలు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారి కోర్టులో విచారణకువచ్చెను. ప్రభుత్వపక్షమున చామంజీ సాక్షులు విచారించబడిరి. కోర్టు నిందితయొక్క దాక్షిణ్య ఆమోదము మద్దాయి వక్షమున శ్వాసనాసికా నుండెను.

ఆగా అహమద్ నయ్యదు ఖాన్

జిల్లా మాజరింగుండెంటు ఆగా అహమద్ నయ్యద్ గారు మద్దాయి మోగేటటువద్దనె, బ్రాడ్వాహలోను చేసిన ఉపన్యాసములను సమాధు చేసియుండిరి. ఒక సి.ఐ. డి. రిపోర్టు సాక్ష్యము ఆనాడు పుచ్చుకొనబడలేదు.

మూలిక్ మహమ్మద్ వరీఫ్

ఇస్లామియా కళాశాలలో ఉపాధ్యాయుడుగానున్న మూలిక్ మహమ్మద్ వరీఫ్ గారు బ్రాడ్వాహలో ఉపన్యాసకర్త చెప్పుచుండగా విమర్శములను వ్రాసికొనెను. ఆతడు సాక్ష్య మిచ్చుచు రామచంద్రగౌరు మంచి ఉపన్యాసముగావించి రనియు, వారియుపన్యాసమున సామ్రాజ్య మంతమొందింపబడవలె ననియు, ప్రజలను మాడలగొట్టుపద్ధతులు నేరములుకావనియు అతడు చెప్పెనని మహమ్మద్ వరీఫ్ గారు చెప్పిరి.

విచారణ లేవట్టి వాయిదావేయబడినది. (ప్రీ ప్రెస్)

## భారత శాసనసభ

ప్రజారక్షణచట్టము తిరిగివచ్చును

దిల్లీ, జనవరి 21:—ఎంపీల్ల స్వరాజ్యపక్ష వహుజేతము జనవరి 27 వ తేదీన జరుగును.

ఇండియా ప్రభుత్వమువారు యీ సమావేశమునందు తిరిగి ప్రజాసంక్షేమచట్టమును ప్రతిపాదించెదరు. లేదీ ఇంకను నిశ్చయము కాలేదు. (ఆ. ప్రె.)

## పాటియాలా సంస్థానాధీశ్వరుల

### అక్రమచర్య

నేవాసింగుగారి విముక్తికై సిక్కునాయకులు

అందోళనము చేయ వెడలుట

అమృతసరము, జనవరి 21:—ఖరకేసింగు, మంగళేసింగు తారాసింగు మొదలగు 8 గురు సిక్కునాయకులు నేవాసింగుగారి విముక్తికై పాటియాలా సంస్థానములో అందోళన చేయుటకు పాటియాలాకు ఉదయము వెల్లిశారు. తారాసింగుగారిని యితర ఆకాలి సిక్కులతో 1928 సంవత్సరమున అరెస్టు చేసిరిని పాతకులకు జ్ఞాపకముండును. గురుద్వారా ఆస్తు ఆమోదించబడినప్పుడు అందరును విడుదలచేయబడిరి. కాని నేవాసింగుగారు మాత్రము విడుదలచేయబడలేదు. నేవాసింగుగారు ఒకపండిత నివృత్త పావులచే వారిని పాటియాలా వంపిరి. అప్పటినుండి వారు కారాగారములో నున్నారు. ఇటీవలకు వారి విముక్తికై చాల అందోళన జరిగి యుండునని. ఇప్పుడు నేవాసింగుగారివిముక్తి కోరుచు ఉపన్యాసములు చేయబడును. వీరమైన అందోళన జరుపబడును. (ఆ. ప్రె.)

### ఆంధ్ర విశ్వ విద్యాలయము

ఆంధ్రులు ఐకమత్యము గలిగి రక్షించవలెను

ప్రధాన స్థానమున వర్తింపజేసవలెను

మద్రాసు శాసనసభా సమావేశమున తేదీ దగ్గరకు వచ్చుచున్న కొలది ఆంధ్రులలో ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ ప్రశ్న సంబంధము కలుగజేయుచున్నది. ముఖ్యముగా 'పేజీ'లో ప్రచురించబడిన లేఖనముబట్టి జూడ తెలుగువారిలో భేదాభిప్రాయములు కలవని తెలియును. ఈ విశ్వవిద్యాలయమును నూతనాభిప్రాయము ననుసరించి విద్యాబోధకముగ నుండునట్లు చేయుటకు కొలదివందపాత్ర మామోదించుచున్నాడు. కాని వారు ప్రధాన స్థానమున నెలకొల్పవలసినదియు స్పష్టముగ చెప్పబడలేదు. ఇట్లు స్పష్టముగ చెప్పబడకుండుట యొక దుర్మార్గమే. ఏమన ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ విల్లుయొక్క ప్రధానస్థానము ఇందులకు సమర్థ కలుగుచున్నది. ఇటీవల జాన్సన్ నుగారు వ్రాసినట్లు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ విల్లును తయారుచేసినవారు యావిశ్వవిద్యాలయ ప్రధానస్థానమును గూర్చియు దానియభివృద్ధినిగూర్చియు నిర్ణయించి యుండినయెడల నీవిషయమే యంతిమోపనీయములగు వివాదములు సంభవించకుండేదని, బెజవాడ ప్రధానస్థానముగ నంగీకరింపబడియే యుండెడిది. తట్టవరేమైనంతర విద్యార్థకరతులలో ప్రబోధ ముడివడక ప్రారంభింపబడియే యుండెడిది. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ విస్తృతివలె వాగ్వాదమునకు కారణముకాకుండ నిజమగు విద్యాకేంద్రముగ నుండెడిది. విశాఖపట్నము నందు సాశ్రమ విశ్వవిద్యాలయమును నెలకొల్పి యీ సమస్యను పరిష్కరించుటను గూర్చి అనుకూలముగ కారణములనేకములు నిర్ణయించుచున్నాడు. ఇదియొక జలమగుపరిష్కారమే. కాని ప్రస్తుతము ప్రధానస్థానమునుగూర్చి తగవులువారి తగవులకిది తగినసమాధానముకానేరదు. ఈమార్గముననుసరించుట కనేక అంశములుగలవు. అందులో నొకటి గుంటూరు, కృష్ణాజిల్లాలు కలిసి ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునకు 15 లక్షలరూపాయలను విరాళ మొసగినచో బెజవాడను ప్రధానకార్యస్థానముగనుంచి, అనంతపురమున వచ్చుట శాస్త్రవేత్తలను నెలకొల్పి దాని నభివృద్ధిగాజుండుమని విద్యాయంత్రులు గత శాసనసభాసమావేశమున వాగ్దత్త మిడుట ఈవాగ్దత్తముననుసరించుటలవారికిని ప్రాప్తమైనది కలిగి వీరు తమకాలముగలవరకు విద్యాలయమును నూలుచేసి బెజవాడయందు ప్రధానస్థానమునకును చేసివచ్చుటనే శాస్త్రవేత్తలమును నెలకొల్పి దాని నభివృద్ధిచేయవలసినదని కోరుచు తాము వనూలుచేసిన 15 లక్షలను విద్యాయంత్రులకొసగ నిచ్చియుంచిరి. కాని మైనరతుల కంగీకరింపక మంత్రులుగ వీరికోరికను నిరాకరించిరి. తదుపరి విద్యాబోధకముగ విశ్వవిద్యాలయమును విశాఖపట్నమునందు నెలకొల్పునూచన యిటీవల ప్రకటించబడినది. దీనివలన నీరెండు జిల్లాలవారికిని చాలానష్టము కలిగెను. ఒక ఆదర్శముకొరకు ఆంధ్రులయొక్క లాభములు త్యజింపబడెనునని యొకభిప్రాయము వీరిలో ప్రబలితము. ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్రాన్ని నిర్మాణమునకు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము మొదటి స్థానముగ నున్నది. కావున నూతన పద్ధతి ననుసరించి విద్యాబోధకమును విశ్వవిద్యాలయమును నెలకొల్పి ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్రమును గురించిన యాశక్తియు సంతరించుననియు తమిళులధికసంఖ్యాకులు గలిగిన మద్రాసు రాష్ట్రమునకు ఆంధ్ర రాష్ట్రము ఉపాంగముగ నిరంతరము నుండవలసి వచ్చుననియు తలుపు రభిప్రాయ పడుచున్నారు. రాజకీయ విద్యావిషయములకు గల వరసర సంబంధము విక్రీలి దౌర్భాగ్యముగ నున్నది. ఇది దక్షిణ ఇండియా రాజకీయవిషయములందు చాలా ప్రాముఖ్యము నుపొందుచున్నది. తగిన ప్రబల కారణములను సమాధానములను చెప్పకుండ ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమునకై ప్రథమ స్థానముగ పరిగణింపబడుచున్న ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునం జిట్టిమాద్యము కలుగజేసి ఆంధ్రుల యభిప్రాయములను గాని వారియాదర్శములను గాని యణచివేయుటకు సాధ్యపడదు. కావున విద్యామంత్రులుగ ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయములను నెలబెట్టి వానికి తగు కారణములను చెల్లించి బాగుండును. అట్లుమేల విశ్వవిద్యాలయ మెంతయాదర్శప్రాయముగ ను జంపబడినను ప్రభుత్వమువారిచే అంగీకరింపబడినట్టియు, శాసనసభవారి రామోదించినట్టియు పద్ధతులను మాన్యుచేయుట కది తగిన సమాధానముకాదు.

అట్టి మాద్య గురించియే ఆలోచించబడు నెడల ఆంధ్రులు తమకూటమి నొందించుకొనవలసి యున్నది. ఒక విశేషాభిప్రాయమునట్లు ఆంధ్రులు తమ వివాదములతో పండుకుటకు చీదరపుట్టించుచు, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును కుంటునడచి, భారతదేశమునందు దాని గౌరవమును వాతసమునరించిరి. ఆంధ్రులందరూ ఇప్పుడు చేతులుకలిపి ప్రధానస్థానవిషయమున నేకాభిప్రాయమునకు వచ్చి తమవిశ్వ

విద్యాలయమును కాపాడుకొనవలసి యున్నది. శాసనసభలో నీసమస్యను గురించి మరల చర్చజరుగునపుడు ఆంధ్ర ప్రతినిధులందరూ ఏకాభిప్రాయము గలిగి యొకపద్ధతిని యంగీకరించునెడల మంత్రులుగ ప్రస్తుత విశ్వవిద్యాలయపద్ధతినే మరలంతకాలమువరకు కుండునట్లు చేయవచ్చును. ప్రభుత్వ ప్రకటనములో కొన్ని మార్పులు చేయవలసియున్నది. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు మరల చేర్చుటకు ఆంధ్రుల లెవరును అంగీకరింపరు. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమైనను యీ ప్రాంతపద్ధతినీ అంగీకరించునని మేము నమ్ముచున్నాము. మంత్రులుగ తమ పద్ధతినే కొనసాగజేయవలయునన్నచో అందు కొన్ని మార్పులు చేసి ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము సాశ్రమవిశ్వవిద్యాలయముగను ఇతర కళాశాలలను చేర్చుకొను విశ్వవిద్యాలయముగను కూడ నుండునట్లు చేయవలసియున్నది. ఇట్టి పద్ధతులనుగూర్చి విశాఖపట్నమున కేలబోవలెను. ఆంధ్రులు ప్రధానస్థానమునుగూర్చి ఏకాభిప్రాయముగనున్నచో అట్టిమాద్య వాంఛనీయముకాదు. తుది తరిష్కారమును గావించుటలో తమ శక్తిని వినియోగపరచుట కాంధ్రులకు గల సమయమిదియే. (మద్రాసు మొంజు.)

#### సర్వజన మోక్షదాయని


#### భక్తి సంజీవని

కర్మయోగము- జ్ఞానయోగము- అష్టాంగయోగము ప్రకృతి సంకేతముగాగల భక్తియోగమునుగాని, భక్తిసంకేతముగాగల ప్రపత్తినిగాని పరిక్షణముగ నెఱిగి యభ్యసించి భగవదనుగ్రహమునకు చాత్రులై యహంకరంబుల నుఖింపక గౌరవమును బుట్టువులు.

#### భక్తి సంజీవని

యను మాసపత్రికను బంపించు.

చందా సంవత్సరమునకు రు. 2-0-0 లు, 5-0-0 లు విశేషము ప్రకాశకులకు. ఆంధ్రవాల్మీకి వాసుదాసుడు వావిలికొలను నుబ్బరావు, చాత్రుకాశ్రమము, ఒంటిపెట్ట కడపజిల్లా.



The **Allenburys' Foods.**

బిడ్డలను పెంచుటకు క్రమమైన పద్ధతి భూలోకమునందెల్ల, కృతజ్ఞత గల తల్లి తండ్రులందరి కేలకుటలు యోగ్యతాపత్రికలు వర్చినవి. ప్రతివారమును ఇండియాకు క్రొత్త నరకు వచ్చును. అన్ని ఉదాహరణలతోను, మందుల ముఖ్యవారికడనుకొనుట.

**Allen & Hanburys Ltd., London**  
Special Representative for India: A. H. P. JENNINGS.  
Block E, 2nd Floor, Clive Buildings, Calcutta.

5250-2

### దుర్గామెడికల్ హాల్, బెజవాడ గనేరియా మిక్స్చర్

గ్యారంటీగా 3 రోజులలో కుదురును  
(1) ఈమందు నెగరోగములను నివారించి మూత్రము విడుచునట్లు గలుగు పోటు, మంట, మరలను యంజకములతోను పిచ్చికారితోను నిమిత్తంలేకుండ తప్పక కుదుర్చును. సీసా 1-5 రు 8-0-0.

### మూర్చారీప్రము

(2) ఈమందు యెటువంటి మూర్చలైనను యెన్నిసంఖ్య త్వరములందీయున్న మూర్చలైనను గ్యారంటీగా. కుదుర్చును. నెలకు సరిపోవుమందు రు 8-0-0.

### పొడలకు తెలము

(3) ఈతెలము తెల్ల పొడలనేగాక యితరవిధములైన పొడలనుగూడ పొగొట్టును. ఇంకను తామర, గజ్జ, కళ్యాణి మొదలుగాగల అన్ని విధములైన చర్మవాధ్యులను పొగొట్టి చర్మమును మామూలుస్థితికి మాడ్చును. డబ్బీ 1-5 రు 1-0-0

### ది గ్రేట్ ఈస్టర్న్ లైఫ్ అమ్యూరెస్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్ (ప్లేట్ నెటివ్ మెంటులో యిన్ కార్పొరేటు కాబడినది)

బొంబాయి క్రాంచి నెం. 50-52 చర్చి కేట్స్ స్ట్రీట్ మూలధనము. ఒకకోటిరూపాయలుకు వింబినది. ధనమంతయు ఇండియాలోనే యిన్ వెస్ట్ చేయడమైనది. (4616)  
యం. యం. నాదన్, ఆర్. వెంకటాచారి, ఆంధ్రజిల్లాలకు ఫిఫ్ వజెంటు ఫిఫ్ వజెంటు. వెపేరి, మదరాసు.

### ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈగ్రంథములో జర్మనీగారడి, హస్తలాభము, ఆంగ్ల ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము, భూరైత్యము, యంత్రములు, చిట్టచేత తమనాలు, వినోదవిద్యలు మనుష్యుని మాయ చేయుట, కూడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియును, కీరము లేని తలచేత మాట్లాడించుట, గాలిలో మనుష్యుని నిలుపుట మొదలగు విచిత్రము లున్నవి. దీనిచే మేజిక్ చేయగలరు. మొదట 4. 'సంజీవి' తాయతను దీని భరించిన ఆలోగ్యము, జలము, తెలివి అందము, అదృష్టమునిచ్చును. వరేక్షతో జయము కలుగును. గొప్పవారియందే లభించును. పని చేయరును. వ్యాపారముకి లాభమవచ్చును. అనేకమంది ఘోషపొందినది 1 కి రూ 1-5 పి. ఆర్. జనార్దనసామయ్య, ఒంగోలు, (గుంటూరుజిల్లా.

### జ్యోతిషకళా పాఠశాల

పుస్తకములతో శాస్త్రవ భాగమున దశాఫలాధ్యాయము అచ్చు పూర్తియై సిద్ధముగా నున్నది. యిందు ప్రతిపాదక ప్రతి అంతర్గత వివరముగా ఫలములన్నియు సరిగ్గా వ్రాయబడినవి. ఇదివరలో అచ్చుబడిన 1, 2, 3 భాగములు కూడ ఖరీదునకు సిద్ధముగాయున్నవి. జ్యోతిషవిద్య 6 మాసములలో పూర్ణవ్యాస సేర్పడును. వివరములకు వ్రాయును. ఆర్డర్ వెంకట కాశ్రీ, 8249-1 గోపాలపురం, కొత్తపేటపాస్టు, గోదావరి జిల్లా.

### ఆయుర్వేదావధ రత్నాకరము

షరక చికిత్సాస్థానము రు. 8 ఆంధ్రవైద్యరత్నావళి రు. 2, భస్మచికిత్స రు. 1 (1046) శాక్తక శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి కాశ్రీ, బెజవాడ



1928 లో భారతదేశస్థితి

“అందరికీ తెలుసు” ప్రతిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది :-

స్వాతంత్ర్యం కలిగిన భారతదేశములోనుండినను, లేకుండినను, సామాన్యజనములను, లేక బహిష్కరించబడినను, యెట్లయినను గూడ, యీ సంవత్సరములో భారతదేశ వ్యవస్థాంతరము లన్నియు గూడ కమిషనులోనే సంబంధించి యున్నవి. కమిషను ఫ్రీబ్రె వరి, మార్కెట్లలో భారతదేశమును తొలిసారి దర్శించెను. కమిషను అధ్యక్షుడు సర్ బాబా సయ్యము వైస్రాయికి వ్రాసిన బాబులో బాబు యిట్లు వ్రాసినాడు :-

మరిగిన గానించిన మూలములను మూలములను గల సందేహమును తొలగించెను. హైదరాబాద్ సంగతులలో ముఖ్యముగా మహమ్మదీయులమార్గము ననుసరించెను. కమిషను భారతదేశమునుండి వెడలిపోయినపుడు, అభిప్రాయభేదము ఇరువత్సరములకు నిమిషముగా సరిగమనముగా నుండెను. మూడురాష్ట్రముల కాసనసభలను, అఖిలభారత కాసనసభలను, బహిష్కారరీత్యానముగా నుండెను. మరీ గూడ రాష్ట్రములను స్వేచ్ఛానియొ సభలను, సమాఖ్య మునకు వోటులే నెను. వేదవిశాలములో చర్చలుగలదు నే యుండెను. నిర్మాణ సూచనలను గావించవలసిన యవసరము గలిగినందున బహిష్కారవాదుల పక్షమున నేర్పడిన “సర్వ కక్షముచేదభి” భారత రాజ్యాంగవిధానమును తయారు చేయుటకై కమిటీని నియమించెను. ఆగష్టునెలలో ప్రకటించబడిన సెలవులూ రిపోర్టు ఆచరింపబడుటకంటె సెక్రెటరీగా ప్రకటించబడుటకే తగియుండెను. మహమ్మదీయులను గాని, లేక యితర మైనారితో సంఘములనుగాని, ఆకర్షించలేదు.

రాష్ట్రముల కాసనములకంటె భారతకాసనసభయే మూడు సమావేశములందుగూడ ఆసనములను ముఖ్య రణరంగముగా నుండెను. సర్ లేనీలు బ్లాక్లూగారి అయిదవదియోన కడకటిదియైన ఆరు ఇండియను బడ్జెట్టు ఆమోదించబడినప్పటికిని ప్రభుత్వ పక్షమునకు అవకాశములే అధికముగా గలిగెను. రిజర్వ్ బాంకులెట్టు, కమ్యూనిస్టులను దేశమునుండి తొలగించుటకు గావించబడిన బిల్లు, యీ రెండు బిల్లులనుగూడ త్రోసివేయబడినవి.

ఈ సంవత్సరములో సమ్మెలు తరుచుగా జరుగుచుండెను. బంగాలు రైల్వేసమ్మె 184 దినములవరకు సాగెను. బొంబాయి ప్రభుత్వములసమ్మె అయిదు నెలలవరకు సాగెను. అచ్చల (ఆలన్) సమ్మెలు” సంవత్సరములవరకు జరుగుచు నేయుండెను. పోలీసులలో సంఘటనములు తరుచుగా జరుగుచుండెను. పోలీసుల ప్రభుత్వమునకు చీకాదేశములో గలిగిన అవకాశము భారతదేశములో నూతనవర్తలకు ప్రేరేపించినది. సాంఘిక సంబంధముల అల్లరులు వేదవిశాలములో మూడునెలల యితరసభలందును జరిగెను. కాని, పూర్వపు సంవత్సరములలో జరిగినంత ప్రమాదము జరుగలేదు. బొంబాయిరాజధానిలో బాక్సొలి జిల్లానుండి భూమికిను హెచ్చించబడుటకు సాత్వికనిరోధము ఏప్రిలు మొదలు ఆగష్టువరకు సాగెను. అప్పుడు బొంబాయి ప్రభుత్వమునకు సత్వగ్రహమును రాజీ పడినది.

సయ్యము కమిషను అక్టోబరు 11-న లేచిన భారతదేశమునకు మరలెను. పూనాయందు, సింధు, వంజాబు, రాష్ట్రములందును కమిషను సామాన్యజనములను, సంయుక్త రాష్ట్రములలో బహిష్కారములకు మధికముగా నుండెను. ఇచ్చటగూడ, లాలా అజితరాయగారి మరణము, పోలీసు దౌర్జన్యములను గానించబడినట్లుగా ప్రచారము సజరమైనందున సయ్యము పర్యటన సరియైన సమాచారము జరుగలేదు.

వ్యవసాయ రాయల్ కమిషను రిపోర్టు పూర్తిగావించబడి ప్రకటించబడినది. భారతదేశ వ్యవసాయభివృద్ధికి చాల ముఖ్యమగు సిఫార్సులు గావించబడినవి. ఈ సిఫార్సులలో కొన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వముచేతను, రాష్ట్ర ప్రభుత్వముచేతను ఆచరణలో పెట్టబడుచున్నవి.

ఈ సంవత్సరములో బట్టల కమిటీ భారతదేశములోను, బట్టల కమిటీ, చాల సామర్థ్యమును, దీనికొనెను. ఈ కమిటీ విచారణ సందర్భమున భారతసంస్థానాధీశుల పక్షములను అందరిని దర్శించిరి.

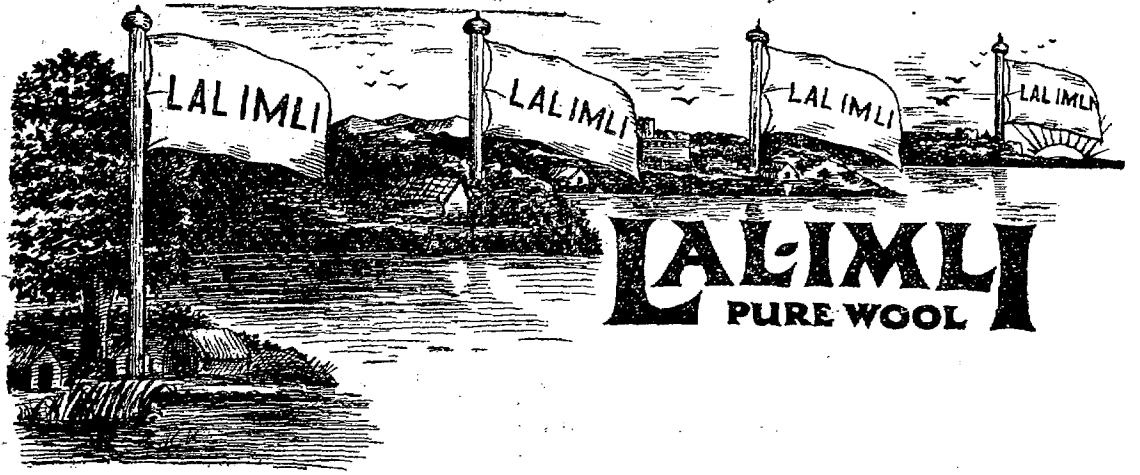
వంటలు సరిగాలేకన్నను, భారతదేశముయొక్క సామాన్యజనములకు సామాన్య జీవితము దుర్బిన్నముగా నుండెను. ఈ సంవత్సరములో అనేక గొప్ప కట్టడములు నిర్మించబడినవి. బాట్లర్ వద్ద నిర్మించబడిన “లాయిడ్ల హామ్” అనేకట్ట ప్రపంచమునకెల్ల పెద్దదిగా నున్నది. సంయుక్త రాష్ట్రములలో “కార్టాకాలెస్” నిర్మించవచ్చునట్లు సరిహద్దు ప్రాంతములు కాంతముగ నేయుండెను. రాజ్ కోట్, సాంఘిక, కార్మిక, సంబంధములను అల్లరులు జరిగి నప్పటికిని, యీ సంవత్సరములో అనేక విషయములందు అభివృద్ధి గానించుచున్నది.

**ధర సరసము! నమక మైన సరకు!!**

స్వదేశీభిమానులారా! స్వదేశీ పరిశ్రమమునకు 5152 ప్రోత్సాహ మొసగి, ఉత్సాహమును గలిగించుడు!!

అర్థికముల వ్యవస్థలను హిందూదేశమునందే హిందవ పారిశ్రామిక అనే చేతితో తాళబడక తయారుచేయబడినది. వివరములకు ఈ దిగువనిలాసము నకు వ్రాయవలెను.

కఠిని లాసము “వేయారి” } **ది ఈస్టర్న్ కన్ ఫెక్షనరీ మార్కెట్**  
16, ఆదిత్యవహాదక రోడ్, బి. టి., మద్రాసు.



**లాలింలీ లోహి జెండాలు**

ఇక్కడను, అక్కడను, ప్రతివోటను లాలింలీ లోహి జెండాలు ఆకాశమున ఎగురుచున్నవి హిందూదేశములో మీ రేభాగమునకు వెల్లినను వాటినిగూర్చి తప్పక విందురు. అందములోను, మన్నికలోను, పనితనములోను వాటి నింకొకటి మించజాలదు. వాటినిగూర్చిన ముఖ్యంశము వానిలోనుండు పదార్థమే. అవి నూటికి నూరుభాగములు పరిశుద్ధమైన ఉన్నితో తయారుచేయబడినవి. మతియు వాటి ధరలు మిక్కిలి సరసముగా నున్నవి. ఇందువలననే అవి ప్రజాంగీకారము సెక్కువగా పొందినవి మీ రొకసారి వానిని కొనినచో, నింకెప్పుడును మరొకదానికై ప్రయత్నించరు.

**బెంగుళూరు ఏజెన్సీ:-** **బెజవాడ ఏజెన్సీ:-**

**మెసర్స్ కపూర్ చంద్** **యన్. యమ్. వజీరుద్దీన్**  
అందుకో, అందు నన్ను.  
చికోపేట, బెంగుళూరు సిటీ. బెజవాడ.

**THE CAWNPORE WOOLLEN MILLS Co.,**  
(Branch of the British India Corporation Ltd.,)  
Post Box No. 5 CAWNPORE.

**ధ ర లు.**

నెం.	లోహిలు.	తెలుపు ఇతరరంగులలో.	గ. గిరాలు.	వెడల్పు	ధర
3	"	"	3 0	1 1/2 0	7 9
26	"	"	2 15	1 6	6 6
28	"	"	2 1/2 0	1 1/2 0	5 0
418	"	"	2 12	1 5	5 4
316	"	"	2 15	1 6	7 0
26	"	చెక్కు	2 15	1 6	7 0
60	"	తెలుపు రంగులు.	3 0	1 6	12 8

ముఖ్యగమనింపు:- పైన నుదహరించిన కొలతలు సరియైనవి. జాలరు కొలతలలో చేర్చబడలేదు.

**గట్టి చాయ రంగు నూలు**

పూర్వమునుంచి తయారుచేయబడిన గట్టిచాయ లోగురుమరుచాయ నూలురకమున్ను నూతన పలురకముల కలరు నూలున్ను, నెం 20 మొదలుకొని నెం 150 బరు నూలువరకు తయారుచేయుచున్నాము. కావలయువారు ఆర్డరు వ్రాయించితే ధరలు సరసముగాను గట్టి చాయలుగాను పంపించబడును. కాంపెక్ ఆర్డరుకు వ్రాయుడు.

**యల్. కే. మినాక్షి అయ్యర్,**  
గట్టిచాయనూలు ఉత్పత్తివ్యాపారం, మహల్ విధి, మధుర.

1929

అమృతాంజనముడి పోవారి

1929

అందమైన రంగుల క్యాలెండరు

ప్రసిద్ధిచెందిన చిత్రకారులచే వ్రాయబడిన  
వేణుగోపాలు, రాధాకృష్ణ, మహాత్మాగాంధీ

తెలుగుచిత్రపటములు గలవి.

క్యాలెండరు 1-కి 0-2-0, 12-కి రూ 1-4-0, 100-కి రూ 9-12-0.

చిన్నపైజా

రాధాకృష్ణుడు, మహాత్మాగాంధీ, బాలసుబ్రహ్మణ్యం

క్యాలెండరు 1-కి 0-1-0, 12-కి రూ 0-8-0, 100-కి రూ 3-8-0.

ప్యాకింగు, పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

బొంబాయి - అమృతాంజనముడి పో - మదరాసు.

చంటిబిడ్డలు ఆడి  
గ్లవ్‌లును నిరపా  
యకరమగు ముద్ర.



"FIFTEEN POINTS  
FOR 3  
MOTHERS."

That is the name of the  
invaluable book-let given free  
with every bottle Woodward's  
"Gripe Water," the one safe  
remedy for all digestive ailments  
in babies and young children.

Here is one of the points  
"Never put baby to sleep using  
so-called remedies which contain  
narcotics". Woodward's "Gripe  
Water" is free from all dangerous  
drugs.



**WOODWARD'S  
"Gripe Water"**



**KEEPS BABY WELL**

W. WOODWARD (1920) Manufacturing Chemist,

79-87, Fortross Road, London N. W., 5.

ఉడికడ్యుగ్లెన్  
వాటర్ ప్రతియొక  
సందర్శననది.

శ్రీపాద సరసింహం  
బ్రదర్స్ కాకినాడ  
వారివద్ద దొరకును.



Price Annas 10 only.  
**AMRUTANJAN DEPO.**  
**MADRAS & BOMBAY.**

ప్రపంచమును ప్రమింపజేసిన  
యోగీశ్వరుడు  
వీరిమాహాత్మ్యమత్యద్భుతము



శ్రీస్వామి సీతారాంగార

సర్వసామాన్యములు, కరగిన కండు  
అగ్ని, గంధక వ్రాసకములు,  
భక్షింతురు. అగ్ని జ్వాలలపై కూర్చుం  
డురు. మహారాజులు, దాక్షులు,  
శ్యామసుందరులు వరిక్షించి చూచి  
అనేకయోగ్యతావ్రతములు జపంగి  
యై స్వామి. వారి బొంబులములు.

విభక్త వసాదములు

1. వజ్రకల్పము రక్తవృద్ధి, వరములక్రి, మేధాశక్తి  
తగ్గును, తుంపర్యము ఇచ్చుటయే కాక, ఏనుగువంటి బలమును,  
అత్యున్నత శక్తియును, చురుకుదనమును కలిగిని వానిని సాగును,  
కరీరమునందు వ్యాధిరాక కాపాడును. 4 బొంబులు రూ 3-0-0.
2. మహాగంధకరసాయనము కుష్ఠరోగము, క.  
మేహం, గ్రంధి, కంఠమాల, భగంధరము, తీలని వ్రణములందు  
పొడలు పీటికి అత్యద్భుత బొంబు. బుడ్డి 1-కి రూ 3-0-0
3. జీర్ణకల్పం అజీర్ణము, గుల్మము, పక్కాకూట, పరి  
దామకూట, భేదలు, ఉబ్బనము, వాంతి, యింక ననేక అధర  
రోగములకు అతి శ్రేష్ఠమయిన బొంబు. బుడ్డి 1-కి 1-4-0  
5059 స్వామి సీతారాం ఆయుర్వేద డిపో,

2/174 బ్రాజ్ఝ, మదరాసు.)

మాన సోల్గా సి సి మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)  
నలకులభము! (పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము, ముందుభిక్షము!)  
కరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి పెత్తనకాళం  
కీమాత్రలు దివ్యాభ్యుతము. అజీర్ణము, అరుచి, అవులింకలు,  
అగ్ని మాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల  
యందు బలహీనము, పిక్కలు, పార్యములు, శిరస్సు,  
త్రేళ్లు, అనులు మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పిలను  
బోగొట్టి దేహమును ఖండి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.  
తమాత్రలు మేహకారనొప్పిలను వెంటనే మాన్పును.  
ఇందు అనేక విషయలు చేరినవి. అనుభవముగల బొంబు  
మగుటచేతను కరమహాభక్తియై యని చెప్పవచ్చును.  
పిక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.  
చిరునామా:— (10<sup>వ</sup>)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,  
పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా,

4 మహానూర్యావరి  
శ్రీ శ్రీ మైన యోగము. శ్రుతివారికి అవస్థామయినది.  
తండ్రియగుట, నోటవీధులు, కాళ్ళచేతులు మంటలు, నోటి  
పూత, గుండెలో మంట, మొదలగు పెత్తనకారమునకు ప్రకా  
శము భక్తి. శ్రీ మత్స్యలరాజావారి సంస్థానమున తయారయి  
2-వం రూ 1-కి రూ 5/- 2122  
అర్చనసాయనశాల, ముత్తూల(కృష్ణా).

రైతు సోదరులకు లాభము

యెరువులు యెరువులు యెరువులు

భూమికి సత్తువనిచ్చి, పంటవృద్ధిచేయుటకు

బోనుమీలు (ఎముకపొడి) కు

సర్వయోగ్యమైన మరయొకటిలేదు

దీనిని మీ పొలములలో ఉపయోగించి ఎక్కువ ఫలితములను పొందుదు. ఇతరదేశీయులు వేలకొలది బస్తా  
లు మన దేశమునందే తీసుకొని పోయి వారిభూములను సారవంతముగా చేసి విస్తార లాభము పొందుచున్నారు.

నాణ్యమైన బోనుమీలు మాయొద్ద దొరకును

ప్రతిచోటను ఏజంట్లు కావలెను.

వికరములకు యీ క్రింది అడ్రసుకు వ్రాసి తెలుసుకొనవలెను

సోతుయిండియా బోనుమీలు, కాకినాడ.